Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wyszków

Załącznik Nr 1
Do uchwały Nr XXVIII/280/16
z dnia 27 października 2016 r.

Wyszków, 2016 r

SPIS TREŚCI

WSTĘP **8**

0.1 Podstawa prawna opracowania **8**

0.2 Cel opracowania **8**

0.3 Materiały wyjściowe **8**

0.4 Wyjaśnienie używanych pojęć **10**

0.5 Zakres i forma opracowania **10**

I. CZĘŚĆ PIERWSZA **10**

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WYSZKÓW **10**

1.1. Ogólna charakterystyka gminy. Powiązania zewnętrzne. **10**

1.2. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju gminy **11**

1.2.1. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennej państwa 12
1.2.2. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennej województwa 12
1.2.3. Zadania ponadlokalne realizujące cele publiczne 14

1.3. Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu gminy **14**

1.3.1. Stan zagospodarowania terenu gminy. Struktura funkcjonalno – przestrzenna 14
1.3.2. Przeznaczenie terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego . 15
1.3.3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony 16

1.4. Stan prawny gruntów **17**

1.5. Charakterystyka stanu środowiska **18**

1.5.1. Położenie terenu. Przyrodnicze związki z otoczeniem 18
1.5.2. Środowisko abiotyczne 19
1.5.2.1. Geomorfologia. Ukształtowanie powierzchni terenu 19
1.5.2.2. Hydrografia 19
1.5.2.3. Wody podziemne 20
1.5.2.4. Budowa geologiczna 21
1.5.2.5. Surowce mineralne 21
1.5.2.6. Warunki podłoża gruntowego 22
1.5.2.7. Gleby 22
1.5.2.8. Klimat 22
1.5.3. Środowisko biotyczne 23
1.5.3.1. Szata roślinna 23

1.5.3.2. Świat zwierzęcy ... 25
1.5.4. Zanieczyszczenia środowiska. Uciążliwości ... 25
1.5.4.1 Zanieczyszczenia powietrza ... 25
1.5.4.2. Zanieczyszczenie wód ... 26
1.5.4.3. Zanieczyszczenia powierzchni ziemi, Gospodarka odpadami ... 27
1.5.4.4. Hałas ... 28
1.5.4.5. Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące ... 29
1.5.5. Zasoby przyrodnicze i walory krajobrazowe gminy. Prawna ochrona przyrody ... 29
1.5.5.1. Europejska sieć obszarów chronionych Natura 2000 ... 30
1.5.5.2. Zielone Płuca Polski ... 33
1.5.5.3. Leśny kompleks promocyjny „Lasy Warszawskie" ... 33
1.5.5.4. Pomniki przyrody ... 34
1.5.5.5.Przyrodnicze obiekty szczególne ... 36
1.5.5.6. Obiekty zieleni znajdujące się w rejestrze Konserwatora Zabytków ... 37
1.5.6. Diagnoza stanu i funkcjonowanie środowiska. Ocena i prognoza kierunków zmian w środowisku ... 37

1.6. Stan dziedzictwa kulturowego ... 38

1.6.1. Historia terenów ... 38
1.6.2. Dziedzictwo kulturowe chronione prawem ... 41
1.6.2.1 Gminna ewidencja zabytków ... 41
1.6.3. Diagnoza uwarunkowań wynikających z ochrony dóbr kultury ... 58

1.7. Uwarunkowania społeczno-demograficzne ... 59

1.7.1. Demografia ... 59
1.7.2. Rynek pracy ... 60
1.7.3. Warunki życia ludności ... 60
1.7.3.1. Oświata, sport i rekreacja ... 60
1.7.3.2 Kultura ... 61
1.7.3.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna ... 62
1.7.3.4. Mieszkalnictwo ... 62
1.7.3.5. Bezpieczeństwo publiczne ... 63

1.8. Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości ... 64

1.9. Uwarunkowania rozwoju rolnictwa ... 65

1.10. Uwarunkowania rozwoju turystyki ... 67

1.11. Układ komunikacyjny ... 68

1.11.1. Powiązania komunikacyjne ... 68
1.11.2. Układ komunikacji zbiorowej ... 75
1.11.3. Uwarunkowania i przesądzenia wynikające z planów nadrzędnych ... 75
1.11.4. Ocena i identyfikacja podstawowych problemów ... 76

1.12. Infrastruktura techniczna ... 76

1.12.1. Gospodarka wodna ... 76
1.12.2. Gospodarka ściekowa ... 77
1.12.2.1. Odprowadzenie ścieków sanitarnych ... 77
1.12.2.2. Odprowadzanie ścieków deszczowych ... 79
1.12.3. Zaopatrzenie w gaz ... 80
1.12.4. Zaopatrzenie w ciepło ... 81
1.12.5. Elektroenergetyka ... 82
1.12.6. Telekomunikacja i łączność ... 83

1.13. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy ... 83

1.14. Wnioski do kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wynikające z analizy uwarunkowań. ... 92

1.14.1. Ograniczenia rozwoju gminy ... 92
1.14.2. Szanse rozwoju gminy ... 93
1.14.3. Podsumowanie ... 94

II. CZĘŚĆ DRUGA ... 95

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WYSZKÓW ... 95

2.1. Polityka przestrzenna gminy ... 95

2.1.1. Kierunki rozwoju funkcji gminy ... 95
2.1.2. Cele rozwoju przestrzennego gminy ... 98

2.2 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta i gminy ... 99

2.2.1. Obszary zagospodarowania przestrzennego ... 99
2.2.2. Kierunki, zasady zagospodarowania i użytkowania obszarów zabudowy gminy ... 100
2.2.3. Kierunki, zasady zagospodarowania i użytkowania obszarów otwartych gminy ... 111

2.3. Kierunki i zasady ochrony środowiska przyrodniczego i jego zasobów ... 116

2.3.1. Predyspozycje przestrzenne wynikające z warunków środowiska ... 116
2.3.2. Podstawy prawnej ochrony przyrody ... 117
2.3.2.1. Warunki ochrony obszarów Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 ... 117
2.3.2.2. Warunki ochrony obiektów posiadających odrębny status prawny oraz pozostałych szczególnych obiektów i obszarów przyrodniczych ... 118
2.3.2.3.Tereny postulowane do objęcia ochroną przez organy administracji rządowej na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody: 118
2.3.2.4. Kierunki ochrony wynikające z położenia w obszarze Zielone Płuca Polski ... 119
2.3.3. Kształtowanie struktury przyrodniczej gminy, korytarze ekologiczne ... 119
2.3.4. Ochrona walorów krajobrazowych ... 120
2.3.5. Kierunki rozwoju zabudowy a warunki budowlane ... 121
2.3.6. Kierunki ochrony przed powodzią ... 122
2.3.7.Kierunki ochrony przed uciążliwościami ... 122
2.3.8. Kierunki w zakresie unieszkodliwiania odpadów ... 123

2.4. Kierunki i zasady ochrony dóbr kultury 123

2.4.1. Ochrona obiektów i obszarów zabytkowych 124

2.4.1.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków 124

2.4.1.2. Pozostałe obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków 126

2.4.1.3. Strefy ochrony konserwatorskiej: 126

2.4.2. Ochrona wartości kulturowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego 127

2.5. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego 128

2.5.1. Układ drogowy 128

2.5.2. Komunikacja zbiorowa 130

2.5.3. Parkowanie pojazdów 130

2.5.4. Ruch rowerowy 131

2.6. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej 132

2.6.1. Kierunki rozwoju systemu elektroenergetycznego 132

2.6.1.1. Standardy obsługi 132

2.6.1.2. Źródła zasilania 132

2.6.1.3. Potrzeby terenowe, warunki lokalizacji, strefy ochronne 132

2.6.2. Kierunki rozwoju gazownictwa 133

2.6.2.1. Standardy obsługi 133

2.6.2.2. Koncepcja obsługi 133

2.6.2.3. Potrzeby terenowe, warunki lokalizacji, strefy ochronne 133

2.6.3.Zaopatrzenie w wodę 134

2.6.4. Kierunki rozwoju kanalizacji 134

2.6.5. Możliwości rozwoju systemu ciepłowniczego w mieście 135

2.6.6. Kierunki rozwoju telekomunikacji 135

2.6.7. Kierunki rozwoju urządzeń melioracji 136

2.7. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych ... 136

2.8. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji 136

2.9. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym 137

2.9.1. Szczegółowa dokumentacja zadań inwestycji celu lokalnego (gminnego) 137

2.10. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym 140

2.11. Obszary obowiązkowego sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego..... 140

2.12. Obszary zamierzonego sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego..... 140

III. CZĘŚĆ TRZECIA 141

UZASADNIENIE I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM 141

3.1. Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania – uzasadnienie przyjętych rozwiązań 141

3.2. Synteza ustaleń Studium 144

Opracowanie:

Zespół autorski:
mgr Adam Wiliński ZOIU Wrocław Z-466 - główny projektant
mgr inż. Jan Kubera
inż. Aleksandra Jarek

prof. dr hab. inż. arch. Krystyna Gruszecka OIU Warszawa WA-062
mgr inż. Magdalena Ziółkowska
inż. Paweł Pleń
mgr inż. Jan Szewczuk
techn. Jacek Guranowski

WSTĘP

0.1 Podstawa prawna opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszków opracowane zostało na podstawie Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 778, z późn. zm.) oraz wydanego – w oparciu o nią – Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U. 2004 nr 118 poz. 1233) oraz na podstawie Uchwały Nr XXXI/275/12 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 28 grudnia 2012 r., zmienionej Uchwałą Nr VII/53/15 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 30 kwietnia 2015 r. oraz zmienionej Uchwałą Nr XXVIII/279/16 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 27 października 2016 r.

0.2 Cel opracowania

Głównym celem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, związanej z aktywizacją gospodarczą, poprawą jakości życia mieszkańców oraz podniesieniem atrakcyjności turystycznej gminy w oparciu o istniejące uwarunkowania.

Podstawowe zadania studium to:

- koordynacja planowania na szczeblu lokalnym z planowaniem regionalnym i krajowym,
- ustalenie lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, stanowiących podstawę dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z art. 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowania przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. , nie jest aktem prawa miejscowego. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

0.3 Materiały wyjściowe

- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Wyszków, Uchwała Rady Miejskiej w Wyszkowie Nr XXXIV/54/2001 z dnia 8 listopada 2001 r.
- Strategia Rozwoju Gminy Wyszków, Uchwała Rady Miejskiej w Wyszkowie Nr XV/79/2007 z dnia 20 września 2007 r.
- Program Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 - 2020, Uchwała Rady Miejskiej w Wyszkowie Nr XIX/197/16 z dnia 31 marca 2016 r.
- Plan Rozwoju Lokalnego dla Gminy Wyszków na lata 2005 – 2008
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wyszkowskiego na lata 20013 – 2016 z perspektywą do 2020 roku
- Lokalny program rewitalizacji dla obszarów miejskich i poprzemysłowych Wyszkowa na lata 2005 – 2012
- Strategia Rozwoju Turystyki dla Miasta i Gminy Wyszków, Uchwała Rady Miejskiej w Wyszkowie nr XLVI/52/2002 z dnia 10 października 2002 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centrum miasta Wyszkowa, Uchwała Nr IX/36/99 Rady

Gminy Wyszków z dnia 27 maja 1999 r.

- Zmiana do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Wyszkowa, Uchwała Nr XIX/18/2000 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 20 kwietnia 2000 r.
- Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy w zakresie ograniczonym do lokalizacji zakładu przetwórstwa odpadów, Uchwała Nr XXI/25/2000 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 29 czerwca 2000 r.
- Zmiana (jednostkowa) do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszków, Uchwała Nr XXI/26/2000 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 29 czerwca 2000 r.
- Zmiany do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszków, Uchwała Nr XXV/63/2000 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 7 grudnia 2000 r.
- Zmiana do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszków, Uchwała Nr XXXII/33/2001 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 28 czerwca 2001 r.
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Wyszków, Uchwała Nr VIII/16/2003 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 3 kwietnia 2003 r.
- Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu wyszkowskiego, Uchwała Nr XXXII/185/2001 Rady Powiatu w Wyszkowie z dnia 28 listopada 2001 r.
- Gmina Wyszków – Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe, styczeń 2006 r.
- Urząd Statystyczny w Warszawie „Województwo Mazowieckie – Podregiony, Powiaty, Gminy”, 2005

– Strategia Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2007-2015,
– Strategia Rozwoju Turystyki Miasta i Gminy Wyszków na lata 2007-2015,
– Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2015-2018,
– Program Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016-2020,
– Uchwała Nr XVIII/187/16 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 25 lutego 2016 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2016 – 2023,
– Statystyczne Vademecum Samorządowca 2012, Urząd Statystyczny w Warszawie.
– obowiązujące miejscowe plany sporządzone do 2013 r. (rozdział 1.3.2.),
– Załącznik nr 4 do Protokołu z sesji Rady Miejskiej w Wyszkowie: „Sprawozdanie Komendanta Powiatowego Policji ze stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie miasta i gminy Wyszków w 2015 roku.”

0.4 Wyjaśnienie używanych pojęć

Używane w studium pojęcia, zdefiniowane są w obowiązujących aktach prawa, w szczególności w art. 2 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zatem należy je rozumieć w znaczeniu przyjętym w tych aktach.

0.5 Zakres i forma opracowania

Zakres studium wynika z Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz wydanego w oparciu o nią Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Studium składa się z części tekstowej i graficznej.

Na tekst studium składają się trzy części:

- CZĘŚĆ PIERWSZA. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszków,
- CZĘŚĆ DRUGA. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszków,
- CZĘŚĆ TRZECIA. Uzasadnienie i synteza ustaleń studium

Część graficzna studium obejmuje:

- Rysunek nr 1 Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego, wykonany na aktualnej mapie topograficznej, w skali 1:10 000.
- Rysunek nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego, wykonany na aktualnej mapie topograficznej w skali 1:10 000 jako rysunek podstawowy studium.

I. CZĘŚĆ PIERWSZA

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WYSZKÓW

Uwarunkowania w rozwoju przestrzennego gminy Wyszków wskazano na Rysunku nr 1 Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego.

1.1. Ogólna charakterystyka gminy. Powiązania zewnętrzne.

Gmina Wyszków jest gminą miejsko-wiejską położoną w niedalekiej odległości od Warszawy, w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie wyszkowskim. Dzięki swemu położeniu, gmina posiada liczne powiązania z aglomeracją warszawską. Mieszkańcy gminy korzystają ze zlokalizowanych w Warszawie usług (m.in. szkolnictwa, ochrony zdrowia) oraz z rynku pracy. Z kolei dla mieszkańców Warszawy gmina Wyszków stanowi miejsce weekendowego wypoczynku. W związku z przynależnością gminy w latach 1975-1999 do województwa ostrołęckiego do dziś zachowały się powiązania Wyszkowa

z Ostrołęką – w Ostrołęce mieszczą się delegatury urzędów i instytucji obejmujące swym zasięgiem gminę Wyszków.

Gmina Wyszków sąsiaduje z gminami: Brańszczyk, Rząśnik, Somianka, Zabrodzie (powiat wyszkowski), Łochów (powiat węgrowski) oraz Dąbrówka i Jadów (powiat wołomiński). Dla gmin sąsiednich Wyszków odgrywa rolę centrum handlowo-usługowego i administracyjnego (miasto Wyszków jest siedzibą powiatu wyszkowskiego). Gmina Wyszków zajmuje około 1/5 powierzchni całego powiatu, natomiast liczba mieszkańców gminy (ponad 39 tysięcy osób) stanowi ponad połowę mieszkańców powiatu.

Gęstość zaludnienia w gminie Wyszków wynosi 236 os/km^2 , co stawia gminę na całkiem dobrej pozycji w skali całego województwa i daje pierwsze miejsce w powiecie. Wzrost liczby ludności w gminie ocenia się na około 0,6% rocznie.

Powierzchnia gminy wynosi 165,18 km^2. W jej skład wchodzi miasto Wyszków oraz 28 wsi (w 27 sołectwach), tj.: Deskurów, Drogoszewo, Fidest, Gulczewo, Kamieńczyk, Kręgi Nowe, Leszczydół-Działki, Leszczydół-Nowiny, Leszczydół-Podwielątki, Leszczydół-Pustki, Leszczydół Stary, Lucynów, Lucynów Duży, Łosinno, Natalin, Olszanka, Puste Łąki, Rybienko Nowe, Rybienko Stare, Rybno, Sitno, Skuszew, Ślubów, Świniotop, Tulewo, Tulewo Górne, Tumanek, Loretto.

Miasto Wyszków, największy ośrodek usługowo-przemysłowy w gminie, zamieszkuje ponad 27 tysięcy osób, a zatem prawie 70% mieszkańców gminy. Z taką liczbą mieszkańców Wyszków zajmuje 19 pozycję wśród miast województwa mazowieckiego – pomiędzy Grodziskiem Mazowieckim a Markami. Już w przeszłości Wyszków był ważnym punktem handlowym na skrzyżowaniu szlaku lądowego i wodnego, którym odbywał się spław drewna do Gdańska. Jego dynamiczny rozwój nastąpił pod koniec XIX wieku wraz z wybudowaniem linii kolejowej i rozwojem przemysłu. W latach 1956-1975 wybudowano fabrykę mebli, zakłady przemysłu spożywczego, metalowego i samochodowego. Od lat w gminie rozwija się prywatna przedsiębiorczość. Na koniec roku 2014 zarejestrowanych było 4 085 podmiotów gospodarczych (dane GUS).

Przez teren gminy przebiegają ważne trasy komunikacyjne, w tym drogi krajowe nr 8 (trasa Warszawa – Białystok – Wilno) i nr 62 (Strzelno – Siemiatycze). Obie drogi wprowadzają ruch tranzytowy do centrum miasta Wyszkowa, co ma swoje konsekwencje w funkcjonowaniu i jakości życia mieszkańców. Część tego ruchu przejęła droga ekspresowa S8, stanowiąca obwodnicę miasta oraz usprawniająca połączenie z Warszawą.

W gminie funkcjonuje również komunikacja kolejowa, która zapewnia nieliczne połączenia z Ostrołęką i Tłuszczem (stacja przesiadkowa w kierunku Warszawy).

Gmina położona jest w dolinie Bugu, na skraju Puszczy Białej oraz Puszczy Kamienieckiej. Ze względu na cenne naturalne warunki krajobrazowe i przyrodnicze oraz szczególny mikroklimat rozwija się tu turystyka.

1.2. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju gminy

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, uwzględnia się (zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku) ustalenia Strategii rozwoju województwa zawarte w koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju oraz w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa.

1.2.1. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennej państwa

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 stanowi podstawowy dokument o charakterze studialno-planistycznym, przedstawiający wykładnię poglądów na temat polityki przestrzennej państwa.
W w/w dokumencie znalazły się następujące elementy odnoszące się do badanego obszaru województwa mazowieckiego:
- aglomeracja warszawska należy do rejonów, w których następuje najszybszy rozwój gospodarczy i postęp cywilizacyjny,
- aglomeracja warszawska położona jest u zbiegu potencjalnych pasm przyśpieszonego rozwoju, w tym tzw. korytarzy paneuropejskich Berlin – Poznań – Łódź – Warszawa – Mińsk – Moskwa – Niżny Nowogród oraz Helsinki – Tallin – Ryga – Kowno – Warszawa (via Baltica).
- na obszarach bezpośrednio otaczających Warszawę wymaga się ukierunkowania rozwoju działalności gospodarczej w celu zahamowania chaotycznych procesów żywiołowych, w szczególności ze względu na charakterystyczną cechę relacji między Warszawą a regionem, którą jest największy w kraju rażący kontrast między potencjałem społecznym i gospodarczym Warszawy oraz poziomem jej rozwoju, a depresją społeczno-gospodarczą otoczenia.

1.2.2. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennej województwa

Regionalnym dokumentem strategicznym, który zawiera wykładnie niezbędnych prorozwojowych założeń jest ”Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030” (Uchwała nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r.). Dokument ten stanowi kompleksową koncepcję działania na rzecz długotrwałego rozwoju regionalnego. Ma on charakter wytycznych dla innych aktów planowania wojewódzkiego (programu wojewódzkiego, czy planu zagospodarowania przestrzennego). Zwrócono tu uwagę na aktywizację rozwoju lokalnych ośrodków usługowych, rozbudowę infrastruktury technicznej oraz przebudowę struktur sektora rolnego poprzez nastawienie na wąską specjalizację oraz poszukiwanie pozarolniczych miejsc pracy.
Innym dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju województwa jest „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego”, zatwierdzony Uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 180/14 z dnia 7 lipca 2014 r. Nie stanowi on aktu prawa miejscowego i nie narusza w żaden sposób uprawnień gmin dotyczących kształtowania i realizacji polityki przestrzennej na obszarze gminy.
W planie zagospodarowania przestrzennego województwa określone zostały zasady organizacji struktury przestrzennej, w tym:
- podstawowe elementy sieci osadniczej,
- rozmieszczenie infrastruktury społecznej, technicznej i innej,
- wymagania w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony dóbr kultury – z uwzględnieniem obszarów podlegających szczególnej ochronie.
W planie województwa wyszczególniono ponadlokalne cele publiczne oraz ustalono obszary, na których przewiduje się ich realizację. Cele zagospodarowania przestrzennego wynikają z diagnozy możliwości rozwoju województwa i stanowią definicję przestrzenną celów określonych w strategii rozwoju społeczno-

gospodarczego województwa oraz korelację z celami wynikającymi z Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju. Jest to zgodne z zasadą zintegrowanego planowania przestrzennego przyjmującego założenie, że środowisko przyrodnicze i zurbanizowane jest efektem działalności człowieka. Porządkują one obraz stanu istniejącego i intencje przyszłego działania, odpowiadając bezpośrednio na zidentyfikowane problemy, ograniczenia rozwoju, bariery i konflikty, a także na efektywne wykorzystanie rezerw. Są one pomostem między uwarunkowaniami, a kierunkami polityki przestrzennej.

Przyjęto, że:

Celem Planu jest określenie polityki przestrzennej dla województwa mazowieckiego, polegającej na:

- *rozmieszczeniu w przestrzeni inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z kierunkami polityki przestrzennej w oparciu o cele i zasady zagospodarowania przestrzennego województwa;*
- *ukierunkowaniu działań dotyczących rozwoju gospodarczego, postępu cywilizacyjnego, kultury i ochrony środowiska, poprzez uwzględnianie uwarunkowań, szans i zagrożeń wynikających ze zróżnicowanych cech przestrzeni województwa;*
- *wpływaniu na zachowania przestrzenne podmiotów gospodarujących w przestrzeni, tak aby były one zgodne z ogólnymi celami rozwoju województwa.*

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego jest dokumentem, którego wytyczne – pomimo jego regionalnej skali – są propozycjami konkretnych rozwiązań dla poszczególnych rejonów województwa. Dla gminy wiążące będą jego ustalenia dotyczące sprecyzowanych zadań wojewódzkich. Wśród zagadnień dotyczących gminy Wyszków można wymienić następujące elementy:

- gmina leży w Obszarze Metropolitalnym Warszawy, charakteryzującym się wysokim poziomem i potencjałem społeczno-gospodarczym i występowaniem licznych konfliktów przestrzennych,
- na terenie gminy znajdują się obszary zagrożone powodzią (obszary szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim)
- gmina stanowi teren istotny pod względem atrakcyjności turystycznej, przeważa tu turystyka wypoczynkowa i przyrodnicza
-na terenie gminy występują jednostki przyrodniczo-krajobrazowe o dużej predyspozycji do kształtowania powiązań przyrodniczych
-na terenie gminy znajdują się Obszary Natura 2000 mające znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy
-Gmina Wyszków leży w obszarze o najwyższym w regionie potencjale wiatrowej energii odnawialnej, a także energii pozyskiwanej z biomasy
- w gminie przeważają gleby niskiej jakości,
- przez obszar gminy przebiega:
    - korytarz transportowy sieci bazowej TEN-T: Morze Północne – Morze Bałtyckie,
    - Duża Obwodnica Warszawy (po drodze krajowej nr 62),
    - linia kolejowa nr 29 relacji Tłuszcz – Ostrołęka
    - elektroenergetyczna linia przesyłowa wysokiego napięcia 220 kV relacji Miłosna – Ostrołęka,

1.2.3. Zadania ponadlokalne realizujące cele publiczne

Do najważniejszych zadań celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w gminie Wyszków, które zostały wyszczególnione w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, zaliczyć należy:

- budowę obwodnicy Wyszkowa w ciągu DK 62
- rozbudowę drogi krajowej nr 62
- budowę drogi wojewódzkiej Ostrołęka -Wyszków
- budowę przechodzącej przez Wyszków linii 400 kV Ostrołęka-Stanisławów
- budowę stacji 400/110 kV Wyszków
-planowaną przebudowę linii kolejowej nr 29 Tłuszcz- Ostrołęka
-budowę zbiornika wodnego o powierzchni przekraczającej 20 ha w Wyszkowie.

1.3. Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu gminy

1.3.1. Stan zagospodarowania terenu gminy. Struktura funkcjonalno – przestrzenna

Analizując obszar gminy Wyszków dostrzec można zupełnie różne sposoby zagospodarowania obu brzegów rzeki Bug. Prawobrzeżna część gminy to miasto Wyszków oraz otaczające je tereny rolne z niewielkim udziałem zalesień i zadrzewień (wyjątek: obszar Puszczy Białej, na północ od miasta), z zabudową mieszkaniowo-zagrodową usytuowaną wzdłuż istniejących dróg. Lewobrzeżna część gminy zdominowana jest przez obszar Puszczy Kamienieckiej, reszta terenów to wzajemnie przeplatające się tereny rolne i leśne oraz przemieszana zabudowa mieszkaniowa, zagrodowa i letniskowa. Elementem łączącym prawo- i lewobrzeżną część gminy jest rzeka Bug – tereny łąk, pastwisk oraz nadwodnej zieleni łęgowej.

Użytki rolne (grunty orne, sady, łąki, pastwiska) zajmują 7890 ha, co stanowi 47,7% powierzchni gminy, lasy i grunty leśne: 4767,4 ha (28,9%).

Najbardziej zurbanizowaną część gminy stanowi miasto Wyszków. W strukturze przestrzennej miasta silną barierę stanowi rzeka Bug, tory kolejowe oraz dwie trasy tranzytowe prowadzące ulicami: Warszawską, I Armii Wojska Polskiego, Serocką i Białostocką. Właściwe śródmieście funkcjonalne znajduje się w prawobrzeżnej części miasta, na wschód od torów kolejowych. Tu zlokalizowane są urzędy i instytucje, obiekty usług kultury i handlu. Zabudowa usługowa jest jednak rozproszona. Miasto nie posiada wyodrębnionego centrum. Obszar miasta po przeciwnej stronie torów to teren rozwoju zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej. Również i tu występuje rozproszona zabudowa usługowa (m.in. oświaty i zdrowia). W północnej części miasta skupione są tereny przemysłowe, natomiast południowa, lewobrzeżna część miasta to dzielnica willowa. Tereny zainwestowane w mieście wynoszą 761 ha, co stanowi ok. 36,6% całej jego powierzchni. Około 725 ha terenów w granicach miasta użytkowana jest rolniczo. Zielone tereny rekreacyjne stanowią park miejski oraz łęgi nad Bugiem. Niewykorzystane wydaje się w tym zakresie położenie miasta nad rzeką Bug. Odpowiednie zagospodarowanie rekreacyjno – usługowe tych terenów pozwoliłoby na integrację miasta z rzeką Bug i jego odpowiednią ekspozycję od strony Bugu.

Inne większe zespoły zabudowy mieszkaniowej znajdują się w miejscowościach Skuszew i Kamieńczyk,

a największe skupiska zabudowy letniskowej znajdują się we wsiach: Gulczewo, Deskurów i Kamieńczyk.
Wg danych z czerwca 2013 r. w całej gminie tereny mieszkaniowe zajmują 966 ha, tereny przemysłowe 37 ha, zurbanizowane tereny niezabudowane 33 ha, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe 29 ha, tereny komunikacyjne 743 ha.

1.3.2. Przeznaczenie terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Obszar gminy Wyszków w 92% objęty jest uchwalonymi w ostatnich latach planami miejscowymi. Są to kompleksowe opracowania dotyczące zagospodarowania całego obszaru miasta oraz obszaru gminy, które tworzą całościową, spójną politykę przestrzenną gminy.
Przeznaczenie terenów w obowiązujących planach miejscowych przyjęto jako jedno z podstawowych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy.
Obowiązujące plany miejscowe to:

- Ślubów - cz. 1.- UCHWAŁA Nr XIII/73/11 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 21 lipca 2011 r., uchwała unieważniona w części.
- Ślubów - cz. 2. UCHWAŁA Nr XXXVII/370/13 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 25 lipca 2013 r.
- Kamieńczyk - etap A - UCHWAŁA Nr XXXVII/372/13 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 25 lipca 2013 .
- Ul. gen. Sowińskiego, 1 Maja, Prosta i gen. Wincentego Kowalskiego - UCHWAŁA NR XXXVII/368/13 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 25 lipca 2013 r.
- Ul. Dworcowa - UCHWAŁA NR XXXVI/353/13 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 13 czerwca 2013 r., uchwała unieważniona w części.
- Ul. Włościańska - UCHWAŁA NR XXXI/273/12 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 28 grudnia 2012 r.
- Gulczewo - UCHWAŁA Nr XXXI/272/12 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 28 grudnia 2012 r.
- Ul. Białostocka - UCHWAŁA Nr XXXII/294/13 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 14 lutego 2013 r.
- Skuszew - UCHWAŁA NR XXVIII/244/12 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 25 października 2012 r.
- Obszar przemysłowo-produkcyjno-usługowy w Rybnie - UCHWAŁA NR XXVIII/243/12 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 25 października 2012 r.
- Os. Zakręzie - UCHWAŁA NR XXII/180/12 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 26 kwietnia 2012 r.
- Rybienko Leśne - UCHWAŁA Nr XXIV/204/12 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 28 czerwca 2012 r.
- Ul. Sosnowa - UCHWAŁA Nr XXII/179/12 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 26 kwietnia 2012 r.
- Tulewo, Tulewo Górne i Rybno - UCHWAŁA NR XX/144/12 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 30 stycznia 2012 r.
- Miasto Wyszków - UCHWAŁA Nr XIX/18/2000 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 20 kwietnia 2000 r.
- Gmina Wyszków - UCHWAŁA Nr XXXII/33/2001 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 28 czerwca 2001 r.
- Plan "Centrum"- UCHWAŁA NR XIII/74/11 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 21 lipca 2011 r.

- Leszczydół Nowiny - UCHWAŁA Nr VIII/43/2011 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 28 kwietnia 2011 r.
- Ul. Serocka, Rybienko Stare, Rybienko Nowe - UCHWAŁA NR VII/34/11 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 31 marca 2011 r.
- Osiedle "Na Skarpie" - UCHWAŁA NR LVI/423/10 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 30 września 2010 r.
- Ul. I Armii Wojska Polskiego - UCHWAŁA Nr XLVI/343/09 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 26 listopada 2009 r.
- Ul. 11 Listopada i gen. J. Sowińskiego - UCHWAŁA Nr XLVI/342/09 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 26 listopada 2009 r.
- Dzielnica przemysłowa Wyszkowa - UCHWAŁA Nr XXVIII/199/2008 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 30 października 2008 r.
- Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Wyszkowa dla terenu w Rybienku Nowym – UCHWAŁA Nr XXVIII/198/2008 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 30 października 2008 r.
- Ul. Generała Józefa Sowińskiego, Pułtuska, Wąska, Tadeusza Kościuszki oraz teren położony pomiędzy ulicami: Kościelną, Ignacego Daszyńskiego, Białostocką i Skwerem Jana Pawła II - UCHWAŁA Nr XLVII/483/14 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 24 kwietnia 2014 r.
- Lucynów, Lucynów Duży, Tumanek i część wsi Deskurów - UCHWAŁA Nr LIII/549/14 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 30 października 2014 r.
- Część ul. I Armii Wojska Polskiego i miejscowości Natalin - UCHWAŁA Nr XXXVII/369/13 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 25 lipca 2013 r.
- Ul. Graficzna oraz części ulic Pułtuskiej i Leśnej - UCHWAŁA Nr XLV/463/14 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 13 lutego 2014 r.
- Ul. Pułtuska, 11 Listopada, Zakolejowa, Stefana Okrzei, Serocka oraz Aleja Piłsudskiego - UCHWAŁA Nr XLVI/471/14 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 27 marca 2014 r.
- Zabudowa wielorodzinna przy ul. Tadeusza Kościuszki i ul. Stefana Okrzei, działki nr 5822/25, 6280/3, 6280/2, 4696/7, 4696/6 oraz części działek nr 6280/1 i 4696/10 - UCHWAŁA Nr IX/82/15 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 25 czerwca 2015 r.
- Wybrane obszary położone w Wyszkowie - etap I. - UCHWAŁA Nr XIII/118/15 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 29 października 2015 r.

1.3.3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

W latach 2005-2012 gmina realizowała „Lokalny program rewitalizacji dla obszarów miejskich i poprzemysłowych Wyszkowa", który obejmował remonty budynków, budowę placów zabaw, chodników i ścieżek rowerowych. Efektami realizacji programu są m in. poprawa estetyki przestrzeni miejskiej, poprawa stanu środowiska kulturowego miasta. Działania gminy w tym zakresie powinny być kontynuowane.

Na obszarach wiejskich zabudowa (w przeważającej części mieszkaniowo-zagrodowa) skupiona jest wzdłuż istniejących dróg gminnych, zachowując większe kompleksy gruntów rolnych. O ile samo lokowanie zabudowy wzdłuż dróg jest dyskusyjne, to słusznym jest niewątpliwie zachowanie otwartych przestrzeni bez zabudowy. Dotyczy to szczególnie północno - zachodniej części gminy. W południowo-zachodniej części (w rejonie wsi Gulczewo) zabudowa mieszkaniowa jest już bardziej rozproszona i przemieszana z zabudową letniskową. Z kolei w części wschodniej wyraźne jest stopniowe zabudowywanie gruntów leśnych.

Obowiązujące plany miejscowe, obejmujące swoim zasięgiem prawie cały obszar gminy Wyszków, zawierają przepisy regulujące zasady zabudowy i zagospodarowania terenów, a tym samym stanowią formalną podstawę ochrony ładu przestrzennego. Proces urbanizacji nowych terenów wyznaczonych w planach powinien być kontrolowany, aby nowa zabudowa oprócz funkcjonalności spełniała również warunki kompozycyjno-estetyczne oraz aby nie stanowiła zagrożenia dla cennych przyrodniczo elementów krajobrazu gminy.

1.4. Stan prawny gruntów

Na terenie gminy Wyszków występują następujące formy własności i władania gruntami:

Tab.1. Formy własności i władania gruntami w gminie Wyszków (2012 r.)

Grupa rej.	Właściciel terenów	Miasto (ha)	Wieś (ha)	Gmina (ha)
1	Skarb Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	342	3445	3787
2	Skarb Państwa Grunty przekazane w użytkowanie wieczyste	90	44	134
3	Spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe	9	3	12
4	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	285	313	598
5	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	50	64	114
6	Grunty które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	0	6	6
7	Własność prywatna	1022	9477	10499
8	Spółdzielnie	26	14	40
9	Kościoły i związki wyznaniowe	16	68	84
10	Wspólnoty gruntowe	189	1004	1193
11	Powiaty i związki powiatów bez użytkowników wieczystych	11	34	45

12	Powiaty-grunty przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0	0
13	Województwa - grunty bez użytkowników wieczystych	1	0	1
14	Województwa - grunty przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0	0
15	Grunty będące przedmiotem własności władania osób nie wymienionych w pkt 1-14	33	10	43

Podstawową formą własności w gminie jest własność prywatna (63,5% gruntów), są to głównie tereny wykorzystywane na cele rolnicze. Grunty gminne stanowią zaledwie 4,3% ogółu powierzchni gminy. Zasoby Skarbu Państwa (23,7%) to przede wszystkim grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Lasy Państwowe.

Obecny stan własności i władania, z przewagą właścicieli prywatnych, utrudnia zorganizowane i kontrolowane inwestowanie.

Konieczne jest pozyskanie przez gminę nowych gruntów przede wszystkim dla inwestycji celu publicznego oraz terenów inwestycyjnych, w tym usprawnienia i rozbudowy układu drogowego oraz infrastruktury technicznej.

1.5. Charakterystyka stanu środowiska

1.5.1. Położenie terenu. Przyrodnicze związki z otoczeniem

Gmina leży na granicy dwóch wielkich jednostek fizycznogeograficznych: Niziny Północno – Mazowieckiej i Niziny Środkowo – Mazowieckiej. Granicą tych jednostek jest krawędź erozyjna wysoczyzny polodowcowej, zaznaczająca się w terenie jako skarpa, w północnej części doliny Bugu.

Gmina znajduje się w zlewni Bugu i jego lewostronnego dopływu Liwca, jedynie niewielki północno-zachodni fragment znajduje się w zlewni Narwi.

Lasy gminy stanowią część dwóch wielkich nadbużańskich kompleksów leśnych: Puszczy Białej i Puszczy Kamienieckiej.

W obszarze gminy nie występują parki narodowe, parki krajobrazowe, ani obszary chronionego krajobrazu. Najbliższe tereny Krajowego Systemu Obszarów Chronionych to obszar Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, poza granicami gminy Wyszków.

W 2004 r. znaczące powierzchnie obszaru Gminy zostały objęte ochroną w ramach europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000. Powstały dwa rodzaje terenów:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO): Puszcza Biała, Dolina Liwca, Dolina Dolnego Bugu
-specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO): Ostoja Nadbużańska, Wydmy Lucynowsko - Mostowieckie, Ostoja Nadliwiecka.

Dolina Bugu stanowi ciąg przyrodniczy (korytarz ekologiczny) o randze krajowej –paneuropejskiej, dolina Liwca to ciąg przyrodniczy o skali regionalnej.

1.5.2. Środowisko abiotyczne

1.5.2.1. Geomorfologia. Ukształtowanie powierzchni terenu

Gmina Wyszków położona jest na terenie 3 mezoregionów fizycznogeograficznych:
- Międzyrzecze Łomżyńskie,
- Dolina Dolnego Bugu,
- Równina Wołomińska.

Odpowiadają one układającym się równoleżnikowo jednostkom geomorfologicznym. Czwartą wyróżniającą się jednostką jest Dolina Liwca.

Międzyrzecze Łomżyńskie stanowi wysoczyznę morenową, położoną między dolinami Narwi i Bugu, wznoszącą się na wysokość średnio 100 - 120 m n.p.m., w obrębie gminy 97 do 115 m. Rzędna 115,8 m n.p.m. W rejonie wsi Leszczydół – Nowiny stanowi najwyżej położony punkt w granicach gminy.

Wysoczyzna polodowcowa oddzielona jest od doliny rzecznej stromą, erozyjną krawędzią, której wysokość względna wynosi od 5 do 12 m. Spadki sięgają nawet 75%. Lokalnie występują rozcięcia skarpy o charakterze wąwozów. Na wielu odcinkach krawędź ta jest niszczona przez współczesne procesy erozyjno – denudacyjne.

Odcinek Doliny Dolnego Bugu na badanym terenie wykazuje wyraźną asymetrię. Średnia szerokość doliny wynosi ok. 5 km, z czego ok. 80% stanowią partie lewobrzeżne.

Granica między lewobrzeżną doliną Bugu i Równiną Wołomińską jest niewyraźna, zamaskowana pokrywami eolicznymi, w większości wyznacza ją jedynie budowa geologiczna. Prawobrzeżna granica doliny ma charakter typowo erozyjny i stanowi ją ww. stroma krawędź.

W obrębie doliny Bugu wyróżniają się dwa tarasy akumulacyjne.

Równina Wołomińska stanowi rozległą, płaską powierzchnię, wyniesioną 90 - 95 m n.p.m. Cechą charakterystyczną rzeźby całej Równiny Wołomińskiej jest powszechna obecność form eolicznych. Na całej powierzchni występują wielkopowierzchniowe równiny piasków przewianych (pokrywy eoliczne) z licznymi wydmami różnych kształtów oraz płytkimi nieckami deflacyjnymi.

Dolina Liwca, meandrując, rozcina Równinę Wołomińską z południa ku północy. Tarasy są mało czytelne i przemieszane wzajemnie, ale całość odcina się wyraźnie od wyrównanej powierzchni terenów otaczających.

1.5.2.2. Hydrografia

Dominująca część gminy odwadniana jest przez rzekę Bug w postaci jej bezpośredniej zlewni oraz poprzez jej lewobrzeżne dopływy: Liwiec i Fiszor. Jedynie niewielki fragment, w północno-zachodniej części gminy przynależy do zlewni Narwi.

Rzeka Bug płynie naturalnym korytem, jest rzeką nieuregulowaną. Szerokość koryta, głębokość rzeki oraz jej nurt są bardzo zmienne i wykazują znaczne zróżnicowanie na poszczególnych odcinkach rzeki. Poza nurtem rzeka jest płytka. Występuje tu dużo płycizn i łach piaszczystych.

Rzeka charakteryzuje się bardzo dużą nieregularnością pod względem hydrologicznym, bardzo dużą zmiennością przepływów. Wobec naturalnego charakteru rzeki zasięg wielkiej wody o prawdopodobieństwie 1% pokrywa się w zasadzie z tarasem zalewowym rzeki.

Najdłuższy, lewobrzeżny dopływ Bugu, główny na terenie gminy Wyszków – rzeka Liwiec, charakteryzuje się

płytką piaszczystą doliną i zmienną szerokością koryta, które waha się w granicach od ok. 5 do 50 m. Rzeka silnie meandruje na całej długości. W obrębie Gminy znajduje się odcinek ujściowy rzeki. Wobec naturalnego charakteru rzeki, zasięg wielkiej wody o prawdopodobieństwie 1% pokrywa się w zasadzie z tarasem zalewowym rzeki.

Rzeka Fiszor przepływa głównie przez sąsiadujące gminy: Tłuszcz i Zabrodzie, gdzie uchodzi do Bugu. Jedynie niewielki skrawek jej prawobrzeżnej zlewni, rejon Ślubowa, przynależy do gminy Wyszków. Rzeka Fiszor, która powstaje z połączenia licznych rowów melioracyjnych i cieków naturalnych, w swym odcinku ujściowym wykorzystuje starorzecza Bugu.

W obrębie doliny Bugu występuje ponadto szereg naturalnych zbiorników i oczek wodnych, wypełniających lokalne zagłębienia terenu. Często mają one charakter starorzeczy.

1.5.2.3. Wody podziemne

W obszarze gminy Wyszków występują wody podziemne związane z czwartorzędowymi osadami piaszczystymi akumulacji wodno lodowcowej, tworzące kilka poziomów wodonośnych. Poza piętrem czwartorzędowym znaczenie użytkowe mają piętra trzeciorzędowe i kredowe.

Cały obszar gminy leży w granicach, w tym w strefie (OWO), głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 215A o nazwie „Subniecka warszawska". Jest to zbiornik wód trzeciorzędowych, wody tego poziomu są dobrze izolowane od powierzchni, skutecznie chronione przed przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni przez miąższe warstwy nieprzepuszczalne.

GZWP nr 221 o nazwie „Dolina Kopalna Wyszków" to zbiornik o warstwie wodonośnej w utworach czwartorzędowych. Przewiduje się ustanowienie dla niego strefy wysokiej ochrony (OWO). Obejmuje ona północną, prawobrzeżną część gminy. Główne poziomy użytkowe (czwartorzędowe) w obrębie międzyrzecza Łomżyńskiego podzielone są zwykle na kilka warstw wodonośnych, wody są pod napięciem i stabilizują się na głębokościach 1-10 m ppt. W dolinie Bugu występuje jeden ciągły poziom wodonośny, przy braku izolacji od powierzchni.

Komunalne ujęcie wody w Wyszkowie bazuje na pierwszej użytkowej warstwie wodonośnej. Wody powierzchniowe mają zdecydowanie odmienny charakter w obrębie wysoczyzny oraz w dolinach Bugu i Liwca.

W obszarze wysoczyzny, w strefie przyskarpowej wody te nie występują, co jest wynikiem dobrze rozwiniętego drenażu w kierunku Bugu. Poza zasięgiem ww. bezpośredniego drenażu wody te występują i tworzą w większości jeden poziom o zwierciadle swobodnym i ciągłym, utrzymującym się w utworach łatwo przepuszczalnych. Występują przeważnie głębiej niż 2 m p.p.t.

W obszarze doliny Bugu wody tworzą tu jeden, ciągły poziom, w utworach łatwo przepuszczalnych, zwierciadło ma charakter swobodny. Głębokość zwierciadła wód jest uzależniona od poziomu wody w rzece oraz od intensywności i długotrwałości opadów atmosferycznych. Generalnie wody gruntowe występują tu płycej niż 1,5 m p.p.t, najpłycej na obszarze tarasu zalewowego.

Tereny wydmowe są suche, poziom wody gruntowej występuje głębiej niż 2 m p.p.t.

1.5.2.4. Budowa geologiczna

Obszar Gminy zbudowany jest z utworów czwartorzędowych. Miąższość ich wynosi ok. 100-150 m w obszarze wysoczyzn, ok. 100 m w obszarze doliny Bugu.

W obrębie wysoczyzn pod płaszczem gleby występuje na ogół dość cienka warstwa piasków (2-5 m). Są to głównie piaski wodnolodowcowe oraz piaski rzeczne. Pod ww. warstwą piaszczystą występują gliny zwałowe stadiału północno-mazowieckiego zlodowacenia środkowo-polskiego. Warstwa glin jest niemal ciągła, występuje na znacznych obszarach. Jej miąższość sięga 20 -40 m.

Dolina Bugu wypełniona jest osadami piaszczystymi, ilastymi i mułowymi. Lokalnie występują grunty nasypowe antropogeniczne, namuły pylaste i torfy. Osady organiczne mają miąższość przeważnie do ok. 1 m.

Na terenie gminy nie występują obszary narażone na naturalne zagrożenia geologiczne.

1.5.2.5. Surowce mineralne

Według Bilansu złóż kopalin za 2014 r. na terenie gminy Wyszków znajdują się następujące udokumentowane złoża:

Tab.2. Bilans zasobów złóż kopalin – stan na 31.12.2014 (źródło: bilans zasobów złóż kopalin, PIG)

Lp.	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny głównej	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie
				Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
1.	Wyszków-Bug	Piaski i żwiry	Z	1658	-	-
2.	Wyszków-Skuszew	Surowce szklarskie	T	1055.89	825.89	-
3.	Rzeka Bug	Piaski i żwiry	P	1 470	-	-
4.	Mostówka	Piaski kwarcowe	P	5 553.00	-	-
		Surowce szklarskie	R	8 773.30	-	-

Skróty literowe stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

Z - złoże, z którego wydobycie zostało zaniechane
T - złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo
P - złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D, a dla ropy i gazu – w kat. C)
R - złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C1, a dla ropy i gazu – w kat. A+B)

W granicach gminy czynna jest kopalnia piasków szklarskich. Złoże: „Wyszków – Skuszew”, o powierzchni 20,4 ha. Jest w eksploatacji od 1964 r. Znajduje się tu obszar górniczy o nr w rejestrze 7/1/28a.

Na terenie gminy nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

1.5.2.6. Warunki podłoża gruntowego

W obszarze miasta i gminy Wyszków, ze względu na przydatność do celów budowlanych wyróżnia się trzy główne strefy gruntów. Pokrywają się one w zasadzie z głównymi jednostkami morfologicznymi.

I strefa – to grunty nośne w obrębie wysoczyzny (Międzyrzecza Łomżyńskiego), obejmuje ona północną, prawobrzeżną część miasta i gminy. Dominującym utworem podłoża na standardowej głębokości posadowienia są tu piaski polodowcowe różnych frakcji, (z przewagą drobnej i pylastej), zagęszczone, o miąższości ponad 4,5 m. Na znaczących obszarach ww. warstwa piaszczysta ma mniejszą miąższość, bądź zanika. Pod nią, lub bezpośrednio pod warstwą gleby, występują gliny zwałowe, w przewadze piaszczyste, twardoplastyczne, lokalnie plastyczne (pylaste).
II strefa – to grunty o zróżnicowanej nośności, z przewagą nośnych, występujące w obrębie tarasu nadzalewowego Bugu oraz Równiny Wołomińskiej i doliny Liwca. W tej strefie zdecydowanie dominują piaski rzeczne i eoliczne osady piaszczyste. W zasadzie są to grunty nośne, ale stopień ich nośności jest uzależniony od zagęszczenia i nawodnienia. Generalnie o warunkach posadowienia decyduje tu poziom wody gruntowej. Mniej korzystne warunki występują w obniżeniach, gdzie woda gruntowa występuje płycej niż 1-1,5 m.
III strefa – to obszar tarasu zalewowego Bugu, starorzeczy, obniżeń i den dolinek bocznych. Obszary te są zbudowane w przewadze z gruntów słabonośnych lub nienośnych, silnie nawodnionych. Przeważają utwory piaszczyste, zawierające znaczne domieszki humusu, oraz soczewki namułów. W dnach starorzeczy, obniżeń oraz lokalnie na tarasie zalewowym, stwierdzono występowanie namułów o miąższości 1-2 m. Grunty te nie nadają się do bezpośredniego posadowienia budowli.

1.5.2.7. Gleby

W obszarze gminy dominują gleby słabe.
Obszary gleb dobrych skupiają się w prawobrzeżnej, północnej części gminy, głównie w sołectwach: Natalin, Leszczydół Podwielątki, Olszanka, Rybno. Duże fragmenty występują także w sołectwach: Leszczydół Pustki, Sitno, Rybienko, Leszczydół Nowiny.
W obrębie Międzyrzecza Łomżyńskiego dominują gleby brunatne, gleby bielicowe i pseudobielicowe.
W obrębie tarasu zalewowego Bugu dominują mady rzeczne. Miejscami, głównie w starorzeczach oraz w obniżeniach dolin bocznych i innych wykształciły się gleby organiczne.
Na tarasie nadzalewowym plejstoceńskim pradoliny Bugu oraz na fragmencie Równiny Wołomińskiej występują głównie gleby bielicowe i bielice.

1.5.2.8. Klimat

Wg rejonizacji klimatyczno-rolniczej R. Gumińskiego, Wyszków należy do wschodniej, chłodniejszej (mazowieckiej) części dzielnicy środkowej, która obejmuje dorzecza środkowej Warty i środkowej Wisły. Jest to obszar o najmniejszych w Polsce opadach rocznych (poniżej 550 mm). Okres wegetacyjny trwa od 200 do 220 dni.

Zróżnicowanie topoklimatyczne terenów gminy jest stosunkowo duże i odwzorowuje jej zróżnicowanie geomorfologiczne i związany z tym charakter pokrycia terenu.

- Tereny wyniesione ponad dolinę Bugu (prawobrzeżna część gminy oraz wyższe, niezalesione fragmenty w części lewobrzeżnej, charakteryzują się przeciętnymi dla regionu warunkami topoklimatycznymi;
- Rozległy taras zalewowy Bugu, z płytką wodą gruntową, charakteryzuje się wysoką wilgotnością powietrza, tendencją do akumulacji i zalegania powietrza chłodnego w porze nocnej, zwiększoną częstotliwością występowania mgieł. Są to tereny częstych, niskich, przyziemnych inwersji termicznych rannych i wieczornych.
- Tereny lasów charakteryzują się specyficznym, lecz także zróżnicowanym topoklimatem, w zależności od charakteru podłoża i związanego z podłożem charakteru typu lasu. Na ogół są to tereny zaciszne, o mniejszym nasłonecznieniu, wyrównanym profilu termicznym i wilgotnościowym.
- Swoistym mikroklimatem charakteryzują się fragmenty wyniesionych partii doliny Bugu, pokryte lasem sosnowym, o suchym, piaszczystym podłożu (Rybienko Leśne, Kamieńczyk). Są to tereny zaciszne, częściowo zacienione, o korzystnych warunkach termiczno-wilgotnościowych (złagodzone ekstrema termiczne, małe ochładzanie). Specyfiką jest nasycenie fitoncydami (olejkami eterycznymi wytwarzanymi przez drzewostany iglaste).

1.5.3. Środowisko biotyczne

1.5.3.1. Szata roślinna

Lasy

Lasy i tereny leśne zajmują 28,9% powierzchni gminy, przy czym większość powierzchni lasów koncentruje się w południowo-wschodniej, lewobrzeżnej części (fragmenty Puszczy Kamienieckiej) oraz północnej (fragmenty Puszczy Białej).

Lasy południowej części gminy, przynależne do nadleśnictwa Drewnica, Zarządzeniem Nr 22 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 1 kwietnia 2005 r. weszły w obszar funkcjonalny o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym: „Leśny Kompleks Promocyjny LASY WARSZAWSKIE”.

Największy, zwarty kompleks leśny występuje w południowo - wschodniej części gminy, rozciąga się na wschód od linii PKP i drogi Warszawa - Białystok, w kierunku doliny Liwca.

Jest to zachodni fragment Puszczy Kamienieckiej, wielkiego obszaru leśnego, rozciągającego się w lewobrzeżnej części pradoliny Bugu na długości ok. 45 km i szerokości 15 km.

Omawiany fragment Puszczy obejmuje powierzchnię ok. 25 km^2. Przeważa tu drzewostan sosnowy w wieku 40 – 80 lat, z licznym udziałem drzewostanów młodszych.

Na zachód od linii PKP lasy są coraz bardziej rozczłonkowane, przemieszane z terenami wylesionymi, zajętymi pod uprawy rolne i łąki. Bezpośredni kontakt z tarasem zalewowym Bugu mają nieliczne, oderwane kompleksy (Deskurów).

W części północnej gminy występuje jeden większy zespół – na północ od miasta. Jest to fragment Puszczy Białej, okalającej gminę od północy i wschodu. W drzewostanie dominuje sosna w wieku 40 - 80 lat i powyżej 80 lat, z dużym udziałem dębu.

Naturalne zbiorowiska roślinne doliny Bugu

Roślinność doliny Bugu, zwłaszcza w obrębie tarasu zalewowego, jest roślinnością naturalną. Układ zbiorowisk roślinnych w dolinie jest następujący:

- na terenach pozostających w zasięgu niskiej wody na ubogich piaszczyskach występują ziołorośla, zbiorowiska szuwarowe, a na mulistych brzegach rzeki lub starorzeczy zbiorowiska namułowe;
- na terenach pozostających w zasięgu średniej wody występują charakterystyczne łęgowe zarośla wierzbowe;
- na terenach pozostających w zasięgu wysokiej wody występuje łęgowy las topolowo-wierzbowy;
- na terenach pozostających w zasięgu wielkiej wysokiej wody występuje łęgowy las jesionowo-wiązowy.

Specyficznym, mozaikowym układem zbiorowisk roślinnych, charakteryzuje się obszar położony pomiędzy Deskurowem, Ślubowem i rzeką Bug. Występują tu wzajemnie przemieszane lasy sosnowe, rozległe murawy trawiaste, wydmy, pola piasków wydmowych, wilgotne dolinki i zagłębienia. Stąd przemieszanie gatunków np. występowanie obok siebie sosny, olchy , jałowców i topoli, porastających trawiaste murawy. Układ taki stwarza unikatowe walory krajobrazowe obszaru.

Łąki

Łąki skupione są przede wszystkim w dolinie Bugu, w obrębie tarasu zalewowego rzeki. Zajmują również liczne obniżenia i dolinki tarasu nadzalewowego i równiny wołomińskiej (w części południowej gminy). Są to przeważnie łąki wilgotne bądź podmokłe.

Ich przyrodniczą wartość podnoszą, występujące na tych obszarach liczne zadrzewienia, w formie drzew pojedynczych, szpalerów, kęp lub większych zespołów. Szczególnie bogate w zadrzewienia są obszary łąk w rejonie Lucynowa i na północ od Skuszewa.

Pola uprawne

Grunty orne skupiają się przede wszystkim w północno-wschodniej, prawobrzeżnej części gminy, gdzie stanowią większe kompleksy przestrzenne. Tereny te są praktycznie pozbawione roślinności naturalnej. Nawet zadrzewienia śródpolne i przydrożne występują sporadycznie.

Zadrzewienia śródpolne, przydomowe i przydrożne

Rozproszone zadrzewienia oraz ich skupiny towarzyszą przede wszystkim terenom wilgotnym, łąkom, drobnym ciekom. Gatunkowo są to w większości olchy i topole.

Zadrzewień przydrożnych jest stosunkowo niewiele. Towarzyszą one niemal wyłącznie drogom krajowym i wojewódzkim.

Zadrzewienia przydomowe w części północnej, prawobrzeżnej, towarzyszą zabudowie jednorodzinnej na obrzeżu miasta oraz, mniej licznie, zabudowie wiejskiej. Liczne zadrzewienia, w formie reliktów lasów, zadrzewień kępowych, bądź nasadzeń, towarzyszą skupiskom zabudowy letniskowej (wypoczynkowej), rozsianej w dolinie Bugu, oraz ośrodkom wypoczynkowym w dolinie Liwca.

Zieleń miejska

W obrębie terenów zainwestowanych miasta, skupionych w części prawobrzeżnej, pokrycie zielenią jest niewielkie, zwłaszcza na terenach przemysłowych. W rejonach zabudowy mieszkaniowej ogródki przydomowe zagospodarowane są głównie jako uprawy, czasem z niewielkim udziałem drzew leśnych. Obrzeża miasta to w przeważającej części grunty orne. Na obszarze gminy występują także wartościowe ze względu na zieleń miejsca. Należy tu wyróżnić:

- park miejski, położony nad skarpą, w centralnej części miasta. W obrębie parku znajduje się pomnik przyrody – 2 dęby szypułkowe,
- zespół parkowo-leśny w Wyszkowie, towarzyszący założeniu pałacowemu,
- starodrzew liściasty na cmentarzu,
- zadrzewienia na skarpie i w wąwozach w północnej i północno – wschodniej części miasta.

Całkowicie odmienne w swym charakterze są fragmenty miasta położone w dolinie Bugu. Szata roślinna zachowała tu swój naturalny charakter. Są to łąki, lasy, zieleń łęgowa.

Rybienko Leśne ma charakter tzw. osiedla leśnego.

1.5.3.2. Świat zwierzęcy

Wysoki stopień naturalności i zróżnicowanie siedlisk przyrodniczych doliny Bugu i lasów południowej, lewobrzeżnej części gminy, idzie w parze z bogactwem świata zwierzęcego.

Największą grupę cennych gatunków stanowią ptaki. Dolina Bugu jest ostoją ornitologiczną o międzynarodowej randze. Stwierdzono tu występowanie ponad 200 gatunków, w tym 150 lęgowych, w tym gatunków rzadkich, związanych z obszarami podmokłymi i dolinami rzecznymi. Dolina Bugu odgrywa ogromną rolę jako trasa przelotu oraz miejsce odpoczynku i żerowania ptaków migrujących.

Dolina Bugu i Liwca oraz lasy Puszczy Białej uznane zostały jako obszary specjalnej ochrony ptaków OSO w Europejskiej Sieci Obszarów Natura 2000.

Znaczne powierzchnie lasu sprzyjają występowaniu dużych ssaków leśnych.

1.5.4. Zanieczyszczenia środowiska. Uciążliwości

1.5.4.1 Zanieczyszczenia powietrza

Stan czystości powietrza w obszarze gminy ocenia się jako dobry.

Obiekty o znaczącej emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego w obszarze gminy to:

Tab.3. Obiekty o znaczącej emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego w obszarze gminy

Lp.	Zakład / instytucja	Lokalizacja	Liczba emitorów
1	Przedsiębiorstwo Energii Cieplnej	Wyszków	1
2	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Wyszków	1
3	JERONIMO MARTINS Dystrybucja Sp. z o.o.	Wyszków	21
4	„POMEL” Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe Sp. z o.o.	Wyszków	1
5	„ARDAGH GLASS” S.A.	Wyszków	2

Według Rocznej Oceny Jakości Powietrza w województwie mazowieckim- raport za 2014 r., WIOŚ gmina Wyszków znajduje się w strefie mazowieckiej, w której doszło do przekroczenia normatywnych stężeń zanieczyszczeń (poziomów dopuszczalnych lub docelowych): benzo/a/pirenu w pyle PM10, pyłów PM10 i PM2,5, ozonu O_3.
Wyniki analiz WIOŚ w Warszawie wskazują, że przyczyną przekroczeń ww. pyłów i benzo/a/pirenu jest głównie emisja powierzchniowa (związana z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno- bytowym). Ponadto, w związku z eksploatacją oraz transportem piasku wydobywanego na obszarze złoża Wyszków-Skuszew, istnieje ryzyko zwiększonej emisji pyłów mineralnych do atmosfery.

1.5.4.2. Zanieczyszczenie wód

Wody rzeki Bug są w omawianym rejonie zanieczyszczone. Na zanieczyszczenie rzeki główny wpływ mają:
- transgraniczny transport zanieczyszczeń – w górnym biegu rzeka stanowi odbiornik wysoko obciążonych ścieków z Ukrainy (ścieki z okręgu przemysłowego z wieloma kopalniami i zakładami przemysłowymi),
- ścieki z miast położonych powyżej Wyszkowa – Strzyżów z cukrownią, Włodawą z garbarnią, Drohiczyn,
- dopływy: Huczwa, Uherka, Toczna, Cetynia oraz lokalne ścieki komunalne i przemysłowe,
- spływy powierzchniowe z terenów rolniczych, przemysłowych i komunikacyjnych, a także naturalne produkty rozkładu materii organicznej w dolinie rzeki i wietrzenia podłoża geologicznego.

Charakterystycznym zanieczyszczeniem Bugu jest zawiesina ogólna.
Zlewnia rzeki Liwiec ma charakter rolniczy. Na stan czystości rzeki główny wpływ mają zrzuty ścieków z miejskich oczyszczalni ścieków w Siedlcach i nieznaczny z Węgrowa.
Miasto Wyszków posiada oczyszczalnię mechaniczno-biologiczną z elementami oczyszczania chemicznego, zlokalizowaną w Rybienku Starym. Bezpośrednim odbiornikiem jest rzeka Bug.

Wg oceny WIOŚ stanu ekologicznego i chemicznego rzek za 2012 r. rzeka Bug na terenie gminy Wyszków miała stan/potencjał ekologiczny słaby, stan chemiczny dobry, klasę elementów biologicznych- IV (słabą). Podobne oceny uzyskała rzeka Liwiec, której stan chemiczny przekroczył stężenia średnioroczne.

Wartości zanieczyszczeń w ściekach dopływających i odpływających za 2013 r. oraz ich redukcja wynoszą /w mg/dm^3/

	DOPŁYW	ODPŁYW	REDUKCJA
BZT5	430	4,2	99%
ChZT	1003	33,5	97%
zawiesina og.	363	7,2	98%
azot og.	95	10,6	89%
fosfor og.	14,5	0,3	98%

Jakość wód podziemnych badana jest w ramach monitoringu krajowego. W obszarze gminy zlokalizowany jest m.in. otwór obserwacyjno badawczy w mieście Wyszków.
Miasto posiada ujęcie wód wgłębnych, czwartorzędowych, zlokalizowane w północno wschodniej części miasta. Ujęcie ma ustalone strefy ochronne: bezpośrednie w odległości 8-10 m od obudowy każdej studni

ujęcia wody.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wyszkowie poinformował pismami: z dnia 17.06.2015 r., 22.07.2015 r., 15.06.2016 r., 21.07.2016 r., że woda w miejscu wykorzystywanym do kąpieli na rzece Bug w Wyszkowie jest przydatna do kąpieli, oraz pismem z dnia 17.08.2016 r., że woda w miejscu wykorzystywanym do kąpieli na rzece Bug w Wyszkowie Osiedle Latoszek jest przydatna do kąpieli. W czerwcu 2015 r. Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Ostrowi Mazowieckiej przedstawiła sprawozdania z badań wody z czterech próbek, pobranych z miejsc wykorzystywanych do kąpieli. Dwie z nich pobrane zostały na rzece Bug, w Wyszkowie, a dwie na rzece Liwiec w Kamieńczyku. Stan wszystkich próbek był bez zastrzeżeń.

1.5.4.3. Zanieczyszczenia powierzchni ziemi, Gospodarka odpadami

W związku ze zmianą przepisów dotyczących utrzymania czystości i porządku w gminach, gminy przejęły obowiązek odbioru i zagospodarowania odpadów pochodzących od mieszkańców.

W celu zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz wyznaczenia punktów selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych gmina Wyszków została podzielona na trzy sektory zgodnie z Uchwałą Nr XXX/258/12 z dnia 29 listopada 2012 r.

Odpady zmieszane komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów z terenu gminy Wyszków trafiają do RIPOK w Ostrołęce prowadzonego przez firmę MPK PURE HOME Sp. z o.o. S. K. oraz RIPOK w Woli Suchożebrskiej prowadzony przez Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Siedlcach. Pozostałe odpady komunalne odbierane od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy przekazywane są do RIPOK w Ostrołęce, a następnie do recyklerów prowadzących odzysk i recykling odpadów surowcowych. PSZOK na terenie gminy jest jeden, zlokalizowany na terenie dzielnicy przemysłowej. Każdorazowo prowadzący PSZOK oraz jego lokalizacja określane są w wyniku postępowania przetargowego.

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane dotyczące gospodarki odpadami w gminie Wyszków za 2015 r.:

Tab.4. Gospodarka odpadami w gminie Wyszków w 2015 r.

	Masa odebranych niesegregowanych odpadów komunalnych [Mg]	Masa niesegregowanych odpadów komunalnych poddanych składowaniu [Mg]	Masa niesegregowanych odpadów komunalnych poddanych innym niż składowanie procesom przetwarzania [Mg]
Odebranych z obszarów miejskich	5725,4	0	5725,4
Odebranych z obszarów wiejskich	1757,9	0	1757,9
Liczba punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, funkcjonujących na terenie gminy	1		
Wybrane dane			
Liczba właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane odpady komunalne	6769		
Liczba właścicieli nieruchomości, którzy zbierają odpady komunalne w sposób niezgodny z regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy	962		
Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	24,11%		
Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użyciu i odzysku innymi metodami niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	100%		

1.5.4.4. Hałas

O klimacie akustycznym Gminy praktycznie decyduje hałas komunikacyjny.

Według pomiarów z raportu WIOŚ z 2013 r., w Wyszkowie przy ul. Białostockiej 58 równoważny poziom dźwięku dla pory dnia i nocy dla hałasu drogowego wynosił L_{AeqD}=67,5 dB i L_{AeqN}=62,8 dB. W obydwu przypadkach zostały przekroczone wartości dopuszczalne (odpowiednio 61 dB i 56 dB). W 2014 r. przy ul. Pułtuskiej 66 A równoważny poziom dźwięku dla pory dnia i nocy dla hałasu drogowego wynosił LAeqD = 67,6 dB i LAeqN = 61,5 dB. Tu także zostały przekroczone wartości dopuszczalne (odpowiednio 65 dB i 56 dB).

1.5.4.5. Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące

W obszarze gminy mamy do czynienia ze źródłami promieniowania o częstotliwości 50 Hz – stacją i liniami energetycznymi. Przez obszar gminy i miasta przebiegają jednotorowe linie energetyczne 110 kV. We wschodniej części gminy, w rejonie miejscowości Kamieńczyk przebiega tranzytem linia jednotorowa 220 kV: Miłosna – Ostrołęka.

Ponadto występują źródła emisji pól elektromagnetycznych w gminie Wyszków takie jak: wieża telekomunikacyjna telefonii cyfrowej, radiowa stacja bazowa PGE, zespoły instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych, stacje bazowe telefonii komórkowej, stacja UKF[1].

Brak pomiarów określających poziom promieniowania elektromagnetycznego w obszarze miasta i gminy Wyszków.

1.5.5. Zasoby przyrodnicze i walory krajobrazowe gminy. Prawna ochrona przyrody

Podstawowym zasobem przyrodniczym i walorem krajobrazowym gminy jest dobrze zachowany, a zanikający już dziś, rzadki w Europie, naturalny charakter krajobrazu doliny nieuregulowanej, swobodnie płynącej, meandrującej dużej rzeki nizinnej – Bugu. Występują tu różnorodne, bogate i już rzadkie w Europie siedliska, zbiorowiska roślinności wodnej, szuwarowej i bagiennej oraz ostoje fauny. Dolina Bugu to korytarz ekologiczny o skali ponad krajowej, naturalność i bogactwo świata roślinnego i fauny, przekłada się na duże zasoby polskiej i europejskiej informacji genetycznej.

Kolejnym, ważnym zasobem przyrodniczym, powiązanym z doliną, są duże kompleksy leśne, stanowiące pozostałości dawnej puszczy. Lasy te charakteryzują się małym stopniem rozdrobnienia, różnorodnością siedlisk oraz stosunkowo dużym udziałem drzewostanów starszych klas wieku.

Unikatowym elementem rzeźby terenu jest skarpa doliny Bugu, cennym urozmaiceniem rzeźby i krajobrazu są wydmy.

Obszarami o specyficznym charakterze przyrodniczym i krajobrazowym są partie nadkrawędziowe doliny Bugu, np. rejon Deskurowa. Charakteryzują się przemieszaniem warunków siedliskowych, od podmokłości do pól wydmowych, a co za tym idzie, unikatowym zróżnicowaniem szaty roślinnej, w tym występowaniem zbiorowisk murawowych, z udziałem gatunków kserotermicznych.

Zasoby przyrodnicze gminy nie były dotąd chronione odrębnym statusem prawnym. Krajowy system przyrodniczych obszarów chronionych do chwili obecnej nie obejmuje terenów gminy. Nadbużański Park Krajobrazowy sięga jedynie do granic gminy od wschodu. Brak obszarów chronionego krajobrazu oraz obszarów ochrony rezerwatowej. Przewidywana jest zmiana tego stanu rzeczy. Wg ustaleń Programu Ochrony Środowiska powiatu Wyszkowskiego Gmina Wyszków ma znaleźć się w poszerzonych granicach Parku i jego otuliny. Zgodnie z Programem ochrony środowiska dla gminy Wyszków na lata 2015 – 2018 w ramach NPK na Terenie Gminy zaprojektowano jeden rezerwat przyrody - ornitologiczny- Fidest o powierzchni 450 ha.

Wejście Polski do Unii Europejskiej skutkowało objęciem najcenniejszych przyrodniczo obszarów gminy

[1] Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wyszkowskiego na lata 20013 – 2016 z perspektywą do 2020 roku.

Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000.
Dla gminy Wyszków nie sporządzono jeszcze audytu krajobrazowego wynikającego z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

1.5.5.1. Europejska sieć obszarów chronionych Natura 2000

Stanowi ją system obszarów, połączonych korytarzami ekologicznymi, tworzących razem spójną, funkcjonalną sieć ekologiczną. Podstawę prawną sieci NATURA 2000 stanowią dwa akty: tzw. Dyrektywa Ptasia (Dyrektywa Rady 79 409 EWG z 2.04.1979 r. o ochronie dzikich ptaków) Dyrektywa Siedliskowa (Dyrektywa Rady 92 43 EWG z 21.05.1992 r. o ochronie siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory).
Tworzą ją dwa rodzaje obszarów:
- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5.09.2007 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) – strona internetowa Ministerstwa Środowiska – lista projektowanych obszarów przesłana do Komisji Europejskiej z dn. 01.09.2007 r.

Zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody projektowane obszary NATURA 2000 podlegają ochronie do czasu zatwierdzenia listy tych obszarów przez Komisję Europejską albo odmowy jej zatwierdzenia.
Na terenie miasta i gminy Wyszków znajdują się fragmenty pięciu takich obszarów, związanych z doliną Bugu i Liwca oraz z lasami:

Dolina Dolnego Bugu – PLB 140001- (obszar specjalnej ochrony ptaków – OSO) – chroniona na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 5.09.2007 r. Obszar o powierzchni 74 309,9 ha, znajduje się w trzech województwach: mazowieckim, podlaskim i lubelskim. Stanowi on ok. 260 km odcinek doliny Bugu od ujścia Krzny do Jeziora Zegrzyńskiego. Wg tzw. standardowego formularza danych dotyczących Doliny Dolnego Bugu – PLB 140001 „większość doliny pokrywają suche, ekstensywnie użytkowane pastwiska. Obszary bagienne są usytuowane głównie przy ujściach rzek, dopływów Bugu oraz wokół pozostałych fragmentów dawnych koryt rzecznych. Koryto Bugu jest w większości nie zmienione przez człowieka, pozostały tu liczne piaszczyste wyspy, nagie lub porośnięte wierzbowymi lub topolowymi łęgami nadrzecznymi, wzdłuż rzeki występują dobrze rozwinięte zarośla wierzbowe. Pierwsza terasa rzeki obfituje w liczne starorzecza.”
Obszar stanowi też ostoję ptasią o randze europejskiej E 51 i dużej wartości przyrodniczej: „Występuje tu co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 13 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych. Jedno nielicznych w Polsce stanowisk lęgowych gadożera; do niedawna jedno z nielicznych w Polsce stanowisk kulona. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek (PCK), bocian czarny, brodziec piskliwy, cyranka, czajka, czapla siwa, krwawodziób, gadożer (PCK), kszyk, kulik wielki (PCK), płaskonos, podróżniczek (PCK), rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sieweczka obrożna (PCK), zimorodek, bocian biały, derkacz”.
Wskazane podstawowe rodzaje zagrożeń (dla całego ww. obszaru chronionego) dla występującej tu awifauny to „obwałowania i odcinanie starorzeczy od współczesnego korytarza rzeki, oraz zabudowa doliny i inwestycje związane z rekreacją, zanieczyszczenia wód, melioracje, tamy zaporowe, trasy szybkiego ruchu, przebudowa drzewostanów w kierunku monokultur sosnowych, kłusownictwo.”

Ostoja Nadbużańska – PLH 140011 (specjalny obszar siedlisk SOO) – Obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej. W ramach Shadow List 2008 proponowano by obszar rozszerzyć do 46400,96 ha.
Ostoja obejmuje ok. 260 km odcinek Bugu od ujścia Krzny do Jeziora Zegrzyńskiego. Powierzchnia jej wynosi 46 036,74 ha i przynależy do trzech województw: mazowieckiego, podlaskiego i lubelskiego. Szczególnie cenny jest „kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym naturalnym charakterze oraz szereg zbiorowisk łąkowych, związanych z siedliskami wilgotnymi, typowo wykształconych na dużych powierzchniach. 16 rodzajów siedlisk z tego obszaru znajduje się na liście załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Stwierdzono tu również występowanie 20 gatunków z listy II załącznika Dyrektywy Siedliskowej. Jest to jeden z najważniejszych obszarów dla ochrony ichtiofauny w Polsce. Obejmuje 10 gatunków ryb z II Załącznika Dyrektywy. Występują tu również stanowiska rzadkich gatunków roślin, w tym 2 gatunki z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej. Bogata fauna bezkręgowców. Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków.
Wymieniane zagrożenia dla siedlisk objętych ochroną to: „obwałowania i odcinanie starorzeczy od współczesnego korytarza rzeki, zanieczyszczenia wód, melioracje, tamy zaporowe, trasy szybkiego ruchu, przebudowa drzewostanów w kierunku monokultur sosnowych, kłusownictwo.”

Wydmy Lucynowsko Mostowieckie – PLH 140013 - (specjalny obszar ochrony siedlisk SOO) – został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz.Urz. UE. L 12/383).
Obszar o powierzchni 300,48 ha w całości leży w województwie mazowieckim, większość w gminie Wyszków, niewielka część południowo-wschodnia w gminie Zabrodzie. „Są to zarówno tereny leśne, jak i nieużytki i niewielkie płaty gruntów rolniczych. Między Mostówką a Lucynowem rozciąga się kompleks wydm porośniętych murawami psammofilnymi, wrzosowiskami oraz różnymi zbiorowiskami borowymi. Pożar w 1993 r. zniszczył znaczną część lasów, jednocześnie spowodował bardzo silną ekspansję mącznicy lekarskiej (*Arctostaphylos uva ursi* – gatunku chronionego), której płaty osiągają powierzchnię 100 – 200 m^2. Stanowisko to można zaliczyć do największych znanych stanowisk w Polsce. Na omawianym terenie obok wrzosowisk mącznicowych, występują także murawy szczotlichowe, wrzosowiska oraz zróżnicowane troficznie zbiorowiska borowe”.
Obszar ten był typowany do objęcia ochroną rezerwatową lub do utworzenia tu zespołu przyrodniczo krajobrazowego.

Puszcza Biała – PLB 140007 (obszar specjalnej ochrony ptaków OSO) – chroniony na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 5.09.2007 r.
Obszar o powierzchni 83 779,7 ha w całości leży w województwie mazowieckim. Niewielki fragment Puszczy leży w gminie Wyszków (od strony północnej część granicy gminy przebiega wzdłuż granicy Obszaru). Obszar usytuowany między Bugiem a Narwią, stanowi jeden z największych kompleksów leśnych na Mazowszu. „Lasy w postaci kilku kompleksów o różnym zwarciu, pokrywają większość obszaru ostoi. Obecnie posiadają one jedynie znaczenie gospodarcze. Teren zdominowany jest przez suche siedliska, porośnięte sośninami w średnim wieku, lokalnie występują drzewostany dębowo grabowe, jesionowo

olszowe i olszowe. Niektóre fragmenty zbiorowisk leśnych mają zachowany prawie naturalny charakter”.
Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej E 49. Występuje tu co najmniej 29 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 13 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków: bocian czarny, kraska (PCK) i lelek. Zagrożenia mogłyby wystąpić w wypadku odstąpienia od obowiązujących zasad gospodarki leśnej.

Ostoja Nadliwiecka – PLH 140032 - specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) o powierzchni 13622,7 ha . Obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej.

Dolina Liwca to cenny krajobrazowo i przyrodniczo kompleks przestrzenny różnych środowisk reprezentujących pełną skalę wilgotnościową siedlisk występujących w dolinie rzecznej i warunkujący ściśle określone zespoły roślin i zwierząt. Charakterystycznym elementem tutejszego krajobrazu są lasy łęgowe. Najpospolitszymi i zajmującymi największe powierzchnie są łęgi olszowo-jesionowe. Różnicują je przede wszystkim wiek drzewostanów oraz stopień uwilgocenia, zależny od występowania lub braku zalewów. Pospolite w obrębie obszaru są zróżnicowane pod względem fizjonomii i składu gatunkowego, nitrofilne niżowe nadrzeczne ziołorośla okrajkowe. Tworzą one wąskie pasy o różnej długości, rozmieszczone niemal na całym terenie. Pod względem fitosocjologicznym wyróżniono tu trzy grupy ziołorośli: okrajkowe zbiorowiska welonowe porastające bezpośrednio obrzeża koryta rzeki Liwiec, reprezentowane przez fitocenozy kanianki pospolitej i kielisznika zwyczajnego oraz pospolite w dolinie ziołorośla kielisznika zaroślowego i wierzbownicy kosmatej, pokrzywy i kielisznika zwyczajnego oraz kielisznika zwyczajnego i sadźca konopiastego. Występują przede wszystkim wzdłuż rowów melioracyjnych. Poza tym, spotkać je można na brzegach łęgów olszowo-jesionowych, zarośli wierzbowych oraz starorzeczy. W ich składzie gatunkowym pojawiają się gatunki przechodzące ze zbiorowisk kontaktowych.
W obrębie doliny Liwca znaczący udział w krajobrazie mają łąki reprezentujące wszystkie wyższe jednostki syntaksonomiczne w obrębie klasy *Molinio-Arrhenetheretea* (półnaturalne i antropogeniczne darniowe zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe na bogatych w materię organiczną niezabagnionych glebach mineralnych i organiczno-mineralnych lub na zmineralizowanych i podsuszonych murszach z torfu niskiego). Do najcenniejszych należą łąki świeże ekstensywnie użytkowane, np.: ekstensywnie użytkowane łąki rajgrasowe (z charakterystyczną rośliną, rajgrasem wyniosłym) zróżnicowane pod względem wilgotności i żyzności podłoża na kilka podzespołów oraz łąki wiechlinowo-kostrzewowe (zbiorowisko kostrzewy czerwonej i wiechliny).

Dolina Liwca PLB – 140002 - obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) o powierzchni 27431,5 ha . Obszar wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska.
Obszar obejmuje dolinę rzeki Liwiec, od źródeł do ujścia rzeki do Bugu, z łąkami i zalewowymi pastwiskami utworzonymi na zmeliorowanych bagnach. Niektóre odcinki rzeki mają charakter naturalny, na innych odcinkach jest ona uregulowana, lokalnie w dolinie występują wtórne zabagnienia. Rzeka Liwiec posiada urozmaicone brzegi - od wysokich skarp po płaskie mielizny, otwierające widok na rozległe, malowniczo położone łąki i pastwiska. Obszar doliny pokryty jest głównie przez łąki i pastwiska, nielicznie występują łęgi olchowe i olchowo-jesionowe oraz niewielkie skupiska lasów iglastych. Na terenie tym znajdują się także trzy kompleksy stawów rybnych. Dolina Liwca jest cenną ostoją ptaków wodno-błotnych, w której występuje, co najmniej 20 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 5 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi, są to m.in.: cyraneczka, cyranka, kulik wielki, rybitwa białowąsa, brodziec piskliwy, perkoz rdzawoszyi, rycyk

czy ortolan. Jednakże dużym zagrożeniem tego regionu były przeprowadzane melioracje na początku lat 90-tych osuszające tereny lęgowe wielu gatunków ptaków.

1.5.5.2. Zielone Płuca Polski

Gmina wchodzi w obszar „Zielonych Płuc Polski". Idea obszaru ZPP zakładająca integrację ochrony środowiska z rozwojem gospodarczym sformułowana została w 1983 r. W 1988 r. podpisane zostało porozumienie pięciu byłych województw: białostockiego, łomżyńskiego, olsztyńskiego, ostrołęckiego i suwalskiego w sprawie kompleksowej ochrony i rozwoju regionu ZPP, w latach 1992 – 95 do Porozumienia przystąpiły nowe województwa: ciechanowskie, siedleckie, toruńskie i elbląskie. 14 września 1994 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił deklarację uznającą obszar Zielonych Płuc Polski za region, w którym należy przestrzegać zasad ekorozwoju.
Zielone Płuca Polski to północno – wschodni obszar Polski, w skład którego wchodzą: województwo podlaskie, warmińsko-mazurskie (bez jednej gminy), części województw pomorskiego i kujawsko-pomorskiego oraz północna część województwa mazowieckiego. ZPP obejmują obszar 759 km^2, co stanowi 19% kraju, stanowią część Zielonych Płuc Europy obejmujących częściowo terytoria Polski, Rosji, Litwy, Estonii, Białorusi i Ukrainy. Gmina Wyszków znajduje się na południowym obrzeżu wspomnianego regionu.

1.5.5.3. Leśny kompleks promocyjny „Lasy Warszawskie"

Zarządzeniem Nr 22/2005 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 1 kwietnia 2005 r. lasy południowej, lewobrzeżnej części gminy Wyszków, przynależne do nadleśnictwa Drewnica, weszły w skład Leśnego Kompleksu Promocyjnego (LKP) „Lasy Warszawskie". Ustanowiony ww. Zarządzeniem LKP Lasy Warszawskie obejmuje Nadleśnictwo Drewnica, Nadleśnictwo Jabłonna, Nadleśnictwo Celestynów, Nadleśnictwo Chojnów. LKP Lasy Warszawskie jest obszarem funkcjonalnym o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym. Został ustanowiony w celu promocji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ochrony zasobów przyrody w lasach oraz edukacji leśnej społeczeństwa.

1.5.5.4. Pomniki przyrody

W obszarze gminy występują drzewa – pomniki przyrody:

Tab. 5. Wykaz zinwentaryzowanych drzew – pomników przyrody.

nr	rodzaj	nazwa polska nazwa łacińska nazwa własna	lokalizacja		ustanowienie ochrony	
			adres	nr działki	data	akt prawny
1	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	Drogoszewo, ul. Powstańców, nad kanałem melioracyjnym	208/7	27.06.1974	(U. Woj.) ZnR.X-831/92/74
2	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	Drogoszewo, ul. Powstańców, nad Bugiem	96	27.06.1974	(U. Woj.) ZnR.X-831/91/74
3	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	Drogoszewo, ul. Powstańców 41	210/2	27.06.1974	(U. Woj.) ZnR.X-831/89/74
4	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	Drogoszewo, ul. Powstańców 47, przy drodze	212/4	27.06.1974	(U. Woj.) ZnR.X-831/90/74
5	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	Drogoszewo, ul. Powstańców 47, przy stodole	213	27.06.1974	(U. Woj.) ZnR.X-831/88/74
6	drzewo	grab zwyczajny Carpinus betulus L	Puste Łąki, ul. Loretańska 11, ośrodek wypoczynkowy	437/3	19.05.1975	(U. Woj.) Zn RIS.X-831/125/75
7	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	uroczysko Fidest, przy tzw. Trakcie Napoleońskim	927	27.06.1958	(PWRN) ZB–5/4/896/58
8	drzewo	dąb szypułkowy	uroczysko Fidest, przy tzw. Trakcie Napoleońskim	927	27.06.1958	(PWRN) ZB–5/7/899/58

		Querqus robur L				
9	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	przy drodze Wyszków - Łochów	371	27.06.1958	(PWRN) ZB–5/6/898/58
10	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	Lucynów	157/2	01.08.1972	(U. Woj.) Zn Rlop 831/25/1972
11.1	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	Wyszków, park miejski	4871/4	06.09.1972	(U. Woj.) Zn Rlop 831/47/1972
11.2	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	Wyszków, park miejski	4871/4	06.09.1972	(U. Woj.) Zn Rlop 831/47/1972
12	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	pomiędzy gajówką Rozalin a klasztorem ss. Loretanek, leśnictwo Fidest, oddz. 44a	1416	19.05.1975	(U. Woj.) Zn RIS X-831/126/75
13.1	grupa drzew	dąb szypułkowy Querqus robur L	leśnictwo Fidest, uroczysko Fidest, przy gajówce	390	19.05.1975	(U. Woj.) Zn RIS X-831/129/75
13.2		dąb szypułkowy Querqus robur L				
14.1	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	leśnictwo Fidest, uroczysko Fidest, oddz. 40c	404	19.05.1975	(U. Woj.) Zn RIS X-831/128/75
14.2	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	leśnictwo Fidest, uroczysko Fidest, oddz. 40c	404	19.05.1975	(U. Woj.) Zn RIS X-831/128/75
15.1	grupa drzew	dąb szypułkowy Querqus	leśnictwo Fidest, przy gajówce Rozalin, oddz. 43h	1417	19.05.1975	Zn R(U. Woj.) IS X-831/127/75

		robur L				
15.2		dąb szypułkowy Querqus robur L				
16	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	Świniotop	1427	22.07.2015	Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 6472
17	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	Świniotop	1427	22.07.2015	Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 6472
18	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	Świniotop	1431	22.07.2015	Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 6472
19	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	Świniotop	1431	22.07.2015	Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 6472
20	drzewo	dąb szypułkowy Querqus robur L	Świniotop	1413	22.07.2015	Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 6472

1.5.5.5.Przyrodnicze obiekty szczególne

W obszarze miasta i gminy Wyszków obiekty i obszary objęte ochroną rezerwatową nie występują. Do tego typu ochrony udokumentowano 2 obiekty: fragment uroczyska leśnego Fidest oraz wrzosowiska mącznicowe na Wydmach Lucynowsko-Mostowieckich.

Uroczysko leśne Fidest

Uroczysko Fidest znajduje się pomiędzy wsiami Fidest i Tumanek. Dominującymi zbiorowiskami są tu: olsy, łęgi i grądy, niewielkie powierzchnie zajmują bory sosnowe. W runie występują tu gatunki chronione jak: widłak jałowcowy, podkolan biały i pomocnik baldaszkowaty.

Wg Programu ochrony środowiska dla gminy Wyszków na lata 2015 – 2018 omawiany obszar znalazł się w wykazie rezerwatów projektowanych na terenie powiatu wyszkowskiego, jako rezerwat ornitologiczny, o powierzchni 450 ha.

Wrzosowiska mącznicowe na Wydmach Lucynowsko – Mostowieckich

Teren położony jest pomiędzy Lucynowem (gm,. Wyszków) i Mostówką (gm. Zabrodzie). Kompleks wydm porośnięty jest wrzosowiskami, murawami psammofilnymi oraz różnymi postaciami fitocenoz borowych. Wrzosowiska występują na powierzchni 480 ha, jest to największe w Polsce oraz jedno z największych w Europie Środkowowschodniej zbiorowisk mącznicy lekarskiej, gatunku objętego w Polsce całkowitą ochroną.

Uznanie ww. walorów przyrodniczych sprawiło, że obszar ten został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. Urz. UE. L 12/383) jako Wydmy Lucynowsko - Mostowieckie – PLH 140013- (specjalny obszar ochrony siedlisk SOO).

1.5.5.6. Obiekty zieleni znajdujące się w rejestrze Konserwatora Zabytków

W rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znalazły się następujące obiekty zieleni:

- Pozostałości Zespołu Dworskiego Biskupów Płockich: brama z kordegardą z XVII w., remontowana w latach 50 XX wieku; park tzw. senatorski, obecnie miejski, z końca XIX wieku;
- Zespół Pałacowo – Parkowy w Wyszkowie, Pałac Skarżyńskich, wzniesiony ok. 1780 r. dla biskupa inflanckiego Jana Stefana Giedroycia, wnętrza z przełomu XIX/XX w., częściowo zniszczony 1920 i 1944 r., restaurowany w latach 1950-51, obecnie remontowany. Park krajobrazowy z XVIII w. (nr rej. 378 z dnia 10.03.78 i 8.07.1986 r.);
- Dwór drewniany z 1905 r. (przebudowany w 1932 r., remontowany 1952 r.) i park krajobrazowy z XIX w. w Halinie (nr rej. 497 z dn. 18.12.1987 i 27.01.1984 r.);
- Park Dworski Krajobrazowy z I połowy XIX w. w Olszance.

1.5.6. Diagnoza stanu i funkcjonowanie środowiska. Ocena i prognoza kierunków zmian w środowisku

Z przedstawionej wyżej charakterystyki środowiska oraz jego zagrożeń i degradacji wynika, że obszar gminy Wyszków jest bogaty przyrodniczo i jednocześnie zróżnicowany pod względem warunków środowiska.

Z przyrodniczego punktu widzenia w obszarze miasta i gminy Wyszków można wyróżnić kilka stref. Kwalifikacji dokonano pod kątem aktywności przyrodniczej terenów.

1. Intensywnie zainwestowane tereny miasta – to tereny o najmniejszej aktywności przyrodniczej, z największym udziałem powierzchni obciążających środowisko. Struktury przyrodnicze są tu najuboższe, niewielki jest udział powierzchni biologicznie czynnej. Obszary te charakteryzują się niskim udziałem zieleni wysokiej i brakiem wewnętrznych powiązań przyrodniczych;
2. Obszary wysoczyzny okalającej miasto – dominują tu niemal pozbawione zieleni wysokiej tereny rolne oraz antropogeniczne zbiorowiska towarzyszące zwartej zabudowie wiejskiej. Ocenia się, że są to obszary o niewielkiej lub okresowej aktywności przyrodniczej. Na tym tle wyróżnia się bogaty kompleks

leśny (kwalifikowany jako obszar o najwyższym stopniu aktywności przyrodniczej), położony na północ od miasta. Nieco wyższym potencjałem przyrodniczym charakteryzuje się północno-zachodni fragment – rejon wsi Olszanka, Łosinno, gdzie polom ornym towarzyszą w obniżeniach łąki i zadrzewienia;

3. Zdecydowanie odmienny charakter ma dolina Bugu i część lewobrzeżna gminy. Wyróżnić tu należy:
   a) naturalną w swym charakterze dolinę Bugu ze starorzeczami, roślinnością szuwarową i przywodną, łęgami, rozległymi łąkami; Dolina Bugu stanowi ostoję i korytarz ekologiczny o randze europejskiej;
   b) wielkoprzestrzenne kompleksy leśne południowej części gminy, stanowiące fragment Puszczy Kamienieckiej.

Są to obszary o najwyższym stopniu aktywności przyrodniczej. Południowo-zachodni fragment gminy (poza doliną Bugu i ww. wielkoprzestrzennym kompleksem leśnym) – to mozaikowy układ przemieszanych wzajemnie: lasów, pól uprawnych, łąk. Tereny te można ocenić jako obszary o średniowysokim stopniu aktywności przyrodniczej.

Walory przyrodnicze gminy do niedawna nie były zabezpieczone prawnie. Pomimo braku statusu ochronnego główne walory przyrodnicze utrzymały się. Obecnie ww. obszary o najwyższym stopniu aktywności przyrodniczej, zostały objęte statusem Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie obszaru Gminy ocenia się jako zgodne z naturalnymi predyspozycjami i uwarunkowaniami przyrodniczymi. Jednocześnie środowisko gminy jest wolne od znaczących obciążeń i zagrożeń, oddziaływania szkodliwe i uciążliwe mają tu charakter lokalny, ich rozwiązanie może być dokonane działaniami i środkami lokalnymi.

Obecny charakter i rysujące się kierunki zagospodarowania obszaru gminy nie stymulują zbyt dużej intensywności zmian zachodzących w środowisku. Rozwój funkcji obciążających środowisko jak np. zabudowa miejska, przemysł, skupia się na wysoczyźnie prawego brzegu rzeki Bug, w obszarach nie kolidujących z walorami środowiska, a jednocześnie w warunkach środowiska korzystnych dla tego rodzaju zainwestowania.

W obszarach przyrodniczych doliny Bugu i jej obrzeżach zagrożeniem może być dalszy rozwój budownictwa, w tym letniskowego. Dolina Bugu stanowi atrakcyjną przestrzeń dla tego rodzaju budownictwa, właśnie dzięki walorom przyrodniczo – krajobrazowym. Tereny zabudowy mogą stopniowo wkraczać na obszary siedlisk mało odpornych na ewentualne zagrożenia, np. na „zadeptanie" czy zmianę stosunków wodnych. Aktualnie duże przestrzenie wzdłuż rzeki Bug pozostają wolne od zabudowy. Głównym ograniczeniem dla jej dalszego rozwoju jest występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Dlatego lokalizacji nowej zabudowy można się spodziewać na stosunkowo niewielkich obszarach i poza najbliższym sąsiedztwem rzeki.

W granicach gminy Wyszków nie występują obszary narażone na naturalne zagrożenia geologiczne.

1.6. Stan dziedzictwa kulturowego

1.6.1. Historia terenów

Tereny nad Narwią i dolnym Bugiem były stopniowo kolonizowane przez Mazowszan w X-XII w. Od chwili utworzenia przez Bolesława Śmiałego biskupstwa w Płocku, a więc od XI w., okolice Wyszkowa należały do dóbr biskupich. W końcu XI w. biskupi płoccy ufundowali na swoich dobrach kościoły, w tym kościół

w Wyszkowie. Swój dalszy rozwój osada wyszkowska zawdzięczała położeniu na skrzyżowaniu szlaków handlowych – wodnego i lądowego – prowadzących z Rusi na Pomorze oraz ulokowaniu w osadzie miejsca poboru cła. Dzięki korzyściom wynikającym z położenia, Wyszków stał się wkrótce centrum rynku lokalnego. Politycznie i gospodarczo podporządkowany był Pułtuskowi.

Pierwsze pisane wzmianki na temat Wyszkowa pochodzą z dokumentu księcia Konrada Mazowieckiego z 1203 r. W dokumentach XIII – XVI w. pojawiają się następujące nazwy tej miejscowości: „Vysskowo" (1240), „Wyschcowo" (1249), „villam Wiscowo" (1347), „Wischkowo" (1438), „Wiskowo" (1578).

Dokumenty z XIV w. wymieniają sąsiednie wsie, podporządkowane kościołowi w Wyszkowie, a są to: Gulczewo, Brańsk (Brańszczyk), Ślubowo, Rybno, Stopsko, Turzyn, Skuszewo i Pniewo.

Drugim ważnym ośrodkiem na terenie dzisiejszej gminy Wyszków był gród książęcy Kamieniec Mazowiecki (dzisiejszy Kamieńczyk). O ile przekazy źródłowe nie potwierdzają istnienia w XV w. przeprawy i komory celnej w Wyszkowie, to z pewnością istniała ona w Kamieńcu. Mimo istotnej roli Wyszkowa jako ośrodka handlu lokalnego, to właśnie sąsiedni Kamieniec w 1428 r. uzyskał jako pierwszy prawa miejskie i stał się siedzibą powiatu, w skład którego wchodziła wyszkowska osada. W 1501 r. jednak i ona uzyskała prawa miejskie. Herb miasta Wyszkowa, nawiązujący do herbu biskupów płockich przedstawiał poziomy czerwony pas, przecinający pośrodku białe tło tarczy.

Priorytetem dla Wyszkowa w XVI w. stało się wybudowanie mostu na Bugu – dotychczas przeprawa i most znajdowały się w Kamieńcu i to tam kierowali się podróżni, przynosząc zyski miastu. Ówczesny Kamieniec znacznie wyprzedzał Wyszków: w mieście stał zamek obronny, ratusz, sukiennice, 3 kościoły oraz klasztor sióstr wizytek. Różnice widoczne były również w liczbie ludności: w drugiej połowie XVI w. Wyszków zamieszkiwało ok. 1 tysiąca mieszkańców, podczas gdy sąsiednie: Kamieniec, Brok i Ostrów liczyły 2-5 tysięcy mieszkańców.

W 1528 r. król Zygmunt Stary zezwolił na budowę mostu w Wyszkowie oraz pobieranie opłaty za przejazd. W XVI i pierwszej połowie XVII w. miasto przeżywało okres rozkwitu. W tym czasie biskup Piotr Dunin – Wolski wzniósł w Wyszkowie pałac – letnią rezydencję biskupów płockich. W połowie XVII w. w pałacu zamieszkał syn Zygmunta III Wazy – Ferdynand Waza. O jego pobycie świadczy obelisk, na którym widnieją płaskorzeźby przedstawiające herb Wazów.

XVII wiek przyniósł mieszkańcom Wyszkowa całą serię zniszczeń, które rozpoczął najazd szwedzki. Miasto wraz z kościołem zostało spalone, a letnia rezydencja biskupów zdewastowana. Wraz z upadkiem miasta nastąpił upadek wyszkowskiego rzemiosła. Na początku XVIII w. miasto dotknęły klęski żywiołowe i zarazy, w wyniku czego, mimo otrzymanych praw miejskich, Wyszków stał się z powrotem osadą rolniczą. Odbudowa miasta nastąpiła w drugiej połowie XVIII w., ale wraz z nią nie nastąpiło ożywienie życia gospodarczego. W skład wyszkowskiej parafii wchodziło w tamtym czasie 13 wiosek: Gulczewo, Korszlaki, Kręgi, Młynarze Gulczewskie, Ochudno, Olszanka, Ostrowy, Porządzie, Przewóz, Rybienko, Rybno, Sitno i Skuszewo. W sumie parafia liczyła 1371 osób.

Po trzecim rozbiorze Polski Wyszków znalazł się w granicach państwa pruskiego – w departamencie płockim, w powiecie pułtuskim. W skład departamentu płockiego wchodził również powiat kamieńczykowski. Nowe władze przystąpiły do przebudowy i porządkowania miast. Rządy pruskie nie trwały jednak długo. Przemarsz ustępujących wojsk pruskich i rosyjskich oraz wkraczających oddziałów Napoleona pozostawiły te okolice w tragicznym stanie. W czasach Księstwa Warszawskiego Wyszków był najmniejszym miastem powiatu pułtuskiego.

Po upadku Księstwa Warszawskiego całe Mazowsze znalazło się w zaborze rosyjskim. W latach Królestwa

Polskiego Wyszków, położony przy głównym trakcie prowadzącym z Warszawy do Białegostoku, był siedzibą urzędu pocztowego i sytuował się w rzędzie miast małych. Poważną przeszkodę dla rozwoju miasta stanowił brak przystani i mostu na Bugu.

Powstanie Listopadowe w 1830 r., i szczególnie liczne partie powstańcze działające w okolicy w Powstaniu Styczniowym w 1863 r. ściągnęły na miasto restrykcje. Na mocy ukazu carskiego z 1869 r. Wyszków został pozbawiony praw miejskich. Podobny los spotkał również sąsiedni Kamieńczyk, który nigdy już nie podniósł się z upadku. W Wyszkowie natomiast, mimo odebrania praw miejskich, nastąpił rozwój rzemiosła, a głównym źródłem utrzymania mieszkańców stał się handel. Wkrótce Wyszków wyrósł na ważny ośrodek handlu lokalnego, który obejmował swoim zasięgiem wioski leżące w promieniu 10-15 km, m.in. Sitno, Leszczydół, Brańszczyk, Kręgi, Skuszew oraz Kamieńczyk.

Na przełomie XIX i XX w. Wyszków stał się jednym z ośrodków produkcji przemysłowej na Mazowszu. Wybudowano tu browar, a w 1906 r. powstał największy zakład przemysłowy – huta szkła, specjalizująca się w produkcji butelek. Na decyzję o jej lokalizacji istotny wpływ miała bliskość Warszawy oraz położenie przy uruchomionej w 1897 r. linii kolejowej.

Lata pierwszej wojny światowej przyniosły upadek wyszkowskiego handlu, rzemiosła i rolnictwa.

Po odzyskaniu niepodległości, miastu zwrócono w 1919 r. prawa miejskie i włączono – w granicach powiatu pułtuskiego – do województwa warszawskiego. Już jednak w 1920 r. ziemie te kolejny raz stały się polem walki o wolność kraju.

W latach drugiej Rzeczypospolitej Wyszków był pod względem liczby ludności drugim za Pułtuskiem miastem powiatu, wyprzedzając Nasielsk i Serock. W skład gminy wchodziło ogółem 20 miejscowości, a największe z nich to: Rząśnik, Leszczydół-Nowiny, Wielątki, Dąbrowa, Leszczydół i Porządzie. Wyszków był jednym z ważniejszych ośrodków przemysłu na Mazowszu Północnym. Największym zakładem była nadal huta szkła, istniał tu także browar, otwarto fabrykę maszyn rolniczych i fabrykę wyrobów piaskowo-cementowych. Istotną rolę odgrywała w mieście również produkcja rzemieślnicza Na rozwój Wyszkowa niewątpliwy wpływ miało położenie przy linii kolejowej oraz na trasie Warszawa – Białystok, którą zaczęły kursować autobusy. Opracowywane były plany przebudowy mostu kołowego i kolejowego na Bugu. Wyszków, jak i pobliskie Rybienko, ze względu na mikroklimat i piękną plażę, zostały odkryte przez mieszkańców Warszawy – powstały tu pierwsze ogrody działkowe i wille letniskowe. Liczba ludności w Wyszkowie wzrosła w 1939 r. do 12,5 tysiąca.

W trakcie drugiej wojny światowej miasto zostało doszczętnie zniszczone, sąsiednie wioski rozgrabione, ludność zdziesiątkowana. Przez kilka miesięcy, tuż po wyzwoleniu, Wyszków był tymczasową siedzibą władz powiatowych. W 1949 r. miasto przyłączono do powiatu radzymińskiego powiększając je o osiedla Latoszek, Rybienko Łochowskie, Skuszew Nowy – z gminy Kamieńczyk oraz Rybienko Leśne, Rybienko Choinki i Rybienko Nowe – z gminy Somianka. W Wyszkowie likwidowano prywatne zakłady pracy, na własność państwa przeszedł wyszkowski browar i huta szkła.

W 1956 r. utworzono powiat wyszkowski. W jego skład wchodziły początkowo 23 gromady. Brak większych ośrodków przemysłowych zmuszał mieszkańców miasta do szukania pracy poza nim. Wiele osób z Wyszkowa i okolic dojeżdżało do pracy do Warszawy. Po odbudowie mostu kolejowego na Bugu, Wyszków stał się ważnym węzłem komunikacyjnym Przez teren powiatu przechodziła m.in. droga międzynarodowa Paryż – Praga – Warszawa - Leningrad. W Wyszkowie wybudowano fabrykę mebli, zakłady przemysłu spożywczego, metalowego i samochodowego, nastąpiła też rozbudowa huty szkła i modernizacja browaru.

Gdy w 1972 r. zlikwidowano gromady i wprowadzono gminy, w skład powiatu wyszkowskiego wchodziło

5 gmin: Brańszczyk, Długosiodło, Rząśnik, Somianka oraz Wyszków. Po trzech latach, na mocy ustawy o nowym podziale administracyjnym kraju, powiat wyszkowski został zlikwidowany, a Wyszków stał się miastem – gminą w granicach województwa ostrołęckiego. Był wówczas jednym z ważniejszych ośrodków przemysłowych w całym województwie.

Po reformie administracyjnej kraju w 1999 r. gmina Wyszków stała się częścią powiatu wyszkowskiego, włączonego do województwa mazowieckiego.

1.6.2. Dziedzictwo kulturowe chronione prawem

1.6.2.1 Gminna ewidencja zabytków

Tab. 6. Zabytki wpisane decyzją do rejestru zabytków

Lp.	Nazwa zabytku	Miejscowość	Nr decyzji	Z dnia	Nr nowego rejestru
1B.	Rzeźba N.P. Marii Niepokalanego Poczęcia, barokowa, z w. XVIII, drewniana, wysokość ok. 1 m, znajdująca się w kapliczce przy drodze /ulicy/ prowadzącej z Rynku do kościoła parafialnego (św. Idziego) w Wyszkowie	Wyszków	411/60	17.01.1971	
2B.	Obelisk Wazów pochodzący z 1655 roku znajdujący się przy ulicy 3-go Maja wraz z wyznaczoną strefą ochronną	Wyszków	102 B	29.09.1997	
1.	Osada wczesnośredniowieczna (stanowisko I)	Deskurów	910/295	02.10.1971	
2.	Osada wczesnośredniowieczna (stanowisko VII)	Deskurów	909/68	02.10.1971	
3.	Osada wczesnośredniowieczna (stanowisko I)	Skuszew	908/294	02.10.1971	
4.	Osada wczesnośredniowieczna (stanowisko III)	Skuszew	907/293	02.10.1971	

5.	Najstarsza część cmentarza parafialnego rzymsko katolickiego	Wyszków	218	30.01.1986	A-536
6.	Zabytkowy park podworski o pow. 6,5 ha z XIX w.	Olszanka	271	08.07.1986	A-577
7.	Zespół pałacowo - parkowy z parkiem i otoczeniem w promieniu 200 m	Wyszków	60/6/56/3	19.05.1956	A-378
8.	Dwór w Halinie	Puste Łąki	283	18.12.1987	A-497
9.	Zabytkowy park dworski w Halinie o powierzchni 3,69 ha	Puste Łąki	169	27.01.1984	A-497
10.	Kościół parafialny neogotycki, murowany, zbudowany na przełomie XIX i XX wieku wg projektu architekta Józefa P. Dziekońskiego	Kamieńczyk	1094/94	10.04.1975	A-435
11.	Kościół parafialny p. w. św. Idziego wraz z najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m	Wyszków	641/62	05.04.1962	A-421
12.	Zabytkowy park o powierzchni 9,96 ha	Wyszków	187	27.01.1984	A-516
13.	Drewniany kościół p.w. Matki Bożej Królowej Polski wybudowany w latach 1920 – 1932 wg projektu Juliana Bursche, ul. Słowackiego 1, wraz z najbliższym otoczeniem;	Wyszków	94/04	02.02.2004	A-293
14.	Willa murowana wraz z tarasem i terenem ogrodu, wzniesiona w latach 1933 – 1936, Aleja Wolności 30	Wyszków	818/05	13.05.2005	A-414
15.	Murowany budynek plebanii wzniesiony pod koniec XIX wieku, znajdujący się przy ul. Białostockiej	Wyszków	207/14	06.03.2014	A-1236
16.	Murowany budynek	Kamieńczyk	206/14	06.03.2014	A-1235

	plebanii wzniesiony w 1901 roku w zakresie elewacji, bryły i gabarytu, znajdujący się przy ul. Wyszyńskiego 6				
17.	1. drewniany budynek dzwonnicy wzniesiony w 1885 roku 2. teren cmentarza przykościelnego w granicach działki nr ew. 70 3. neogotycka brama główna prowadząca na teren cmentarza od strony ul. Wyszyńskiego	Kamieńczyk	370/14	11.04.2014	A-1242
18.	murowany budynek stajni w zakresie elewacji, bryły i gabarytu wzniesiony w latach 30-tych XX wieku, znajdujący się przy ul. 3-go Maja	Wyszków	600/15	03.07.2015	A-1302

Zabytki nie wpisane decyzją do rejestru zabytków:

1. Aleja Jesionowa przy ul. 3-go Maja 65 (1936 r.)
2. Budynki:

Wyszków:

- ul. I Armii Wojska Polskiego 54 (budynki po byłym browarze, ceglane 1900 r.)
- ul. 1 maja 5 (dawny bank; mur. 1942 r.)
- ul.11 Listopada 62 (szkoła; mur. 1938 r.)
- ul. Pułtuska 18 (mur. pocz. XX w. wł. p. Cudny)
- ul. Pułtuska 27 (mur. 1904-1907;odnowiony, wł. p. Eychler)
- ul. Pułtuska 35 (mur. pocz. XX w. róg Pułtuska- Okrzei)
- ul. Ignacego Daszyńskiego 1 (mur. pocz. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 4 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 6 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 8 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 10 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 7 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 13 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 20 (drew. XX w.)

- ul. Aleja Wolności 29 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 33 (drew. XX w.)
- ul. Graniczna 6 (drew. XX w.)
- ul. Targowa 1 (drew. XX w.)
- ul. Ppor. Antoniego Wołowskiego 17 (budynek murowany XX w.)
- ul. Dolna 4 (drew. XX w.)
- ul. Ogrodowa 35 (drew. XX w.)
- ul. Ogrodaowa 33 (drew. XX w.)
- ul. Ogrodaowa 31 (drew. XX w.)
- ul. Latoszek 45 (drew. XX w.)
- ul. Latoszek 39 (drew. XX w.)
- ul. Latoszek 33 (drew. XX w.)
- ul. Kolonijna 11 (materiał: mieszane XX w.)
- ul. Zakolejowa 1 (ceglany, 1925 r.)
- ul. Zakolejowa 3 (drew. mur. pocz. XX w.)
- ul. Okrzei 90 (mur. pocz. XX w.)

Kamieńczyk:

- ul. Piłsudskiego 45 (drew. I poł. XIX w.)
- ul. Piłsudskiego 47 (drew. I poł XIX w.)
- ul. Warszawska 20 - budynek szkoły (betonowo żelbetowy 1920 r.)
- ul. Piaski 20 (drew. ok. 1924 r.)
- ul. Jadowska 2 (drew. początek XX w.)

Łosinno:

- ul. Centralna 25 (drew. lata 30 XX w.)
- ul. Centralna 45 (drew. 1930 r.)

Gulczewo:

- ul. Centralna 86 (drew. 1933 r.)
- ul. Szkolna 41 (drew. 1930 r.)

Drogoszewo:

- ul. Szczęśliwa 3 (drew. lata 20 XX w.)
- ul. Szczęśliwa 9 (drew. lata 20 XX w.)

Olszanka:

- nr 12 (drew.1936 r.)
- nr 29 (drew. kryty blachą; 1939-42 r.)

Sitno:

- nr 14 (drew. 1938 r.)

Leszczydół - Pustki:

- nr 22 (młyn drewniany lata 30 XX w.)
- nr 63 (drew. 1920 r.)

3. Kapliczki:

- Wyszków ul. Kościuszki (mur. koniec XIX w.)
- Wyszków ul. Pułtuska (krzyż metalowy 1903 r.)
- Gulczewo kapliczka św. Rocha, (ceglana 1900 r.)

4. Kamieńczyk- zbiorowa mogiła z 1863 r.

5.Cmentarze:

- Cmentarz żydowski Kirkut (początek XIX w.) w Wyszkowie
- Cmentarz z I Wojny Światowej żołnierzy niemieckich i rosyjskich w Kręgach Nowych
- Cmentarz grzebalny rzymsko – katolicki w Kamieńczyku
- Cmentarz wojenny z II Wojny Światowej w Wyszkowie (w Rybienku Leśnym)
- Cmentarz przykościelny przy kościele św. Idziego w Wyszkowie

6.Strefy ochrony układu urbanistycznego:

- średniowiecznego układu urbanistycznego w Kamieńczyku
- osiedla letniskowego Rybienko Leśne w Wyszkowie.

Stanowiska archeologiczne:

CHRONOLOGICZNY SPIS STANOWISK W OBSZARZE 49-70

Epoka kamienia	- 1 - Rybienko Nowe 20
Mezolit	- 1 – Kręgi Nowe 32
Neolit	- 1 – Wyszków stanowisko 35
Wczesne średniowiecze	- 1 – Rybienko Stare 24
Średniowiecze	- 7 – Wyszków 6, Olszanka 12, 18, Rybienko Nowe 21, Rybienko Stare 23, Rybno 26, 29
Późne średniowiecze	- 17 – Wyszków 1, 2, 3, 6, 9, 10, 11, Olszanka 4, 5, 13, Łosinno 15, 17, Rybienko Nowe 19, Rybienko Stare 22, Rybno 29, Kręgi Nowe 30, 31
Okres Nowożytny	- 32 – Wyszków 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, Olszanka 4, 5, 12, 13, 14, 16, 18, Łosinno 15, 17, Rybienko Nowe 20, 21, Rybienko Stare 22, 23, 24, 25, Rybno 26, 27, 28, 29, Kręgi 30, 32, Kręgi Nowe 33, 34

SPIS STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH NA OBSZARZE 50-71

Tab.7. Spis stanowisk archeologicznych na obszarze 50-71

Numer stanowiska na obszarze	Miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Rodzaj i chronologia stanowiska
1	Fidest	1	Ślady osadnictwa, KŁ – EB; Osada, XI – XIII w.,: osada, XIV – XV w.
2	Fidest	2	Osada, neolit strefy leśnej
3	Fidest	3	Osada, KCSz, neolit; osada, kultura trzciniecka, II EB
4	Fidest	4	Osada, kultura trzciniecka, II EB

SPIS STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH NA OBSZARZE 48-70

Tab.8. Spis stanowisk archeologicznych na obszarze 48-70

Numer stanowiska na obszarze	Miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Rodzaj i chronologia stanowiska
1	Łosinno	1	**ślady osadnictwa;** kultura nowożytna; XVI – XVII w.
2	Leszczydół Stary	1	**ślady osadnictwa;** kultura nowożytna; XVI – XVII w.
3	Leszczydół Stary	2	**ślady osadnictwa;** kultura nowożytna; XVI – XVII w.
4	Łosinno	1	**ślady osadnictwa;** epoka brązu/epoka kamienna (2 krzemienie)
5	Wyszków	11	**ślady osadnictwa;** kultura nowożytna; XVI – XVII w. (8 fragmentów ceramiki)
6	Wyszków	12	**ślady osadnictwa;** epoka brązu/epoka kamienna (1 krzemień) **ślady osadnictwa;**

			kultura nowożytna; XVI – XVII w. (5 fragmentów ceramiki)
7	Wyszków	13	**ślady osadnictwa;** kultura wczesnośredniowieczna, X-XII w., (1 fragment ceramiki) **osada jednodworcza;** kultura późno średnia/nowożytna; 2 poł. XV w., XVII w., (25 fragmentów ceramiki)
8	Leszczydół-Nowiny	1	**ślady osadnictwa;** epoka kamienna/epoka brązu
13	Leszczydół-Pustki	1	**ślady osadnictwa;** pradzieje; (2 fragmenty ceramiki) **ślady osadnictwa;** kultura późnośredniowieczna/nowożytna; 2 poł. XV w., XVII w., (2 fragmenty ceramiki)
14	Leszczydół-Pustki	2	**ślady osadnictwa;** kultura wczesnośredniowieczna, XI-XIII w., (1 fragment ceramiki) **ślady osadnictwa;** kultura późnośredniowieczna, 2 poł. XV w., XVII w., (4 fragmenty ceramiki)
15	Leszczydół-Pustki	3	**ślady osadnictwa;** kultura nowożytna; XVI-XVIII w., (4 fragmenty ceramiki)
16	Leszczydół-Pustki	4	**ślady osadnictwa;** kultura wczesnośredniowieczna, XI-XIII w., (2 fragmenty ceramiki) **ślady osadnictwa;** kultura późnośredniowieczna, 2 poł. XV w., XVII w. (8 fragmentów ceramiki)
17	Leszczydół-Pustki	5	**osada jednodworcza;** kultura późnośredniowieczna/nowożytna, 2 poł. XV w., XVII w., (23 fragmenty ceramiki)
18	Wyszków	14	**ślady osadnictwa;** kultura późnośredniowieczna, 2 poł. XV

			w., XVII w., (4 fragmenty ceramiki)

ALFABETYCZNY SPIS STANOWISK NA OBSZARZE 49-70

Tab.9. Spis stanowisk archeologicznych na obszarze 49-70

Lp.	Miejscowość	Numer stanowiska na obszarze	Numer stanowiska w miejscowości
1	Kręgi Nowe	33	1
2	Kręgi Nowe	34	2
3	Kręgi Nowe	30	1
4	Kręgi Nowe	31	2
5	Kręgi Nowe	32	3
6	Olszanka	4	1
7	Olszanka	5	2
8	Olszanka	12	3
9	Olszanka	13	4
10	Olszanka	14	5
11	Olszanka	16	6
12	Olszanka	18	7
13	Rybienko Nowe	19	1
14	Rybienko Nowe	20	2
15	Rybienko Nowe	21	3
16	Rybienko Nowe	22	1
17	Rybienko Nowe	23	2
18	Rybienko Nowe	24	3
19	Rybienko Nowe	25	4
20	Rybno	26	1
21	Rybno	27	2
22	Rybno	28	3
23	Rybno	29	4
24	Wyszków	1	1
25	Wyszków	2	2
26	Wyszków	3	3

SPIS STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH NA OBSZARZE 49-71

Tab.10. Spis stanowisk archeologicznych na obszarze 49-71

Stanowisko na obszarze	Miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Rodzaj i chronologia stanowiska
1	Kamieńczyk	1	osada, XV-XVI w.
3	Kamieńczyk	3	osada, neolit
4	Kamieńczyk	7	ślady osadnictwa, paleolit schyłkowy: obozowisko, kultura janisławicka, mezolit; ślady osadnictwa, neolit strefy leśnej; osada, kultura Chłopice – Vesele, neolit/wczesny EB; osada, kultura trzciniecka, II EB
5	Kamieńczyk	9	osada, XII-XII w.; osada, XIV-XV w.
6	Kamieńczyk	13	osada, XIII w.
7	Kamieńczyk	14	ślady osadnictwa, XVII w.
8	Kamieńczyk	15	ślady osadnictwa, paleolit
9	Kamieńczyk	16	osada, KŁ, EB; osada, XV w.
10	Kamieńczyk	8	ślady osadnictwa, XV w.
11	Kamieńczyk	10	osada, KŁ, III-V EB; ślady osadnictwa KP, WOR; ślady osadnictwa, XIII-XIV w.
12	Kamieńczyk	11	Ślady osadnictwa, neolit, osada, KŁ, EB, ślady osadnictwa, OR
13	Kamieńczyk	12	ślady osadnictwa, KŁ, EB; Ślady osadnictwa, XII-XIII w. ślady osadnictwa, XI C - XV w.
14	Kamieńczyk - Suwiec	1	ślady osadnictwa, kultura janisławicka, mezolit; cmentarzysko, KP, MOPR - WOR; OSADA, XVI – XVII w.
15	Kamieńczyk – Suwiec	1a	ślady osadnictwa, KŁ, EB
16	Kamieńczyk – Suwiec	2	osada, KP, WOR
17	Kamieńczyk – Suwiec	3	osada, XIII – XV w.
18	Kamieńczyk – Suwiec	4/I/	Osada, KŁ, IV EB
19	Kamieńczyk – Suwiec	5	punkt osadnictwa, chronologia nieokreślona
20	Kamieńczyk – Suwiec	6	ślady osadnictwa, kultura janisławicka, mezolit, osada, KŁ, III-V EB; osada, KP, WOR, osada, XIV – XV w.
21	Kamieńczyk – Suwiec	7	osada, KŁ, V EB – HA C - D
22	Kamieńczyk - Błonie	1	osada, KŁ, V EB – Ua C-D; osada, LOPR – OR
23	Kamieńczyk - Błonie	2	osada, KŁ, III – V EB; ślady osadnictwa XII

			– XIII w.
24	Kamieńczyk - Błonie	3	osada, KP, OR A3-B1; osada, X-XVI w.; ślady osadnictwa, KŁ, EB; XVI-XVIII w.
25	Kamieńczyk – osada Rafa	1	ślady osadnictwa, XIII w.; ślady osadnictwa XIV – XV w., ślady osadnictwa XVII – XVIII
26	Kamieńczyk – osada Rafa	2	osada, XIV-XV w.
27	Kamieńczyk – osada Rafa	3	punkt osadnictwa, EP - OR; ślady osadnictwa XII – XIII w., ślady osadnictwa XIV – XV
28	Kamieńczyk – osada Rafa	4	osada, KP, OR; osada, XII – XII osada XIV – XVI w.
29	Skuszew	1 i 2	osada XIV – XVI w.
30	Skuszew	3	osada XII – XIII w., osada, XIV - X
31	Skuszew	4	ślady osadnictwa, KŁ, KB; osada, XII – XIII w.; osada, XIV w.; ślady osadnictwa XVIII w.; punkt osadnictwa, chronologia nieokreślona
32	Skuszew	5	obozowisko, neolit strefy leśne
33	Skuszew	6	obozowisko, gr. linińska lub sokołówecka, neolit/wczesny EB; osada KŁ, III-V AB; osada, XIV – XV w.
34	Skuszew	7	obozowisko, kultura janisławicka, zolit
35	Świniotop	1	obozowisko, paleolit schyłkowy, cmentarzysko, KGKlosz., HA D-wczesny i środkowy LT
36 i 37	Świniotop	2 i 3	osada, kultura trzciniecka, II EB; ślady osadnictwa, KP, OR
38	Świniotop	4	punkt osadnictwa KGKlosz., IIa D-wczesny i środkowy LT
39	Świniotop	5	osada, XII-XIII w.; osada, XV-X w.; punkt osadnictwa, chronologia nieokreślona
40	Świniotop	6	ślady osadnictwa, KŁ, III EB; ślady osadnictwa kultura praska, VI w.
41	Kamieńczyk – osada Suwiec	8	ślady osadnictwa, KP, OR B2-C1

STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE NA OBSZARZE 50 - 69

Tab.11. Stanowiska archeologiczne na obszarze 50-69

Stanowisko na obszarze	Miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Rodzaj i chronologia stanowiska
21	Gulczewo	I	**Osada;** kultury łużyckiej; epoka brązu.
22	Gulczewo	II	**Cmentarzysko z epoki brązu;** epoka brązu.
23	Gulczewo	III	**Ślady osadnictwa;** starożytność.
24	Gulczewo	IV	**Ślady osadnictwa;** starożytność.
25	Gulczewo	V	**Ślady osadnictwa;** okres wpływów rzymskich.
26	Gulczewo	VI	**Ślad osadnictwa;** neolit/ epoka brązu/.
27	Gulczewo	VII	**Ślad osadnictwa;** epoka kamienia. **Ślad osadnictwa;** epoka brązu. **Ślad osadnictwa;** okres wpływów rzymskich.
28	Gulczewo	VIII	**Cmentarzysko;** okres wpływów rzymskich.
29	Gulczewo	IX	**Osada;** kultura trzciniecka, wczesna epoka brązu.
30	Gulczewo	X	**Ślady osadnictwa;** okres wpływów rzymskich. **Cmentarzysko;** wczesna epoka brązu.
31	Gulczewo	XI	**Osada;** epoka brązu.
32	Gulczewo	XII	**Osada;** epoka brązu. **Ślady osadnictwa;** okres wpływów rzymskich.
40	Gulczewo	XIII	**Ślady osadnictwa;** starożytność.

41	Gulczewo	XIV	**Osada;** epoka brązu.
42	Gulczewo	XV	**Ślady osadnictwa;** starożytność. **Ślad osadnictwa;**

SPIS STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH NA OBSZARZE 50-70

Tab.12. Spis stanowisk archeologicznych na obszarze 50-70

Numer stanowiska na obszarze	Miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Rodzaj i chronologia stanowiska
2	Ślubów	6	**osada**: kultura trzciniecka /wczesna epoka brązu/
5	Drogoszewo	1	**ślady osadnictwa**: kultura linińska /neolit strefy leśnej/ **ślady osadnictwa**: kultura trzciniecka /wczesna epoka brązu/
6	Ślubów	1	**ślady osadnictwa**: paleolit i mezolit **osada:** kultura pucharów lejkowatych /neolit/
7	Ślubów	2	**ślady osadnictwa**: "kultura ceramiki grzebykowo-dołkowej" /neolit/ **ślady osadnictwa**: epoka kamienia, epoka brązu
8	Ślubów	3	**osada**: kultura grobów kloszowych /wczesna epoka żelazna/
9	Ślubów	4	**osada**: późne średniowiecze
10	Ślubów	5	**ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze /XIII w./ **osada**: późne średniowiecze-okres nowożytny /XV-XVII w./
11	Deskurów	1	**ślady osadnictwa**: nieokreślone
12	Deskurów	2	**ślady osadnictwa**: kultura grobów kloszowych /wczesna epoka żelazna/
13	Deskurów	3	**ślady osadnictwa**: kultura grobów kloszowych /wczesny okres lateński/ **ślady osadnictwa**: epoka brązu
14	Deskurów	4	**ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze

15	Deskurów	5	**ślady osadnictwa:** wczesne średniowiecze
16	Deskurów	6	**ślady osadnictwa:** wczesne i późne średniowiecze **ślady osadnictwa:** późne średniowiecze-okres nowożytny /XV-XVII w./
17	Deskurów	7	**ślady osadnictwa:** nieokreślone ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny /XV-XVII w./
18	Deskurów	8	**obozowisko:** paleolit
19	Deskurów	9	**ślady osadnictwa**: kultura łużycka /epoka brązu, wczesna epoka żelazna/
20	Deskurów	10	**ślady osadnictwa**: kultura łużycka /epoka brązu, wczesna epoka żelazna/
21	Deskurów	11	**ślady osadnictwa**: kultura łużycka /epoka brązu /
22	Deskurów	12	**obozowisko:** kultura chojnicko - pieńkowska /mezolit/
23	Rogówka	1	**ślady osadnictwa**: kultura janisławicka i inne /mezolit, neolit/ **ślady osadnictwa**: kultura łużycka i kultura trzciniecka /epoka brązu/
24	Gulczewo	1	**cmentarzysko**: kultura grobów kloszowych /Halsztat D-Laten A/ **ślady osadnictwa**: okres rzymski **ślady osadnictwa**: starożytność **ślady osadnictwa**: późne średniowiecze-okres nowożytny
25	Gulczewo	2	**ślady osadnictwa**: neolit
26	Lucynów	1	**ślady osadnictwa**: "mezolit i inne"
27	Ślubów	7	**cmentarzysko**: okres nowożytny /XVIII-XX w./
28	Tulewo	1	**ślad osadnictwa**: nieokreślone
29	Ślubów	8	**ślad osadnictwa**: nieokreślone
30	Deskurów	13	**ślady osadnictwa**: późne średniowiecze-okres nowożytny
31	Deskurów	14	**ślady osadnictwa**: starożytność **ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze /XII w./

			osada: późne średniowiecze-okres nowożytny
32	Deskurów	5	**ślady osadnictwa**: okres rzymski **ślady osadnictwa**: późne średniowiecze-okres nowożytny
33	Deskurów	16	**ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze **ślady osadnictwa**: średniowiecze-okres nowożytny **ślady osadnictwa**: późne średniowiecze-okres nowożytny
34	Tulewo	2	**ślady osadnictwa**: starożytność **osada:** wczesne średniowiecze /XI-XII w./ **ślady osadnictwa**: okres nowożytny **ślady osadnictwa**: nieokreślone
35	Deskurów	17	**ślady osadnictwa**: starożytność-wczesne średniowiecze **ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze
36	Tulewo	3	**ślady osadnictwa:** okres rzymski **ślady osadnictwa**: starożytność **ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze /XIII-X w./ **ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze /XI-XIII w./ **ślady osadnictwa**: późne średniowiecze-okres nowożytny
37	Deskurów	18	**ślady osadnictwa/osada**: kultura przeworska /starszy okres rzymski/
38	Deskurów	19	**ślady osadnictwa:** starożytność **ślady osadnictwa:** kultura trzciniecka /wczesna epoka brązu/ **ślady osadnictwa:** okres nowożytny
39	Deskurów	20	**ślady osadnictwa:** starożytność-wczesne średniowiecze
40	osada Rogówka	2	**ślady osadnictwa**: mezolit-neolit **ślady osadnictwa:** wczesne średniowiecze /XII w./ **ślady osadnictwa:** okres nowożytny
41	osada Rogówka	3	**ślady osadnictwa**: wczesne

			średniowiecze **ślady osadnictwa:** późne średniowiecze-okres nowożytny
42	Lucynów	2	**ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze /XI-XIII w./ **ślady osadnictwa:** późne średniowiecze-okres nowożytny
43	Lucynów	3	**ślady osadnictwa**: okres nowożytny /XV-XVII w./
44	Tumanek	1	**ślady osadnictwa:** okres nowożytny /XVII w./
45	osada Rogówka	4	**ślady osadnictwa**: kultura janisławicka /mezolit-neolit/
46	osada Rogówka	5	**ślady osadnictwa**: epoka kamienia, epoka żelazna **ślady osadnictwa:** średniowiecze
47	osada Grabnik	1	**ślady osadnictwa:** wczesne średniowiecze
48	osada Grabnik	2	**ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze /VIII-X w./ **ślady osadnictwa:** okres nowożytny
49	Drogoszewo	2	**ślady osadnictwa:** starożytność **ślady osadnictwa**: okres nowożytny
50	Drogoszewo	3	**ślady osadnictwa**: starożytność
51	Drogoszewo	4	**ślady osadnictwa:** okres rzymski **ślady osadnictwa**: okres nowożytny
52	Deskurów	21	**ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze **ślady osadnictwa**: późne średniowiecze-okres nowożytny
53	Deskurów	22	**ślady osadnictwa:** wczesne średniowiecze /XII-XII w./ **osada:** okres nowożytny
54	Deskurów	23	**ślady osadnictwa**: okres rzymski **ślady osadnictwa**: starożytność-wczesne średniowiecze **ślady osadnictwa:** wczesne średniowiecze /XI-XII w./ **ślady osadnictwa:** późne średniowiecze-okres nowożytny
55	Deskurów	24	**osada**: kultura przeworska /starszy

			okres rzymski/ **osada:** wczesne średniowiecze /XI-XII w./ **ślady osadnictwa:** okres nowożytny
56	Ślubów	12	**ślady osadnictwa**: epoka brązu **osada:** wczesne średniowiecze /XI-XII w./ **ślady osadnictwa:** okres nowożytny
57	Ślubów	9	**ślady osadnictwa:** okres nowożytny
58	Ślubów	10	**ślady osadnictwa:** wczesne średniowiecze /XIII w./ **ślady osadnictwa**: okres nowożytny
60	Ślubów	11	**ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze nieokreślone: nieokreślone:
66	Tulewo	5	**ślady osadnictwa:** wczesne średniowiecze /XI-XII w./ **ślady osadnictwa:** późne średniowiecze-okres nowożytny
67	Tulewo	6	**ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze /X-XI w./
68	Kręgi	1	**osada**: młodszy okres przedrzymski-okres rzymski **osada**: wczesne średniowiecze /X-XI w./ **ślady osadnictwa**: starożytność-wczesne średniowiecze **ślady osadnictwa:** późne średniowiecze-okres nowożytny
72	Gulczewo	3	**osada**: okres rzymski **ślady osadnictwa:** późne średniowiecze-okres nowożytny
73	Gulczewo	4	**ślady osadnictwa:** kultura ceramiki sznurowej lub episznurowej /wczesna epoka brązu/ **ślady osadnictwa**: kultura trzciniecka /wczesna epoka brązu/ **ślady osadnictwa**: okres rzymski **ślady osadnictwa**: starożytność **ślady osadnictwa:** wczesne średniowiecze-okres nowożytny

74	Gulczewo	5	**osada:** wczesne średniowiecze
75	Tulewo	7	**osada**: kultura przeworska /młodszy okres przedrzymski-okres rzymski/ **ślady osadnictwa**: okres nowożytny **ślady osadnictwa:** nieokreślone
76	Gulczewo	6	**ślady osadnictwa**: starożytność-wczesne średniowiecze **ślady osadnictwa**: późne średniowiecze-okres nowożytny
77	Gulczewo	7	**ślady osadnictwa:** okres rzymski **ślady osadnictwa:** starożytność-wczesne średniowiecze **ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze /XII-XIII w./ **ślady osadnictwa**: późne średniowiecze-okres nowożytny
78	Gulczewo	8	**ślady osadnictwa:** starożytność-wczesne średniowiecze **ślady osadnictwa:** okres nowożytny
79	Gulczewo	9	**ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze /XI-XIII w./ **ślady osadnictwa**: okres nowożytny
80	Gulczewo	10	**ślady osadnictwa**: okres rzymski **ślady osadnictwa:** późne średniowiecze-okres nowożytny
81	Gulczewo	11	**ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze /XII w./ **ślady osadnictwa**: okres nowożytny
82	Gulczewo	12	**ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze
83	Gulczewo	13	**ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze **ślady osadnictwa**: okres nowożytny
84	Gulczewo	14	**ślady osadnictwa:** starożytność **ślady osadnictwa:** wczesne średniowiecze **ślady osadnictwa**: okres nowożytny
85	Gulczewo	15	**ślady osadnictwa:** starożytność-wczesne ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze/XI-XIII w./ **ślady osadnictwa**: późne

			średniowiecze-okres nowożytny
86	Gulczewo	16	**ślady osadnictwa**: okres rzymski **ślady osadnictwa:** starożytność **ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze /X-XI w./ **ślady osadnictwa:** okres nowożytny
87	osada Rogówka	6	**ślady osadnictwa**: kultura wielbarska /okres rzymski/ **ślady osadnictwa**: okres nowożytny
88	osada Rogówka	7	**ślady osadnictwa**: okres nowożytny
89	Deskurów	25	**ślady osadnictwa:** starożytność **ślady osadnictwa**: wczesne średniowiecze /XI-XIII w./
90	Deskurów	26	**ślady osadnictwa**: wczesne i późne średniowiecze /XII-XV w./

1.6.3. Diagnoza uwarunkowań wynikających z ochrony dóbr kultury

W gminie Wyszków nie zachowało się niestety zbyt wiele zabytków historii, która sięga przecież XIII wieku. Są to zazwyczaj pojedyncze obiekty, parki zabytkowe, cmentarze, mogiła zbiorowa w Kamieńczyku oraz elementy małej architektury. Obiekty zabytkowe prezentują często zły stan techniczny, zaniedbane jest również ich otoczenie i nie stanowi dla nich odpowiedniej oprawy. W związku z tym powinny zostać podjęte działania związane z konserwacją i remontem zaniedbanych obiektów oraz wyznaczeniem strefy ochrony widokowej, aby zachować powiązania kompozycyjno – przestrzenne, mając na uwadze skalę założeń w otaczającym krajobrazie. Dotyczy to kościoła parafialnego pw. Św. Idziego w Wyszkowie, którego sylweta jest wyraźnie wyeksponowana od strony Bugu.

Związane z założeniami dworsko – folwarcznymi parki powinny być zachowane ze względu na ich znaczenie w krajobrazie rolniczym wsi. Część z nich uległa zaniedbaniu i zapomnieniu, wymagają więc one prac porządkowych oraz cięć pielęgnacyjnych drzewostanu, a także rewaloryzacji poprzedzanych inwentaryzacjami i studiami.

Zlokalizowane w gminie liczne stanowiska archeologiczne zagrożone są przez działalność rolniczą i erozyjną gleb. Działalność inwestycyjna w ich obszarze wymaga uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Stan zachowania obiektów zabytkowych w gminie pozostawia wiele do życzenia. Oprócz zabytków, od lat będących pod opieką konserwatora, na ochronę zasługują cenne zespoły urbanistyczne, które do tej pory nie były uwzględnione jako posiadające wartość historyczną, m.in. zachowany średniowieczny układ urbanistyczny Kamieńczyka oraz powstałe na przełomie lat 20-tych i 30-tych XX w., jako osiedle letniskowe, Rybienko Leśne.

W gminie nie występują dobra kultury współczesnej.

1.7. Uwarunkowania społeczno-demograficzne

1.7.1. Demografia

Diagnoza sytuacji społeczno demograficznej oraz prognoza demograficzna pozwalają określić wymagania dotyczące infrastruktury społecznej.
Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z końcem 2014 r. gminę Wyszków wg miejsca zameldowania zamieszkiwało 39 172 osób. Poniższa tabela przedstawia liczbę ludności w gminie na tle zaludnienia powiatu i województwa:

Tab.13. Ludność (2014 r.)

wyszczególnienie	**ludność**			
	ogółem	**mężczyźni**	**kobiety**	**Na 1 km^2**
gmina	39 172	19 141	20 031	237
powiat	73 892	36 629	37 263	84
województwo	5 334 511	2 552 091	2 782 420	150

W kolejnych latach zakładać można dalszy rozwój miasta Wyszków jako głównego ośrodka administracyjnego gminy, należy również liczyć się z rozwojem innych miejscowości, dla których czynnikiem aktywizującym będzie rozwój działalności pozarolniczej.
Poniższa tabela przedstawia wybrane dane demograficzne dotyczące obszaru gminy:

Tab. 14. Wybrane dane demograficzne (2014 r.).

Ludność zamieszkała na wsi	11 999
Ludność zamieszkała w mieście	27 173
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w% ludności ogółem: – przedprodukcyjnym – produkcyjnym – poprodukcyjnym	 20,2 64,3 15,5
Kobiety na 100 mężczyzn	105

Na podstawie danych statystycznych oraz ogólnych tendencji demograficznych należy założyć sukcesywny wzrost liczby mieszkańców Gminy. Wzrost ten nie będzie jednak zbyt dynamiczny. Należy także pamiętać o procesie starzenia się społeczeństwa wraz z postępującym jego rozwojem. Również ta tendencja będzie widoczna w gminie.

1.7.2. Rynek pracy

Analiza rynku pracy w gminie Wyszków prowadzić ma do określenia potrzeb związanych z tworzeniem nowych miejsc pracy.
Przewaga liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym (64,3% w roku 2014) oznacza duże zasoby siły roboczej. Zasoby te nie są jednak wykorzystane – jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2014 r. liczba bezrobotnych w gminie Wyszków wynosiła 1 747. Poniższa tabela przedstawia dane o rynku pracy w 2014 r.

Tab. 15. Gmina Wyszków - wybrane dane o rynku pracy (2014 r.)

Bezrobotni zarejestrowani	
ogółem	1 747
mężczyźni	924
kobiety	823

W przypadku gminy Wyszków bliskość Warszawy ma istotny wpływ na rynek pracy. Wobec braku nowych miejsc pracy na terenie gminy, rozwiązaniem dla wielu mieszkańców jest aktywność na rynku pracy w Warszawie. Działania gminy ukierunkowane są na tworzenie nowych miejsc pracy w gminie, m.in. poprzez udostępnienie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą oraz wyposażenie ich w infrastrukturę techniczną.
Można przewidywać, że w związku z ogólną sytuacją na rynku pracy, tj. jego nasyceniem w większych skupiskach miejskich, wyjazdy te zmaleją, a wzrośnie zainteresowanie prowadzeniem własnych przedsiębiorstw na terenie gminy. Wystąpi zatem zapotrzebowanie na nowe tereny przeznaczone na działalność gospodarczą.

1.7.3. Warunki życia ludności

1.7.3.1. Oświata, sport i rekreacja

W Wyszkowie funkcjonują placówki oświatowe publiczne i niepubliczne. Gmina jest organem prowadzącym dla: przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów. Starostwo powiatowe jest organem prowadzącym dla szkół ponadgimnazjalnych, w tym szkół specjalnych. W ramach szkolnictwa niepublicznego działa liceum społeczne. W mieście Wyszków działa Wydział Zamiejscowy Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku. Dominująca rola Warszawy w zakresie szkolnictwa wyższego nie sprzyja zapewne rozwojowi tego typu placówek na terenie gminy.

Gmina posiada bardzo dobrze rozwiniętą infrastrukturę sportową, co jest zasługą ostatnich lat, kiedy to powstało wiele nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych, m.in. Hala Sportowa, Wyszkowski Ośrodek Sportu i Rekreacji, boiska przy szkołach oraz place zabaw. W gminie działa wiele klubów sportowych,

odbywa się też wiele stałych imprez sportowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące edukacji w gminie Wyszków.

Tab. 16. Edukacja (2015 r.)

Edukacja	**2012/13**	**2013/14**	**2014/15**
Żłobki ogółem	0	2	2
Dzieci przebywające w żłobkach w ciągu roku	0	b.d.	43
Placówki wychowania przedszkolnego w tym przedszkola	20 12	20 13	23 16
Miejsca w przedszkolach	1185	1320	1259
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w tym w przedszkolach	1431 1178	1454 1162	1393 1203
Szkoły podstawowe	10	10	11
Uczniowie szkół podstawowych	2448	2412	2569
Szkoły gimnazjalne	5	5	5
Uczniowie szkól gimnazjalnych	1375	1352	1292
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach: podstawowych gimnazjalnych	 10 12	 b.d. b.d.	 b.d. b.d.
Komputery z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów w szkołach: podstawowych gimnazjalnych	 251 118	 b.d. b.d.	 b.d. b.d.

1.7.3.2 Kultura

Rozmieszczenie placówek kulturalnych w gminie Wyszków jest nierównomierne – większość z nich jest zlokalizowana w mieście Wyszków. Działalnością kulturalną w gminie zajmują się: Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. C. Norwida oraz Wyszkowski Ośrodek Kultury „Hutnik”. Wyszkowski Ośrodek Kultury koncentruje się głównie na pracy z dziećmi i młodzieżą, swoje stałe miejsce spotkań mają tu jednak również seniorzy i osoby niepełnosprawne. W ośrodku odbywają się liczne imprezy estradowe, przeglądy i festiwale. Działa w nim również „Kino Dobrych Filmów”. Pokazy dobrych filmów organizowane są w kameralnej sali kinowej, która mieści 53 widzów.

Na terenie gminy funkcjonują między innymi zespoły artystyczne:

- Zespół Pieśni i Tańca "Wyszków"
- Zespół Pieśni i Tańca "Oberek"
- Rewia Dziecięca "Sylaba"
- Młodzieżowa Orkiestra Dęta OSP Wyszków

W Gminie Wyszków odbywa się także Festiwal Miodu i Chleba w Kamieńczyku, którego celem jest promocja naturalnych walorów turystycznych Kamieńczyka – jednej z piękniejszych miejscowości w Gminie. Impreza skierowana jest zarówno do wyszkowian, letników i turystów odpoczywających tutaj o różnych porach roku, jak i mieszkańców Warszawy, którzy mogą znaleźć chwilę wytchnienia i moc smakołyków podczas kamieńczykowskiego festiwalu.
Na terenie gminy Wyszków znajduje się Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna i sześć Filii Bibliotecznych.
Poniższa tabela przedstawia dane GUS dotyczące bibliotek i czytelnictwa w gminie:

Tab. 17. Dane dotyczące bibliotek i czytelnictwa (2014 r.)

Biblioteki i filie	6
Księgozbiór	132 395
Czytelnicy w bibliotekach publicznych	6 298
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	130 744

1.7.3.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Opieka zdrowotna i opieka społeczna rozwinięta jest na dobrym poziomie. Według danych Urzędu Statystycznego liczba przychodni w 2014 r. wynosiła 18, indywidualnych praktyk lekarskich w mieście odnotowano 9. W 2014 r. w gminie działało 14 aptek, na jedną aptekę ogólnodostępną przypadało 2798 osób.
W ramach opieki społecznej na terenie miasta Wyszków funkcjonują: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkowie, Centrum dla Rodziny w Wyszkowie oraz Dom Dziennego Pobytu „Senior". Szeroka działalność tych ośrodków obejmuje pomoc ubogim, bezrobotnym, osobom starszym, niepełnosprawnym, osobom z rodzin patologicznych. W mieście działa także Środowiskowy Dom Samopomocy „SOTERIA", który jest jednostką dziennego pobytu o zasięgu gminnym, dla 36 uczestników osób przewlekle chorych psychicznie wymagających wsparcia i postępowania rehabilitacyjnego.

1.7.3.4. Mieszkalnictwo

W gminie Wyszków występują różne rodzaje zabudowy mieszkaniowej: dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa, występuje też zabudowa wielorodzinna, skoncentrowana w mieście.
Poniższa tabela przedstawia zasoby mieszkaniowe gminie w ostatnich latach:

Tab. 18. Zasoby mieszkaniowe (2015 r.)

	2014	**2015**
Mieszkania	12422	12571

W gminie dość intensywnie rozwija się mieszkalnictwo, nowe mieszkania powstają zarówno w wyniku budowy domów jednorodzinnych, jak i realizacji budynków wielolokalowych przez spółdzielnie mieszkaniowe

i deweloperów. Gmina posiada również swój własny zasób budynków komunalnych, posiada także niewielką ilość mieszkań socjalnych. W celu zaspokajania potrzeb mieszkaniowych na rynku funkcjonuje też gminna spółka – Wyszkowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., która uzupełnia ofertę mieszkaniową podmiotów komercyjnych.

Stopniowy wzrost liczby ludności w gminie, wraz z poprawą standardów mieszkaniowych (wzrost średniej powierzchni mieszkań, zmniejszenie się liczby osób zamieszkujących dany lokal) wymagać będą w najbliższych latach wzrostu zasobów mieszkaniowych w gminie. Zgodnie z „Programem Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 - 2020" bliskość aglomeracji warszawskiej może również stać się czynnikiem rozwoju budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy. Wobec wysokich cen mieszkań w Warszawie, gminy sąsiednie – oferując niższe ceny – zyskują na atrakcyjności na rynku mieszkaniowym. Już dziś obserwuje się tendencję przeprowadzek poza Warszawę, choć największe zainteresowanie dotyczy gruntów w promieniu 30 km od Warszawy. Można jednak oczekiwać że w dłuższej perspektywie czasu, w miarę zmniejszania się zasobów wolnych gruntów, obszar zainteresowania poszerzy się.

Obowiązujące plany miejscowe zabezpieczają pewne rezerwy terenowe dla zabudowy mieszkaniowej. Aby wykorzystać potencjał, jakim dysponuje gmina Wyszków w zakresie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, niezbędny jest jednak rozwój infrastruktury społecznej i technicznej. Działania gminy, oprócz wyznaczania nowych terenów pod inwestycje, powinny obejmować również modernizację i remonty obiektów istniejących, a w szerszej skali – rehabilitację całych zespołów mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem miasta Wyszków.

1.7.3.5. Bezpieczeństwo publiczne

W załączniku do protokołu z sesji Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 25.02.2016 znajduje się „Sprawozdanie Komendanta Powiatowego Policji ze stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie miasta i gminy Wyszków w 2015 roku". Podano w nim charakterystykę zagrożenia przestępczością. Poniżej zacytowano jej fragmenty.

- „Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie powiatu wyszkowskiego zmalała z 1382 w roku 2014 do 1307 w roku 2015. Do 65,3% z 57,5% wzrosła wykrywalność ogólna przestępstw stwierdzonych i jest to wzrost o prawie 8% porównując do roku 2014. W minionym roku ustalono ogółem 568 osób podejrzanych, w tym 26 nieletnich."
- „W 2015 roku stwierdzono 886 przestępstw o charakterze kryminalnym i jest to aż o 105 przestępstw mniej niż od stycznia do grudnia 2014 roku. Wskaźnik wykrywalności w tych przestępstwach wzrósł z 45,3% w 2014 roku do 54,7% w roku 2015. Ustalono 321 podejrzanych, w tym 26 nieletnich, którzy dokonali 71 czynów karalnych."

1.8. Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości

W gminie Wyszków brak jest dużych przedsiębiorstw produkcyjnych. Większość działających tu w latach 70-tych dużych zakładów przemysłowych nie przetrwała zmian rynkowych, które przyniosły lata 90-te. Przedsiębiorstwa te zostały zrestrukturyzowane, zmniejszając zakres działalności i zatrudnienie. W gminie Wyszków nie znajdują się zakłady dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (stan na dzień 14 marca 2014 r.).

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z końcem grudnia 2014 r. w gminie Wyszków zarejestrowane było 4 085 podmiotów gospodarczych, z czego 84 działające w sektorze publicznym i 4001 – w sektorze prywatnym. Spośród w/w podmiotów największy udział mają następujące sekcje:

- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle: 1065 (26,1%),
- budownictwo: 676 (16,5%),
- transport i gospodarka magazynowa: 361 (8,8%),
- przetwórstwo przemysłowe: 333 (8,2%),
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna: 324 (7,9%),
- gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby: 271 (6,6%),
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna: 244 (6,0%).

Poniższa tabela przedstawia liczbę podmiotów działających w 2014 roku w sektorze prywatnym na terenie gminy Wyszków, w zależności od rodzaju firmy wg danych GUS.

Tab. 19. Liczba podmiotów działających w sektorze prywatnym na terenie gminy Wyszków (2014 r.)

rodzaj firmy	**liczba**
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	3 271
Spółki handlowe	227
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	22
Spółdzielnie	30
Fundacje	8
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	74
Ogółem	4 001

Tereny produkcyjne, w tym przeznaczone w planach miejscowych na funkcje produkcyjne, zajmują w gminie powierzchnię ok. 190 ha, z czego ok. 170 ha zlokalizowana jest w mieście Wyszków, głównie w jego północnej części, w dawnej dzielnicy przemysłowej. Część tych terenów stanowi obecnie własność prywatną – podzielona została między indywidualnych drobnych przedsiębiorców, którzy często nie dysponują kapitałem pozwalającym na utrzymanie zajmowanego terenu i obiektów, w związku z czym obszary te ulegają stałej degradacji. Mniejsze tereny poprzemysłowe występują również w innych częściach miasta, m.in. w jego południowej części, przy drodze biegnącej do Serocka.

Decyzje przestrzenne związane z pozyskiwaniem terenów pod działalność gospodarczą, powinny

zapobiegać rozpraszaniu tego typu funkcji w gminie. Duży potencjał dla rozwoju przedsiębiorczości stanowią obszary poprzemysłowe, warunkiem jest jednak rewitalizacja tych terenów. Gmina podjęła działania w tym kierunku realizując w dużej części założenia programu „Lokalny program rewitalizacji dla obszarów miejskich i poprzemysłowych Wyszkowa na lata 2005-2012". Kontynuacja rewitalizacji przyczyni się do rozwoju już zlokalizowanych tam przedsiębiorstw i przyciągnie nowych inwestorów. Równocześnie niezbędna jest poprawa dostępności komunikacyjnej tych terenów, która może nastąpić poprzez realizację obwodnicy śródmiejskiej, parkingu „Parkuj i jedź" oraz ścieżek rowerowych.
Poniższa tabela przedstawia podmioty gospodarki narodowej w 2014 r.

Tab. 20. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2014 r.)

	Gmina	Powiat
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	4 085	6 261
w tym w sektorze:		
rolniczym	26	121
przemysłowym	333	530
budowlanym	676	1 102
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności	1 043	847
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	840	690

1.9. Uwarunkowania rozwoju rolnictwa

Poniżej zestawiono powierzchnie użytków na obszarze miasta i gminy łącznie, na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii z 1 stycznia 2016 roku:

- grunty orne: 6395 ha,
- sady: 87 ha,
- łąki trwałe: 1077 ha,
- pastwiska trwałe: 1143 ha,
- grunty rolne zabudowane: 412 ha,
- grunty pod stawami: 0 ha,
- grunty pod rowami: 38 ha,
- lasy: 4987 ha,
- grunty zadrzewione i zakrzewione: 47 ha.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie sposobu użytkowania gruntów rolnych w powiecie Wyszkowskim i województwie Mazowieckim (dane: Powszechny spis rolny 2010 wg siedziby gospodarstwa):

Tab. 21. Użytkowanie gruntów rolnych (2010 r.)

	powiat	**województwo**
wyszczególnienie	*powierzchnia [ha]*	*powierzchnia [ha]*
grunty ogółem	45 754,21	2 284 910,12
użytki rolne ogółem	39 119,94	1 945 393,46
użytki rolne w dobrej kulturze	36 585,23	1 843 374,82
pod zasiewami	20 430,80	1 175 810,60
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	1 325,54	51 155,72
uprawy trwałe	341,09	105 659,09
sady ogółem	295,53	103 336,01
ogrody przydomowe	47,84	3 634,64
łąki trwałe	12 241,86	412 787,91
pastwiska trwałe	2 198,10	94 326,86
pozostałe użytki rolne	2 534,71	102 018,64
lasy i grunty leśne	4 248,70	224 539,62
pozostałe grunty	2 385,56	114 977,04

Zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego 2010 na terenie gminy Wyszków istniało 1942 gospodarstw rolnych.

Grunty orne występują głównie w prawobrzeżnej części gminy. Gleby są w większości niższych klas. W obszarze gminy przeważają tradycyjne kierunki produkcji rolnej. W zakresie produkcji roślinnej dominują uprawa zbóż (głównie żyta) i ziemniaków. W większości drobnych gospodarstw prowadzony jest chów trzody chlewnej i bydła.

Słabe gleby, rozdrobnienie gospodarstw, rozdrobnienie produkcji oraz brak specjalizacji nie dają szans na poprawę sytuacji rolnictwa, która jest bardzo trudna nie tylko w skali gminy, ale także w skali całego kraju. W perspektywie długookresowej należy się spodziewać dalszego pogarszania się sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych. „Program Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 - 2020” przewiduje, że na terenie gminy nastąpią przeobrażenia w sektorze rolnym i na obszarach wiejskich, powodujące wyraźne zmniejszenie się udziału rolnictwa w dochodach ludności oraz systematyczną specjalizację produkcji rolnej zdecydowanie odchodzącej od rolnictwa wielobranżowego i rozdrobnionego. Na podstawie „Programu Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 - 2020” można także wywnioskować, iż głównym kierunkiem zmian będzie rozwój przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem.

1.10. Uwarunkowania rozwoju turystyki

Gmina Wyszków posiada unikalne walory turystyczne, na które składają się walory środowiska przyrodniczego:

- obszary leśne, zwłaszcza Puszcza Kamieniecka, Puszcza Biała,
- obszary projektowanych rezerwatów "Fidest" i "Wrzosowiska Mącznicowe na wydmach Lucynowsko-Mostowieckich,
- dolina Bugu,
- rzeki Bug i Liwiec,
- mikroklimat w miejscowości letniskowej Kamieńczyk, w dzielnicy Wyszkowa - Rybienko Leśne.

Brak jest znaczących walorów antropogenicznych (w szczególności zabytków) mogących kreować ruch turystyczny.

W sezonie letnim w gminie odbywają się liczne festyny połączone z koncertami, konkursami, wystawami, inscenizacjami. Przez ostatnie lata odbywały się tu imprezy sportowe, motocyklowe, festiwale piosenki, miodu i chleba, operowo- operetkowe, spływy kajakowe, biegi itp. Informacje o imprezach są udostępniane na stronach internetowych gminy oraz w Punkcie Informacji Turystycznej.

Według mapy turystycznej gminy Wyszków z 2012 r. na terenie gminy funkcjonuje baza noclegowa w postaci 10 ośrodków (zajazdy, hotel, pokoje, agroturystyka, ośrodek szkoleniowo- noclegowy, restauracja).

Według Aktualizacji Strategii Rozwoju Turystyki miasta i gminy Wyszków na lata 2007-2015 przez teren gminy przebiegały następujące oznakowane szlaki turystyczne:

- Główny Szlak Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego im. T. Lenartowicza;

  pieszy, znaki czerwone: Kamieńczyk, Brańszczyk, Tuchlin
- Szlak Słoneczny

  pieszy, znaki żółte: Rybienko Leśne, Skuszew, Kamieńczyk, Koszelanka, Puste Łąki- most na Liwcu, PKP Urle
- Kamieńczyk - PKP Sadowne Węgrowskie

  pieszy, znaki czerwone: Kamieńczyk, Błonie, most na Liwcu, Rafa, Szumin, węzeł szlaków Wilżanka, Rezerwat "Jagiel",
- Wilżanka - Kamieńczyk

  pieszy, znaki czarne: Kamieńczyk, Kamieniecka Droga, węzeł szlaków Wilżanka
- Szlak Nadbużański

  rowerowy, znaki niebieskie, Wyszków, Kamieńczyk, Szumin, Brzuza, Szynkarzyzna, Grabiny, Sadowne, Sadoleś
- Zielony Szlak Łochowski

  rowerowy, znaki zielone: PKP Łochów, Wywłoka, Szumin, Rafa, most na Liwcu, Świniotop, Loretto, Puste Łąki - most na Liwcu, Pogorzelec, Gniazdowo
- Rzeka Bug

  Szlak Bugu jest oznaczony. Oznakowanie stanowią białe znaki kilometrażu określające długość rzeki liczoną od jej ujścia do Zalewu Zegrzyńskiego oraz tyczki wskazujące położenie mielizn i wysp: biało -

czerwone tyczki- oznaczają prawą stronę szlaku, a tyczki biało zielone stronę lewą.

Baza powyższych szlaków w ostatnich latach uległa poszerzeniu. Poza wyżej wymienionymi funkcjonują też szlaki konne.
Gmina zakończyła prace nad przeglądem i inwentaryzacją pięciu szlaków utworzonych ok. 2008 roku na terenie gminy Wyszków.
W gminie mieści się Punkt Informacji Turystycznej w budynku Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej oraz sezonowy, działający w okresie letnim, Punkt Informacji Turystycznej w budynku kordegardy w parku miejskim.
Dominującą formą turystyki w gminie Wyszków jest turystyka weekendowa, dynamicznie rozwijająca się w ostatnich latach. Największą grupę turystów weekendowych stanowią mieszkańcy Warszawy. Na terenie gminy znajdują się liczne zespoły zabudowy letniskowej. Pod koniec lat 90-tych liczba domków letniskowych w gminie wynosiła ok. 1200, przy czym liczba ta stale rośnie. Jednocześnie obserwuje się tendencję do zmiany przeznaczenia domów letniskowych na domy całoroczne. W związku z niską dochodowością rolnictwa należy się spodziewać dalszej sprzedaży gruntów.

1.11. Układ komunikacyjny

1.11.1. Powiązania komunikacyjne

Podstawowy układ drogowo-uliczny miasta i gminy Wyszków umożliwiający powiązania zewnętrzne z innymi rejonami tworzą:

1) Drogi krajowe:

- droga ekspresowa S8
- droga krajowa nr 8 (Warszawa – Radzymin – Wyszków – Białystok – granica państwa), w ciągu której przebiegają ulice: Warszawska, Białostocka,
- droga krajowa nr 62 (Strzelno – Włocławek – Serock – Wyszków – Łochów – Drohiczyn), w ciągu której przebiegają ulice: Serocka, Kościuszki i fragment ul. Warszawskiej,

2) Drogi wojewódzkie:

- droga wojewódzka nr 618 (Pułtusk – Wyszków), w ciągu której przebiegają ulice: Pułtuska do skrzyżowania z ulicą Sowińskiego oraz fragment ul. Sowińskiego,

3) Drogi powiatowe:

4403W - Zakręzie – Turzyn – Brańszczyk – Niemiry – Knurowiec – Długosiodło – Goworowo - Ostrołęka
4406W - od DK nr 62 - Kamieńczyk - Puste Łąki - do granicy gminy
4408W - Wyszków – Porządzie – Długosiodło
4412W - Leszczydół Stary - Leszczydół Nowiny
4413W- Wola Mystkowska – Kozłowo – Ostrowy - do drogi 4417W

4414W- Wyszków - Somianka - Popowo Kościelne - Popowo Parcele - do DK nr 62

4415W- Leszczydół - Wielątki

4417W- Kręgi - Sitno- Olszanka

4418W- Gulczewo - Rybno

4419W- Wyszków – Drogoszewo - Ślubów

4422W - Puste Łąki - Urle- Jadów

4) Drogi gminne:

Tab. 22. Drogi gminne

L.P.	Nazwa ulicy	Długość w km	Oznaczenie odcinka
1	2	3	4
1	Akacjowa	0,367	od ul. Serockiej do ul. Meliorantów
2	Aleja Marszałka J. Piłsudskiego	0,350	od ul. Serockiej do ul. Sikorskiego
3	Aleja Róż	0,186	od ul. 3-go Maja do LOK
4	Aleja Wolności	0,599	od ul. Jagiellońskiej do granic gminy
5	Gen. Wł. Andersa	0,760	od ul. Kochanowskiego
6	Baśniowa	0,426	od ul. Młodzieżowej do ul. Młodzieżowej
7	St. Batorego	0,937	od ul. Wołoskiego do cmentarza
8	Boczna	0,101	od ul. Wiosennej
9	Bławatkowa	0,432	od ul. I AWP
10	Bohaterów A,K,	0,522	od ul. Białostockiej
11	Boj. o Wol. i Dem.	0,436	od ul. Wiśniowej do ul. Robotniczej
12	Wł. Broniewskiego	0,461	od ul, Targowej do ul. Wołoskiego
13	Browarna	0,283	od ul. IAWP do ul. Chmielnej
14	Brzozowa	0,147	od ul. Klonowej do ul. Mazowieckiej
15	Bursztynowa	0,231	od ul. Sikorskiego do ul. Różanej
16	Centralna	0,755	od ul. Sikorskiego do ul. Geodetów
17	Chabrowa	0,410	od ul. I AWP
18	Chmielna	0,140	od ul. Nadgórza do ul. I AWP
19	J. Chełmońskiego	0,077	od ul. T. Strusia
20	F. Chopina	0,218	od ul. Wąskiej do ul. Sowińskiego
21	Cicha	0,150	od ul. Centralnej
22	T. Czackiego	0,601	od ul. Jagiellońskiej do ul. Batorego
23	Dolna		od ul. Skarżyńskiego do ul. Kolonijnej
24	H. Drzewieckiego	0,147	od ul. Strugi do ul. Strusia
25	Dworcowa	0,860	od ul. Okrzei do ul. Matejki
26	Geodetów	1,321	od ul. Zapola do ul. Sikorskiego, od ul Geodetów do ul.

			Pułtuskiej
27	Graniczna	0,472	od Batorego do Al. Wolności
28	Gw. Ludowej	0,123	od ul. Sikorskiego do ul. Polnej
29	Handlowa	0,207	od ul. Meliorantów do ul. Serockiej
30	Jagiellońska	0,795	od ul. Al. Wolności do granicy miasta
31	Jasna	0,235	od Latoszek
32	Jaśminowa	0,536	od ul. Truskawkowej do ul. Rumiankowej)
33	Jeziorna	0,196	od Ogrodowej
34	Jodłowa	0,195	od ul. Skarżyńskiego
35	Jordanowska	0,100	od ul. Partyzantów
36	B. Joselewicza	0,174	od ul. Warszawskiej
37	Jutrzenki	0,122	od ul. Zapole do ul. Akacjowa
38	Kasztanowa	1,002	od ul. Serockiej do ul. 3-go Maja
39	Klonowa	0,285	od ul. Matejki do ul. Modrzewiowej
40	J. Kochanowskiego	0,517	od ul. Żytniej do ul. Akacjowej
41	Kolejowa	0,381	od ul. Wolności do ul. Wołoskiego
42	Kolonijna	0,460	od ul. Dolnej
43	Kolorowa	0,314	od ul. Sikorskiego do ul. Centralnej
44	H. Kołłątaja	0,152	od ul. KEN do ul. Witosa
45	KEN	0,522	od ul.3-go Maja do ul. Serockiej
46	Komunalna	0,414	od ul. I AWP
47	Konwaliowa	0,225	od ul. Granicznej
48	M. Kopernika	0,271	od ul. Sienkiewicza do ul. Pułaskiego
49	J. Korczaka	0,143	od ul. Żytniej do ul. Kochanowskiego
50	Kościelna	0,130	od ul. Warszawskiej
51	Gen. W. Kowalskiego	0,322	od ul. I AWP do ul.1-go Maja
52	I. Krasickiego	0,578	od ul. Paderewskiego do ul. Pułaskiego
53	Krótka	0,840	od ul. Klonowej do ul. Zielonej
54	Kwiatowa	0,181	od ul. Modrzewiowej do ul. Zielonej
55	Latoszek	0,640	od ul. Warszawskiej do ul. Skarżyńskiego
56	T. Lenartowicza	0,328	od ul. Wołoskiego do ul. Broniewskiego
57	Leśna	2,100	od ul. Zakolejowej do Leszczydołu Starego
58	Letnia	0,175	od ul. Modrzewiowej do ul. Brzozowej
59	Letniskowa	0,416	od ul. Skarżyńskiego
60	Lipowa	0,098	od ul. Polnej
61	11 Listopada	0,899	od ul. Kościuszki do ul. Prostej
62	Łabędzia	0,280	od ul. Na Skarpie
63	Łączna	0,700	od ul. Białostocka do ul. Wiklinowa
64	1 Maja	0,612	od ul. Pułtuskiej do ul. Prostej

65	3 Maja	1,688	od ul. Kościuszki do ul. Kasztanowej
66	Malinowa		od ul. Truskawkowej do ul. Jaśminowej
67	Mała	0,099	od ul. Sikorskiego
68	J. Matejki	0,803	od ul. I AWP do ul. Obwodnicy
69	Plac J. Matejki	0,070	od ul. Klonowej
70	Mazowiecka	0,164	od ul. Modrzewiowej do ul. Brzozowej
71	Meliorantów	0,447	od ul. Żytniej do ul. Handlowej
72	A. Mickiewicza	0,322	od ul. Broniewskiego do ul. Wołoskiego
73	Miła	0,316	od ul. Geodetów
74	Miodowa	0,420	od ul. Mił ej do ul. Geodetów
75	Młodzieżowa	0,568	od ul. Sikorskiego do ul. Sikorskiego
76	Modra	0,375	od ul. IAWP
77	Modrzewiowa	0,437	od ul. Obwodnicy (osiedle Matejki)
78	St. Moniuszki	0,234	od ul. Krasickiego do ul. Pułaskiego
79	Monte Casino	0,081	od ul. Sikorskiego
80	Nadgórska	0,375	od ul. Boh. AK
81	Nadgórze	0,753	od ul. Białostockiej do ul. Matejki
82	Na Skarpie	0,820	od ul, Białostockiej do ul. Wiklinowej
83	Niecała	0,306	od ul. Piaskowej
84	Obwodnica	0,300	od ul. Białostockiej do ul. Matejki
85	Obwodowa	0,329	od ul. Sowińskiego do ul. Sowińskiego (ul. Okrzei)
86	Odnowy	0,344	od ul. Centralnej do ul. Sikorskiego
87	Ogrodowa	0,450	od ul. Przelotowej do ul. Dolnej
88	St. Okrzei	1,780	od ul. Dworcowej do ul. 3- go Maja
89	Orla	0,205	od ul. Geodetów do ul. Centralnej
90	Osiedlowa	0,240	od ul. Sikorskiego
91	I.J. Paderewskiego	0,273	od ul. Sienkiewicza do ul. Pułaskiego
92	Pałacowa	0,165	od ul.3 Maja
93	Partyzantów	0,320	od ul. Matejki do ul. Spokojnej
94	Piaskowa	0,170	od ul. Jodłowej do ul. Przelotowej
95	Piękna	0,240	od ul. Baśniowej do ul. Baśniowej
96	Emilii Plater	0,121	od ul. Sikorskiego do ul. Polnej
97	Pogodna	0,350	od ul. Geodetów do ul. Baśniowej
98	Polna	0,763	od ul. Zakolejowej do ul. Żytniej
99	J. Poniatowskiego	0,455	od ul. Al. Wolności do ul. Słowackiego
100	Powstańców	0,748	od ul. Jagiellońskiej do ul. Mickiewicza
101	Poziomkowa	0,177	od ul. Zakręzie do ul. Truskawkowej
102	Prosta	0,588	od ul. I AWP do ul. Okrzei
103	B. Prusa	0,060	od ul. Sikorskiego
104	Przechodnia	0,070	od ul. Matejki do ul. Stawowej

105	Przelotowa	0,437	od ul. Warszawskiej do ul. Latoszek
106	Przemysłowa	0,488	od ul. Leśnej
107	Przytulna	0,086	od ul. Centralnej do ul. Bursztynowej
108	Gen. K. Pułaskiego		od ul. Sowińskiego
109	Radosna	0,213	od ul. Sikorskiego do ul. Centralnej
110	M. Reja	0,140	od ul. Kochanowskiego do ul. Serockiej (łącznik)
111	Robotnicza	0,443	od ul. Spokojnej do ul. Wiśniowej
112	Różana	0,516	od ul. Sikorskiego do ul. Geodetów
113	Ruczajowa	0,410	od ul. I AWP
114	Rumiankowa	0,185	od ul. Jaśminowej do ul. Truskawkowej
115	Hanki Sawickiej	0,204	od ul. Sikorskiego do ul. Żytniej
116	H. Sienkiewicza	0,421	od ul. I AWP do ul. Okrzei
117	Gen. Wł. Sikorskiego	2,096	od ul. Pułtuskiej do ul. Zakoiejowej
118	K. Skarżyńskiego	0,393	od ul. Warszawskiej do torów
119	Słoneczna	0,280	od ul. Granicznej
120	J. Słowackiego	0,341	od ul. Al. Wolności do ul. Wołoskiego
121	Słowicza	0,203	od ul. Geodetów do ul. Centralnej
122	J. Sobieskiego	0,586	od ul. Powstańców do ul. Targowej
123	Sosnowa	3,530	od ul. Leśnej- ul. I AWP- do ul. Zakoiejowej
124	Gen. J. Sowińskiego	1,115	od ul. Pułtuskiej do ul. Sienkiewicza
125	Spacerowa	0,388	od ul. Geodetów do ul. Pięknej
126	Spokojna	0,412	od ul. Białostockiej do ul. Nadgórza
129	Strażacka	0,195	od ul. Kościuszki do ul. Joselewicza
130	Strumykowa	0,657	od ul. Browarnej do ul. Białostockiej
131	T. Strusia	0,123	od ul. Drzewieckiego
132	Sybiraków	0,188	od ul. Piłsudskiego do ul. Zakolejowej
133	Szkolna	0,116	od ul. 11 Listopada do ul. Sowińskiego
134	Targowa	1,334	od ul. Granicznej
135	R. Traugutta	0,095	od ul. Sikorskiego do ul. Polnej
136	Truskawkowa	0,57	od ul. Zakręzie do ul. Rumiankowej
137	Wąska	0,263	od ul. Kościuszki do ul. Pułtuskiej
138	Wesoła	0,265	od ul. Pogodnej do ul. Radosnej
139	Wierzbowa	0,203	od ul. Modrzewiowej do ul. Zielonej
140	Wiosenna	0,095	od ul. Sikorskiego do ul. Pięknej
141	Wiśniowa	0,165	od ul. Spokojnej do ul. Zielonej
142	W. Witosa	0,223	od ul. Kołłątaja do ul. KEN
143	Wolności	0,196	od ul. Matejki
144	ppor. A.	0,680	od ul. Kolejowej do ul. Batorego

	Wołowskiego		
145	Wrzosowa	0,134	od ul. Jaśminowej do ul. Truskawkowej
146	Wspólna	1,041	od ul. Geodetów do ul. Al. Piłsudskiego
147	Zakolejowa	1,620	od ul. Polnej do ul. Sienkiewicza
148	Zakręzie	1,257	od ul. Zakręzie
149	Zapole	0,551	od ul. Serockiej do ul. Sikorskiego
150	Zielona	0,456	od ul. Matejki do ul. Wiśniowej
151	Zuchów	0,195	od ul. Sikorskiego do ul. Różanej
152	St. Żeromskiego	0,260	od ul. Krasickiego do ul. Pułaskiego
153	Żytnia	3,640	od Alei Marszałka J. Piłsudskiego do Olszanki
154	Aleja Marszałka J. Piłsudskiego	0,670	Od ul. Gen. Wł. Sikorskiego do ul. Pułtuskiej
155	przedłużenie Alei Marszałka J. Piłsudskiego	0,775	Od ul. Pułtuskiej do ul. Leśnej

Tab. 23. Wykaz dróg gminnych poza granicami miasta

Lp.	Nazwa drogi	Długość w m	Oznaczenie odcinka
I. Deskurów –Tumanek - Fidest			
1		5263	Od drogi powiatowej nr 554 – Deskurów - Tumanek (droga krajowa nr 8) - Tumanek
II. Gulczewo			
1		2124	Od drogi powiatowej nr 553
2		1962	Od drogi powiatowej nr 553
3		2430	Od drogi gminnej (poz.II.2) do granicy gminy
III. Kamieńczyk			
1		4319	ul. Mazowiecka – Suwiec - Skuszew (ul. Dębniak)
2.	ul. Kukawska	400	
3	ul. J. Piłsudskiego	632	
4		600	Od drogi powiatowej nr 534 do drogi powiatowej nr 534
5.	ul.3 Maja	510	
6.	ul. Rynek Kościuszki	220	
7.	ul. Piaski	530	
8.	ul. J. Kilińskiego	470	
9.		563	Od drogi powiatowej nr 534 do granicy gminy (przez most)
IV. Lucynów - Lucynów Duży			
1		2759	Od drogi krajowej nr 8 do miejscowości Lucynów

			Duży do drogi gminnej Deskurów - Tumanek- Fidest (poz. I.1) i do płd. granicy Lucynów Dużego
V. Leszczydół-Działki			
1		1695	
VI. Leszczydół-Nowiny			
1	ul. Szkolna	1260	
2	ul. Środkowa	1268	
3	ul. Dębowa	1667	
4.	ul. Leśna	1670	
5.	ul. Sosnowa	1076	
VII. Leszczydół Stary			
1.		650	od granicy miasta do drogi powiatowej nr 544
VIII. Leszczydół-Pustki			
1.		1090	od m. Leszczydół Działki do granicy gminy
2.		1622	od drogi powiatowej nr 544 do granicy gminy
IX. Łosinno			
1.		1576	od drogi wojewódzkiej no 618 do granicy gminy
X. Natalin			
1.	ul. Wyszkowska	2580	od drogi krajowej nr 8 do granic gminy
XI. Olszanka			
1.		1863	od granic miasta (ul. Żytnia) do drogi powiatowej nr 522
XII. Rybienko Stare			
1.		1453	od drogi powiatowej nr 548 do drogi krajowej nr 62
XIII. Rybno			
1.		380	od drogi powiatowej nr 548 do drogi gminnej (poz. XVI.1)
2.		560	od drogi powiatowej nr 548 do drogi powiatowej nr 548
XIV. Skuszew			
1.	ul. Przejazdowa	1350	
2.	ul. Turystyczna	350	
3.	ul. Wschodnia	220	
4.	ul. Bociania	210	
5.	ul. Ziołowa	357	
6.	ul. Dębniak	557	
XV. Ślubów			
1.		1758	od drogi powiatowej nr 554 do granic gminy
XVI. Tulewo			
1.		431	od drogi powiatowej nr 548 do drogi gminnej (poz.

			XIII.1)
2.		1025	od drogi powiatowej nr 553 do granic miasta

Większość powyższych dróg i ulic posiada nawierzchnie bitumiczne.
Układ ulic miejskich obsługujących centralne rejony miasta, ważniejsze ulice na terenach gminy posiadają nawierzchnie urządzone. Braki w zakresie nawierzchni utwardzonych występują głównie na obrzeżach miasta, wewnątrz poszczególnych osiedli i w gminie.

1.11.2. Układ komunikacji zbiorowej

Przewozy pasażerskie na terenie miasta i gminy oraz w powiązaniach zewnętrznych odbywają się w oparciu o komunikację autobusową i kolejową.
Komunikacja autobusowa obsługuje powiązania o znaczeniu krajowym, regionalnym i lokalnym (miejskim i podmiejskim). Przez rejon miasta prowadzone są – obsługiwane m.in. przez PKS Ostrołęka S.A. – linie autobusowe dalekobieżne i regionalne (m.in. do Białegostoku, Giżycka) oraz miejskie obsługiwane przez następujące linie:
Linia nr 1 (Wyszków – Natalin)
Linia nr 2 (Wyszków – I AWP – Rybienko Leśne - Drogoszewo)
Linia nr 3 (Wyszków – os. Polonez – Szpital – Rybienko Leśne - Drogoszewo)
Linia nr 4 (Wyszków – os. Polonez – Leszczydół-Podwielątki)
Przewozy pasażerskie obsługiwane są także przez autobusy prywatnych przewoźników, głównie na trasie Wyszków – Warszawa.
Na terenie miasta funkcjonuje dworzec autobusowy (DA) w rejonie ul. Okrzei.
Mniejsze znaczenie w obsłudze pasażerskiej miasta i gminy ma komunikacja kolejowa. Przez teren miasta i gminy Wyszków przebiega linia kolejowa Warszawa – Tłuszcz – Wyszków – Ostrołęka. W granicach miasta zlokalizowana jest stacja kolejowa Wyszków i przystanek Rybienko, natomiast na terenie gminy przystanki: Lucynów i Leszczydół.

1.11.3. Uwarunkowania i przesądzenia wynikające z planów nadrzędnych

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa obowiązują ustalenia dotyczące transeuropejskiego korytarza transportowego KI. W rejonie Wyszkowa Plan postuluje:
- budowę obwodnicy Wyszkowa w ciągu DK 62
- rozbudowę drogi krajowej nr 62 (jako fragment Dużej Obwodnicy Warszawy tworzonej w oparciu o ciągi dróg krajowych nr 50 i 62)
- budowę drogi wojewódzkiej Ostrołęka -Wyszków
- budowę przechodzącej przez Wyszków linii 400 kV Ostrołęka-Stanisławów
- budowę stacji 400/110 kV Wyszków
- planowaną przebudowę linii kolejowej nr 29 Tłuszcz- Ostrołęka
- budowę zbiornika wodnego o powierzchni przekraczającej 20 ha w Wyszkowie.

1.11.4. Ocena i identyfikacja podstawowych problemów

Istniejący układ komunikacyjny miasta i gminy umożliwia obsługę istniejącego zagospodarowania. Standard obsługi komunikacyjnej poprawił się wraz z powstaniem trasy S8. Brak jest wystarczającej ilości miejsc parkingowych głównie w centrum miasta, w rejonie handlu, urzędów, usług – w tych rejonach dominuje parkowanie przy krawędzi jezdni i na chodnikach. Na fragmentach ulic podstawowego układu komunikacyjnego miasta brakuje utwardzonych nawierzchni. Niewystarczająca jest ilość ulic z nawierzchniami utwardzonymi drugorzędnego układu komunikacyjnego, głównie na terenie osiedli mieszkaniowych, na obrzeżu miasta oraz na terenach zainwestowanych sołectw, jak również na terenach o intensywnej zabudowie letniskowej, jednak w ostatnich latach zauważalna jest poprawa w budowie dróg i miejsc parkingowych.
Gmina Wyszków przewiduje wskazanie terenów przy ulicy Leśnej pod założenie parkingu ogólnodostępnego - ,,Parkuj i jedź".

1.12. Infrastruktura techniczna

1.12.1. Gospodarka wodna

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę miasta Wyszkowa i poszczególnych wsi gminy jest wodociąg miejski. Dodatkowymi źródłami wody są nieliczne wiercone studnie czwartorzędowe na terenie istniejących lub byłych zakładów produkcyjnych oraz płytkie studnie wiercone, tzw. „abisynki", jak również studnie kopane, ujmujące wodę z pierwszego poziomu wodonośnego, zlokalizowane w obrębie poszczególnych gospodarstw.
Wodociąg miejski zasilany jest w wodę z „obszaru ujęcia" o powierzchni około 0,45 km^2 , zlokalizowanego w płn. – wsch. części miasta (częściowo na terenie sołectwa Natalin) na terenie ograniczonym drogą do sołectwa Natalin, ul. Białostocką, Matejki, I-ej Armii Wojska Polskiego i Studzienną.
W „obszarze ujęcia wody" znajduje się 8 czwartorzędowych studni wierconych o głębokości 60,0 ÷ 143,0 m p. p. t. i zatwierdzonych łącznych zasobach wodnych w kat. B w ilości: Q – 710 m^3 /h, przy s = 4,5 m (decyzja Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z dn. 29.10.1971 r., znak GKOH/013/3394/B/71).
W „obszarze ujęcia" znajduje się ponadto 5 otworów obserwacyjno-badawczych (piezometrów) oraz stacja uzdatniania wody (SUW). Spośród ww. studni do eksploatacji podłączonych jest jedynie 5 otworów o łącznej wydajności: Q – 630 m^3/h. Ujęcie to posiada pozwolenie wodnoprawne na pobór wody z 7 studni wierconych, w ilości Q – 657 m^3/h i 8760 m^3/d (decyzja z dn. 12.01.2005, znak OS-6223/2/05).
Wokół każdej studni została wydzielona strefa ochrony sanitarnej bezpośredniej o wymiarach od 14,0 x 20,0 do 20,0 x 31,0 m.
Stacja uzdatniania wody zlokalizowana jest w płd. - zach. części „obszaru ujęcia" na terenie miejskim pomiędzy ul. Komunalną i Sienkiewicza i rz. Strugą. Zdolność produkcyjna SUW wynosi 8.760 m^3/d.
Wodociąg miejski obsługuje miasto Wyszków oraz 23 wsie gminy. Natomiast 4 wsie: Kamieńczyk, Puste

Łąki, Ślubów i Świniotop nie mają zorganizowanego systemu zaopatrzenia w wodę: zaspokajanie potrzeb odbywa się z lokalnych przydomowych studni kopalnych, bądź „abisynek".
W gminie Somianka, w miejscowości Kręgi Stare znajduje się stacja wodociągowa, która w okresie dużego zapotrzebowania (okres wiosna – lato) może stanowić dodatkowe źródło wody dla wodociągów w gminie Wyszków, a szczególnie miejscowości Kręgi Nowe, Rybno, Gulczewo, Olszanka i Sitno. Stacja wodociągowa w Kręgach Starych osiąga wydajność 1000 m^3 na dobę. Pozwolenie na wydobycie wody na stacji Kręgi wydane przez Starostę Powiatu Wyszkowskiego 14 października 2008 r. pozwala na wydobycie średnio 698 m^3/d, max – 32 m^3/h.
Woda ze Stacji Uzdatniania Wody rozprowadzana jest w poszczególne rejony miasta magistralami wodociągowymi Ø 500, 450, 400 i 300 mm, a dalej przy pomocy sieci dosyłowej Ø 250, 200, 160 i 110 mm. Według danych na 1 stycznia 2015 r. długość magistral wynosi 12,5 km, zaś długość sieci rozdzielczej 224,1 km, z czego na terenie gminy (wsie) przeszło 150 km. Poza tym:

- liczba przyłączy wodociągowych wynosi: 6 294,
- procent zwodociągowania gminy wynosi: 96,3%,
- średnie zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych wynosi: 40,15 m^3/mieszkańca/rok.

W 2015 roku z ujęć pobrano 1 886 495 m^3 wody. Wedle „Programu Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 – 2020" dostęp do sieci wodociągowej posiada ponad 90% mieszkańców gminy. Nadal jednak występują potrzeby w tym zakresie, szczególnie na obszarach wiejskich.
W celu zwiększenia ilości wody dostarczanej odbiorcom bieżącym oraz na tereny przewidziane do rozwoju zabudowy mieszkaniowej oraz na nowe tereny przemysłowo – usługowe, konieczna jest:
- budowa sieci wodociągowej zasilanej z SUW w mieście Wyszkowie oraz we wsiach, gdzie rozwój ten będzie największy.

1.12.2. Gospodarka ściekowa

Odprowadzanie ścieków w sposób zorganizowany, tj. przy pomocy sieci kanalizacyjnej, odbywa się wyłącznie z terenu miasta Wyszkowa oraz wsi Leszczydół - Nowiny, Drogoszewo, Skuszew, Rybno, Rybienko Stare, Rybienko Nowe, Natalin i Tulewo Górne podłączonych do systemu kanalizacji miejskiej. Ścieki sanitarne z pozostałych wsi odprowadzane są przy pomocy wozów asenizacyjnych. Ścieki z terenu miasta odprowadzane są systemem kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Na system kanalizacyjny na obszarze gminy składają się kanalizacje tłoczne oraz grawitacyjne, rozdzielcze.

1.12.2.1. Odprowadzenie ścieków sanitarnych

Ścieki bytowo-gospodarcze z lewo- i prawobrzeżnej części miasta odprowadzane są przy pomocy sieci kanalizacji sanitarnej Ø 150, 200 i 300 mm oraz kolektorów Ø 400, 500, 600 i 800 mm w ul. Geodetów, I A.W.P., Kościuszki, Centralnej, Daszyńskiego, Polnej, Strumykowej, Obwodowej i Leśnej. Dalszy transport ścieków do miejskiej centralnej oczyszczalni ścieków odbywa się przy pomocy dosyłowego kolektora Ø 800

mm, biegnącego w al. 3-go Maja. Według danych aktualnych na 1 stycznia 2015 r. ogólna długość kanalizacji sanitarnej wynosi 91,1 km, z czego w mieście znajduje się ok. 70%.

Miejska oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest na płd-zach krańcach m. Wyszkowa, w rejonie wsi Rybienko Stare. Oczyszczalnia ta, typu mechaniczno – biologicznego z podwyższonym usuwaniem biogenów składa się z następujących obiektów:

- krata mechaniczna
- przepompownia ścieków surowych
- punkt zlewny ścieków dowożonych
- zbiornik retencyjno - uśredniający ścieków surowych
- zblokowana oczyszczalnia mechaniczna
- reaktor biologiczny z wydzielonymi strefami: tlenową, niedotlenioną i beztlenową - 2 ciągi technologiczne
- osadniki wtórne - 2 szt.
- stacja mechanicznego odwadniania osadu z higienizacją
- zbiornik wody technologicznej
- wiata składowania osadu.

Przepustowość oczyszczalni (oddanej do użytku październik 2009) w/g projektu wynosi:

- Q średniodobowo - 4500 m^3/d
- Q max. dobowo - 6000 m^3/d
- Średniodobowy - roczny przepływ w 2013 r. wynosił 4193 m^3/d.

Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Bug w rejonie oczyszczalni.

Poniższa tabela przedstawia ilość ścieków doprowadzanych do obiektu i oczyszczanych w 2015 r. wg sprawozdań rocznych:

Tab. 24. Ilość ścieków odprowadzanych i oczyszczanych w 2015 r.

wyszczególnienie	**Ilość ścieków**
ogółem	1 306 808 m^3
ścieki dowiezione beczkowozami	37 640 m^3

Według danych aktualnych na 1 stycznia 2015 r.:

- liczba przyłączy kanalizacyjnych wynosi: 2 645
- ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków) w stosunku do ludności ogółem stanowi: 72,1%

Według „Programu Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 – 2020”, w stosunku do lat ubiegłych poprawie uległa sytuacja w zakresie kanalizacji sanitarnej – skanalizowanie gminy kształtuje się na poziomie 72%. W rozbiciu na poszczególne obszary jest to: ok. 90% miasta Wyszków i 30% obszarów wiejskich.

Wobec wyraźnej dysproporcji w wyposażeniu terenów miejskich i wiejskich w sieć kanalizacji sanitarnej zachodzi pilna konieczność zniwelowania występujących różnic.

Wymagać to będzie:

- sukcesywnej budowy sieci kanalizacji sanitarnej w pierwszej kolejności na terenie poszczególnych wsi znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie miasta i oczyszczalni,

- budowy sieci kanalizacji sanitarnej na terenach przewidzianych do intensywnego rozwoju zabudowy mieszkaniowej,

- budowy sieci kanalizacji sanitarnej na terenach przewidzianych do intensywnego rozwoju zabudowy przemysłowo – usługowej

W realizacji tego celu pomocna może być realizacja przydomowych oczyszczalni ścieków.

1.12.2.2. Odprowadzanie ścieków deszczowych

Według danych aktualnych na 1 stycznia 2015 r. długość kanalizacji deszczowej wynosi 48,6 km.

Odprowadzenie ścieków deszczowych z terenu miasta Wyszkowa odbywa się przy pomocy wydzielonej kanalizacji deszczowej, obejmującej 6 odrębnych kolektorów, odprowadzających ścieki opadowe z powierzchni ulic i terenów bezpośrednio do nich przyległych w poszczególnych dzielnicach miasta, a mianowicie:

- **kolektor Nr 1** Ø 800 mm o długości 1.900 m, z wylotem do rz. Bug w rejonie ul. 3-go Maja przy zabytkowym pałacu, odwadnia całą powierzchnię ulic: Gen. Andersa, Kochanowskiego, Reja, Korczaka, Zapole; orientacyjna ilość odprowadzanych ścieków: Q_1 = 33, 4 l/s.
- **kolektor Nr 2** Ø 1800 mm o długości 4.150 m, z wylotem do rz. Bug w rejonie ul. Komisji Edukacji Narodowej, odwadnia powierzchnię ulic: Alei Piłsudskiego, Baśniowej, Bocznej, Bursztynowej, Cichej, Geodetów, Kołłątaja, KEN, Korczaka, 3-go Maja, Miłej, Młodzieżowej, Osiedlowej, Pięknej, Emilii Plater, Radosnej, Różanej, Spacerowej, Wesołej, Willowej, Wiosennej, Witosa, Zapole, Zielonej, Zuchów, Centralnej (od ul. Gen. Sikorskiego do ul. Geodetów), Leśnej (od ul. Zakolejowej do ogródków działkowych), Polnej (od ul. Zakolejowej do ul. Piłsudskiego), Przemysłowej (od ul. Leśnej do torów kolejowych), Gen. Sikorskiego (od ul. Pułtuskiej do ul. Piłsudskiego), Zakolejowej (od ul. Sienkiewicza do ul. Pułtuskiej; szacunkowa ilość odprowadzanych ścieków: Q_2 = 1230,9 l/s.
- **kolektor Nr 3** Ø 800 mm o długości 2,300 m, z wylotem do rz. Bug w rejonie al. Róż, odwadnia powierzchnię ulic: al. Róż, 11-go Listopada, Obwodnicy, Okrzei (do ul. Kościuszki), Gen. Sowińskiego (od ul. Pułtuskiej do ul. Sienkiewicza); szacunkowa ilość odprowadzanych ścieków: Q_3 = 303,7 l/s.
- **kolektor Nr 4** Ø 600 mm o długości 950 m, z wylotem do rz. Strugi w rejonie ul. Dworcowej, odwadnia powierzchnię ulic: Boj. o Wol. i Dem., Brzozowej, Dworcowej, Klonowej, Komunalnej, Kopernika, Krasickiego, Krótkiej, Kwiatowej, Letniej, Matejki, Placu Matejki, Mazowieckiej, Modrzewiowej, Moniuszki, Paderewskiego, Partyzantów, Pułaskiego, Robotniczej, Spokojnej, Wierzbowej, Wiśniowej, Zielonej, Żeromskiego, Obwodnicy (od ul. Białostockiej do ul. Matejki), Sienkiewicza (od ul. Okrzei do ul. I AWP); szacunkowa ilość odprowadzanych ścieków: Q_4 = 515,1 l/s.
- **kolektor Nr 5** Ø 600 mm o długości 575 m, z wylotem do rz. Strugi w rejonie ul. Nadgórze, odwadnia powierzchnię ulic: Browarnej, Chmielnej, Jordanowskiej, Nadgórze, Prostej; szacunkowa ilość odprowadzanych ścieków: Q_5 = 160,0 l/s.
- **kolektor Nr 6** Ø 600 mm o długości 575 m, z wylotem do rz. Strugi w rejonie ul. Gen. Kowalskiego, odwadnia powierzchnię ulic: Joselewicza, 1-go Maja, Strażackiej, Wąskiej, Gen. Kowalskiego (od ul. Sowińskiego do ul. I AWP); szacunkowa ilość odprowadzanych ścieków: Q_6 = 261,3 l/s.

Sieć miejskiej kanalizacji deszczowej w mieście Wyszków nie jest wyposażona w urządzenia podczyszczające ścieki opadowe (typu: piaskowniki, osadniki, separatory zanieczyszczeń ropopochodnych), jak również w urządzenia kontrolno – pomiarowe ilości odprowadzanych ścieków opadowych.

Podane powyżej ilości ścieków z poszczególnych kolektorów zostały określone w wyniku obliczeń spływów deszczu nawalnego oraz wielkości i rodzaju powierzchni odwadnianych.

Urząd Miejski w Wyszkowie posiada pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie przytoczonych ilości ścieków przy pomocy wymienionych kolektorów i na warunkach wynikających z przepisów szczegółowych, obowiązujących w tym zakresie (decyzja Starosty powiatu Wyszkowskiego z dn. 1.08.2002 r., znak RL-6223/7/02).

Oczyszczanie ścieków opadowych odprowadzanych z miasta wymagać będzie budowy odpowiednich podczyszczalni tych ścieków obejmujących osadniki oraz separatory produktów ropopochodnych zlokalizowanych na wylotach poszczególnych kolektorów kanalizacji deszczowej do rzeki Bug.

1.12.3. Zaopatrzenie w gaz

Przez teren Gminy Wyszków przebiega wybudowany w latach 1985-1993 gazociąg wysokiego ciśnienia Ø 250 mm o ciśnieniu nominalnym PN 6,3 MPa, relacji Nieporęt – Białystok. Strefa ochronna tego gazociągu wynosi 30 m. tj. po 15 m od osi przewodu gazowego, na całej długości z wyjątkiem nowego odcinka gazociągu przy drodze ekspresowej S8 w Deskurowie, gdzie strefa wynosi 10 m tj. po 5 m od osi przewodu gazowego. Istnieje także gazociąg wysokiego ciśnienia Ø 100 mm PN 6,3 MPa na odcinku Leszczydół Stary – PEC Wyszków o długości 2,5 km, gdzie obowiązuje strefa kontrolowana zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie z dnia 26 kwietnia 2013 r. (Dz.U. z 2013 poz. 640) – 8 m tj. po 4 m od osi przewodu gazowego.

Na przekroczeniu rzeki Bug ułożone są równolegle pod dnem dwa gazociągi Ø 250 mm. Przy gazociągu wysokiego ciśnienia Ø 250 mm PN 6,3 MPa na terenie Gminy Wyszków wybudowane zostały 4 stacje gazowe redukcyjno-pomiarowe I° dla potrzeb gazyfikacji miasta i gminy Wyszków. Na stacjach tych dokonuje się pomiaru ilości przepływającego gazu i redukcji ciśnienia z wysokiego do średniego, wynoszącego 0,4 MPa. Ze stacji gaz przesyłany jest do odbiorców gazociągami średniego ciśnienia.

Stacje redukcyjno-pomiarowe I° zlokalizowane są w następujących miejscowościach:

- Stacja red. – pom. I° w Wyszkowie o wydajności Q 3000 m^3/h. Wybudowana została w 1986 r.
- Stacja red. – pom. I° Drogoszewie o wydajności 6000 m^3/h. Wybudowana została w 1994 r.
- Stacja red. – pom. I° Leszczydół (Nowiny) o wydajności 3000 m3/h. Wybudowana w 1999 r.
- Stacja red. – pom. I° w Rybnie o wydajności 1500 m^3/h. Wybudowana w 1987 r.

Teren zajmowany przez każdą ze stacji wynosi około 1000 m^2, jest ogrodzony.

Ponadto gmina Wyszków zasilana jest ze stacji zlokalizowanych w miejscowościach gmin sąsiednich tj. Niegów, Poręba Średnia i Brańszczyk.

Odległości podstawowe stacji gazowych od obiektów terenowych powinny być równe odległościom ustalonym dla gazociągu zasilającego stacje, lecz nie mniejsze od poziomego zasięgu zewnętrznej strefy zagrożenia wybuchem.

Dostęp do gazu ziemnego mają mieszkańcy Wyszkowa, Leszczydół-Nowiny, Drogoszewa, Deskurowa, Lucynowa, Lucynowa Dużego, Starego Rybienka, Rybna, Skuszewa, Nowego Rybienka.

Długość sieci gazowej oraz ilość przyłączy gazowych przedstawia się następująco:

Tab. 25. Długość sieci gazowej oraz ilość przyłączy gazowych

Wyszków	Sieć gazowa								
	Długość gazociągów [mb]			Przyłącza gazowe					
				[mb]			[szt]		
	n/c	ś/c	w/c	n/c	ś/c	w/c	n/c	ś/c	w/c
Gmina	-	95362	47443	-	39546	-	-	1697	-

Ze względu na typ osadnictwa, stopień zgazyfikowania obszaru gminy jest nierównomierny.
Celowe wydaje się więc dążenie do zasilania gazem przewodowym wszystkich budynków mieszkalnych w gminie w celach bytowych i grzewczych, gdyż jest to najbardziej ekologiczne źródło energii.

1.12.4. Zaopatrzenie w ciepło

Produkcją ciepła, jego przesyłaniem i dystrybucją na terenie miasta zajmuje się Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej Spółka z o.o. w Wyszkowie. Przedsiębiorstwo wytwarza ciepło w ciepłowni miejskiej zlokalizowanej w Wyszkowie przy ul. Przemysłowej 4, w następujących źródłach:

1. W dwóch kotłach wodnych WR-25 o łącznej mocy cieplnej 58 MW. Kotły posiadają paleniska warstwowe, paliwem jest miał węglowy. Kocioł nr 1 został oddany do eksploatacji w 1976 r., natomiast kocioł nr 2 został uruchomiony w 1977 r. Oba kotły WR-25 zostały zmodernizowane w zakresie: układu powietrza podmuchowego, podgrzewacze powietrza zostały zastąpione podgrzewaczami wody. Napędy elektryczne zainstalowane na kotłach wyposażone są w przetwornice częstotliwości. Średnia sprawność produkcji wynosi 82%, natomiast średnia sprawność całkowita wynosi 72%. Kotły wyposażone są w układy odpylające, których sprawność według pomiarów wynosi 97,52%. Ogólny stan techniczny źródła ciepła można określić jako dobry.
2. W skojarzeniu z wytwarzaniem energii elektrycznej, wyposażonej w turbinę gazową z generatorem oraz kocioł odzyskowy z palnikiem dopalającym. Paliwem stosowanym w układzie kogeneracyjnym jest gaz ziemny GZ 50.

Ciepłownia wyposażona jest w system wizualizacji i automatyki kotłów węglowych, układu kogeneracyjnego i obiegów wodnych.
Po wybudowaniu układu kogeneracji w okresie letnim na potrzeby ciepłej wody użytkowej pracuje turbina i kocioł odzyskowy lub kotły WR 25. Sieci zasilane przez kotłownię nie są podłączone do innych źródeł ciepła, z tego też wynika dyspozycyjność zmodernizowanego źródła ciepła, która musi być utrzymana bliska 100%.
W okresie grzewczym układy pracują równolegle. Wówczas układ kogeneracyjny pracuje z pełną mocą cieplną i elektryczną, a jeden z kotłów WR 25 - z wydajnością konieczną do zapewnienia zapotrzebowania na ciepło. Drugi kocioł WR 25 to kocioł rezerwowy. Sterowanie siecią odbywa się poprzez regulację ilościowo – jakościową.
Sieć cieplna, zasilana z ww. źródeł ma łączną długość 26.923 m, w tym:
- sieci magistralne: 8 847 m
- sieci rozdzielcze i osiedlowe: 8 217 m,

- przyłącza: 9859 m.

Średnice rurociągów zapewniają rezerwę w możliwościach przesyłowych.

Na potrzeby 140 odbiorców instytucjonalnych pracują 254 węzły cieplne, w większości dwufunkcyjne, tj. zapewniające ciepłą wodę użytkową i centralne ogrzewanie. Wszystkie węzły cieplne są zautomatyzowane.

Moc zamówiona przez odbiorców wynosi 39 541 kW.

Niezależnie od miejskiego systemu ciepłowniczego na terenie miasta występują lokalne źródła ciepła opalane różnymi paliwami (węgiel, koks, olej opałowy, gaz ziemny, gaz propan butan, energia elektryczna i drewno).

Na terenie gminy (poza miastem Wyszków) nie występuje scentralizowany system ciepłowniczy. Występujące na wsiach budownictwo zaopatrywane jest w energię cieplną z własnych źródeł ciepła opalanych różnymi paliwami, tak jak w przypadku miasta Wyszkowa.

1.12.5. Elektroenergetyka

Energia elektryczna dostarczana jest do wszystkich potencjalnych odbiorców w ilości i jakości zgodnej z umowami zawartymi z jej dystrybutorem, to znaczy PGE Dystrybucja S.A.

Miasto i gmina Wyszków zasilane są z dwóch stacji 110/15 kV: „Wyszków 1” i „Wyszków 2”.

Stacja „Wyszków 2” zlokalizowana jest na terenie miasta, przy ulicy Pułtuskiej, w rejonie skrzyżowania z ulicą Sikorskiego. Wyposażona jest w dwa transformatory o mocy 16 MVA każdy. Jest głównym źródłem zasilania miasta. Powiązana jest za pomocą jednotorowych linii napowietrznych 110 kV ze stacjami „Wyszków 1” i „Ostrołęka”.

Stacja „Wyszków 1” zlokalizowana jest w bezpośredniej bliskości północno-wschodniej granicy gminy, tuż za jej granicą, w miejscowości Turzyn w gminie Brańszczyk. Jest to stacja węzłowa, powiązana za pomocą jednotorowych linii napowietrznych 110 kV ze stacją 220/110 kV „Ostrołęka” oraz z węzłowymi stacjami 110/15 kV „Wołomin 1” i „Małkinia”. Stacja wyposażona jest w dwa transformatory 110/15 kV o mocy 10 MVA każdy.

Obie stacje posiadają znaczne zapasy mocy i możliwość wymiany transformatorów na jednostki 25 MVA.

Energia elektryczna z dwóch w/w stacji elektroenergetycznych za pomocą rozległej sieci zasilająco rozdzielczej 15 kV. Sieć ta składa się głównie z linii napowietrznych i słupowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV, choć na terenie miasta istnieje szereg linii kablowych zasilających wnętrzowe, miejskie stacje słupowe 15/0,4 kV.

Przez teren gminy przechodzą jednotorowe linie napowietrzne 110 kV wyprowadzone ze stacji 110/15 kV „Wyszków 1” w następujących kierunkach:

- st. 110/15 kV „Wyszków 2” – st. 110/15 kV „Przetycz”,
- st. 110/15 kV „Radzymin”,
- st. 110/15 kV „Baczki”.

Wszystkie w/w urządzenia są własnością Zakładu Energetycznego Warszawa Teren S.A.

We wschodniej części gminy w rejonie miejscowości Kamieńczyk przez teren gminy przechodzi tranzytem jednotorowa linia napowietrzna 220 kV „Miłosna” – „Ostrołęka”. Linia ta jest fragmentem krajowego systemu energetycznego i jest własnością Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A.

Linie wysokich i najwyższych napięć wprowadzają w swoim sąsiedztwie ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym. Z wyjątkiem obiektów z czułą aparaturą radioelektroniczną takich jak szpitale, centra nadawcze itp., wyżej wspomniane ograniczenia występują w pasach terenu o szerokości:

- 19 m licząc od osi linii 110 kV;
- 34 m licząc od osi linii 220 kV.

Zagospodarowanie w bliższych odległościach od linii należy rozpatrywać indywidualnie w dostosowaniu do warunków lokalnych i konstrukcji linii. Dokumentację linii posiada jej właściciel i on udziela każdorazowo konsultacji we wspomnianym zakresie.

1.12.6. Telekomunikacja i łączność

W zakresie usług telekomunikacyjnych na terenie gminy funkcjonuje kilku operatorów stacjonarnych. Praktycznie cała gmina jest w zasięgu telefonii komórkowej nasycenie usługami telefonicznymi jest praktycznie pełne. Problemem jest brak na niektórych terenach wiejskich infrastruktury z zakresu szerokopasmowego internetu – co jest bardzo istotne z punktu widzenia dalszego rozwoju społeczeństwa informacyjnego (Program Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 - 2020).

1.13. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

ANALIZY EKONOMICZNE, ŚRODOWISKOWE I SPOŁECZNE

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych

W latach 2007 – 2009 nastąpił wyraźny spadek liczby podmiotów gospodarczych w gminie Wyszków. W kolejnych latach liczba podmiotów gospodarczych wahała się, wykazując w okresie od roku 2011 do 2015 stopniowy wzrost. Interesujące są zmiany w liczbie podmiotów w kategorii rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybołówstwa. Ciągły, umiarkowany wzrost trwał do końca roku 2011. Po nim nastąpił gwałtowny spadek. Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw związanych z przemysłem i budownictwem stale się zmienia. Od roku 2011 do roku 2014, nieznacznie wzrastała. Od 2011 r. wzrasta także liczba podmiotów w kategorii „pozostała działalność", co świadczy o tym, że branże działalności gospodarczej w gminie stają się coraz bardziej odmienne. Można to brać za oznakę rozwoju działalności usługowej.

Tab. 26. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON (dane GUS)

	2003	2005	2007	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Wyszków ogółem	4072	4176	4180	3807	4032	3873	3920	3979	4085
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	62	78	90	92	99	113	90	63	26

Przemysł i budownictwo	1058	1061	1098	1008	1077	992	1006	1012	1035
Pozostała działalność	2952	3037	2992	2707	2856	2768	2824	2904	3024
Powiat wyszkowski	5898	6053	6133	5671	5997	5820	5969	6098	6261

Stopa bezrobocia w gminie w roku 2014 wynosiła 6,9% (dane GUS)

Poniższa tabela pokazuje iż w całym powiecie Wyszkowskim, w tym w gminie Wyszków spada bezrobocie. W związku z faktem, iż w ostatnich latach w gminie wzrasta także liczba ludności, można wyciągnąć wniosek, że nie jest to jedynie efekt odpływu mieszkańców do innych miast. Sytuacja na rynku pracy w gminie Wyszków poprawia się.

Tab. 27. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (dane GUS)

	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Wyszków ogółem	9,8%	9,5%	9,4%	9,2%	6,9%
Powiat Wyszkowski	15,8%	14,9%	15,1%	14,0%	10,6%

DEMOGRAFIA

W latach 1995 - 2014 liczba ludności gminy wzrastała. Na przestrzeni 15 lat liczba ludności wzrosła o przeszło 3000 mieszkańców. Warto zauważyć także, że liczba urodzeń w wykazanych latach zawsze znacznie przewyższała liczbę zgonów. Stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów zwykle jest bliski 1,5:1,0.

Tab. 28. Liczba ludności zgodnie z faktycznym miejscem zamieszkania na dzień 31 XII (dane GUS)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Wyszków	35873	36835	37807	38034	38229	38398	38537	38919	39009	39075	39161	39172
Powiat Wyszkowski	70717	71120	71534	71747	71968	72103	72307	73647	73742	73817	73914	73892

Tab. 29. Liczba urodzeń żywych i zgonów w gminie Wyszków (dane GUS)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
liczba urodzeń	453	446	430	415	435	505	529	500	411	451	441	428
liczba zgonów	294	257	257	276	264	295	278	291	301	297	299	302

Tab. 30. Struktura wiekowa w gminie Wyszków w roku 2014 (dane GUS)

Wiek w latach	0-2	3-6	7-12	13-19	20-64	65 i więcej
Liczba mieszkańców	1312	1923	2399	3272	25428	4838

Tab. 31. Liczba mieszkańców gminy Wyszków z podziałem na poszczególne miejscowości (wg danych Urzędu Gminy aktualnych na 31.12.2015)

miejscowość	liczba mieszkańców
Deskurów	287
Drogoszewo	716
Fidest	85
Gulczewo	521
Kamieńczyk	615
Kręgi Nowe	217
Leszczydół Stary	611
Leszczydół-Działki	131
Leszczydół-Nowiny	1294
Leszczydół-Podwielątki	277
Leszczydół-Pustki	371
Loretto	12
Lucynów	904
Lucynów Duży	526
Łosinno	554
Natalin	346
Olszanka	408
Puste Łąki	51
Rybienko Nowe	951
Rybienko Stare	340
Rybno	671
Sitno	194
Skuszew	772
Ślubów	154
Świniotop	80
Tulewo	159
Tulewo Górne	360
Tumanek	399
Wyszków	26 735
razem:	**38 741**

Spośród wyżej wymienionych miejscowości niektóre tworzą grupy położone w ramach jednego obrębu. Poniżej wymieniono takie grupy:

- Leszczydół Stary i Leszczydół Działki (łącznie 742 mieszkańców),
- Loretto i Świniotop (łącznie 92 mieszkańców),
- Tulewo i Tulewo Górne (łącznie 519 mieszkańców).

PROGNOZY DEMOGRAFICZNE

W 2014 roku Główny Urząd Statystyczny opracował „Prognozę ludności na lata 2014-2050".

Tab. 32. Prognozowane zmiany liczby ludności w powiecie wyszkowskim, miastach oraz wsiach powiatu wyszkowskiego (dane GUS):

	2016	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
miasto powiatu wyszkowskiego	27060	26792	26286	25585	24717	23703	22579	21387
wsie powiatu wyszkowskiego	47112	47663	48352	48890	49202	49330	49343	49267
cały powiat wyszkowski	74172	74455	74638	74475	73919	73033	71922	70654

„Prognoza ludności na lata 2014-2050" przewiduje spadek liczby ludności w mieście powiatu wyszkowskiego, wzrost na wsiach i spadek w powiecie ogółem. Na podstawie danych z powyższej prognozy wyliczono, że w latach 2016 – 2046, czyli w 30 letniej perspektywie, liczba ludności w mieście powiatu spadnie o 16,6%, we wsiach wzrośnie o 4,7%. Jeżeli odnieść ten trend do gminy Wyszków, liczba ludności do roku 2046 w mieście spadnie, ale ogółem wzrośnie o 3,1%. Oznacza to wzrost liczby ludności do ok. 40 000.

Należy przy tym brać pod uwagę iż prognoza odniesiona do całego powiatu nie musi odpowiednio dobrze przewidywać zjawisk występujących w samej gminie Wyszków. Na podstawie danych GUS o liczbie ludności zgodnie z faktycznym miejscem zamieszkania w latach ubiegłych można prognozować podobny wzrost liczby mieszkańców. W ten sposób przyjęto, że w roku 2046 liczba ludności w gminie Wyszków wyniesie od 40 000 do 42 000 mieszkańców.

PROGRAM ROZWOJU GMINY WYSZKÓW Z 2016 R.

W roku 2016 opracowano „Program Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 - 2020".

Określono w nim następującą misję: *„Wyszków – miasto i gmina unikalnej symbiozy Obszaru Metropolitalnego Warszawy z nowoczesnymi i rozwiniętymi obszarami. Wyszków – atrakcyjny dla mieszkańców i inwestorów poprzez rozwój przedsiębiorczości, wykorzystanie swojego położenia geograficznego, rozwiniętą oświatę i kulturę oraz modernizowaną infrastrukturę."*

Podano cztery najważniejsze cele strategiczne dla gminy Wyszków:

1. Rozwój gospodarczy i podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej podstawą poprawy życia mieszkańców

Za jedną z kluczowych kwestii uznano zwiększenie rozwoju gospodarczego i podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Wyszkowa, z wykorzystaniem narzędzi będących w posiadaniu samorządu lokalnego.

Podkreślono, iż rozwój gospodarczy powinien przyczynić się do wzrostu zamożności mieszkańców, zwiększenia wpływów budżetowych, spadku stopy bezrobocia i zmniejszenia poziomu ubóstwa. Jednym z najważniejszych czynników zapewniających rozwój gospodarczy jest położenie Wyszkowa i rozbudowa drogi krajowej Nr 8 – co „przybliży" miasto Wyszków do Obszaru Metropolitalnego Warszawy i międzynarodowej sieci infrastruktury drogowej. W ramach realizacji celu przewiduje się prowadzenie szeregu działań o charakterze organizacyjnym i lobbingowym oraz działania związane z optymalnym kształtowaniem planu zagospodarowania przestrzennego, a także racjonalne zarządzanie gminnym zasobem nieruchomości (wspieranie inwestorów w scalaniu gruntów, dostosowywanie planów do potrzeb inwestycyjnych przedsiębiorców).

2. Rozbudowa infrastruktury technicznej, ochrona środowiska naturalnego

Stwierdzono, iż w Wyszkowie istnieją znaczne potrzeby w zakresie rozbudowy infrastruktury technicznej. W celu poprawy poziomu życia mieszkańców oraz stworzenia lepszych warunków dla ewentualnych przyszłych inwestorów, planuje się rozbudowę i naprawę dróg, rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, zagospodarowanie terenów w centrum miasta. Za bardzo ważne w zakresie infrastruktury uznano działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego. Jest to o tyle ważne, że tereny wiejskie gminy Wyszków posiadają liczne walory turystyczne, które nie zostały jeszcze zniszczone – należy więc o nie dbać i starać się utrzymać w niepogorszonej kondycji. Z drugiej strony w samym Wyszkowie stwierdzono znaczne zanieczyszczenie środowiska – konieczne są działania z zakresu gospodarki niskoemisyjnej. Szczególny nacisk należy położyć na wspieranie rozwoju infrastruktury teleinformatycznej – tak, by zapobiec wykluczeniu społecznemu w zakresie nowoczesnych technologii informatycznych.

3. Rozwój społeczny i poprawa jakości życia mieszkańców

Jako bardzo ważny element rozwoju miasta podano rozwój społeczny i systematyczny wzrost jakości życia mieszkańców. W celu pobudzenia rozwoju społecznego zakłada się prowadzenie szeregu zadań, zarówno z zakresu infrastruktury "twardej" - tworzenie warunków dla budownictwa, rozwój szkolnictwa, kultury i sportu oraz rekreacji, jak również działania "miękkie" - organizacja imprez i pokazów, szkolenia, upowszechnianie kultury. Stwierdzono, że ważnym czynnikiem rozwoju społecznego będzie stworzenie rynku miejskiego jako swoistego „serca miasta" oraz wzmocnienie obszarów zagrożonych.

4. Rozwój funkcji turystyczno – rekreacyjnych

Atrakcyjność turystyczna miasta i gminy Wyszków daje szansę rozwoju funkcji turystycznych. Naturalne walory turystyczne terenów niezurbanizowanych, tj. czyste powietrze, bliskość Puszczy Białej i Kamienieckiej, „dzikie" rzeki: Bug i Liwiec, unikalna fauna i flora, stanowią kanwę dla walorów antropogenicznych. Dostępność komunikacyjna Wyszkowa, istniejące obiekty sportowe, baza żywieniowa – to atuty dotychczas wykorzystane w niewystarczającym stopniu.

W celu podniesienia atrakcyjności turystycznej i rozwoju turystyki należy zadbać o estetykę i wizerunek miasta i gminy oraz o rozwój poszczególnych elementów zagospodarowania turystycznego, np. budowę ścieżek rowerowych, pieszych, konnych.

Podobne cele i misję określono we wcześniejszej „Strategii Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2007 – 2015". Spośród szczegółowo opisanych zadań w tym zakresie, nadal wiele nie zostało zrealizowanych lub

wykonanych w wystarczającym stopniu. Poniżej wymieniono przedsięwzięcia, które określono w strategii na lata 2007 – 2015, a nadal pozostają ważnymi celami do zrealizowania, opisywanymi także w nowym „Programie Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 - 2020".

W zakresie rozwoju gospodarczego i podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej jako podstawy poprawy życia mieszkańców:

- budowa obwodnicy północno – zachodniej Wyszkowa,
- przebudowa drogi nr 62 pozwalająca na zwiększenie płynności ruchu w mieście,
- poprawa przejezdności centrum Wyszkowa,
- zmiana nawierzchni głównych dróg gminnych z gruntowych na bitumiczne lub z kostki drogowej (w szczególności z wykorzystaniem środków zewnętrznych).

W zakresie rozbudowy infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego

- budowa nowych i podniesienie standardu istniejących dróg,
- budowa infrastruktury umożliwiającej nowe inwestycje w centrum miasta

W zakresie rozwoju społecznego i poprawy jakości życia mieszkańców oraz modernizacji obiektów związanych ze szkolnictwem, sportem i kulturą

- budowa rynku miejskiego jako centrum koncentrującego funkcje społeczne i kulturalne, ale też budującego tożsamość,
- zwiększanie podaży mieszkań w związku z nadal niezaspokojonymi potrzebami mieszkaniowymi,
- tworzenie nowych placów zabaw i gier, sali gimnastycznych oraz boisk przyszkolnych,
- rewitalizacja parku miejskiego.

W „Programie Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 - 2020" mocniej niż w jego starszym odpowiedniku podkreślono:

- potrzebę działania na rzecz zagospodarowania centrum miasta oraz przestrzeni publicznych,
- zapobieganie wykluczaniu społecznemu jako jeden z celów w zakresie rozwoju gospodarczego i podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej jako podstawy poprawy życia mieszkańców.

Aktualnie w całej gminie rozbudowywana jest infrastruktura techniczna. Ze względu na wymienione w „Programie Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 - 2020" cele strategiczne bardzo ważna jest trwająca rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Wyposażenia działek w te media stanowi ważny etap realizacji wszystkich czterech celów strategicznych. Obecność kanalizacji i wodociągu:

- zwiększa atrakcyjność inwestycyjną działek,
- poprawia komfort mieszkańców,
- zmniejsza ryzyko zanieczyszczania gleb, wód podziemnych i powierzchniowych,
- zwiększa wartość gruntów,
- poprzez zwiększoną atrakcyjność inwestycyjną działek ułatwia rozwój funkcji turystyczno – rekreacyjnych.

Dla realizacji ww. celów strategicznych istotna jest planowana kontynuacja budowy obwodnicy północno – zachodniej miasta Wyszkowa. Rezerwa terenu pod jej budowę została wyznaczona w niniejszym Studium. Efektem powstania obwodnicy będzie:

- uspokojenie i upłynnienie ruchu kołowego w mieście,
- pozytywny wpływ na możliwości gospodarcze gminy i na jakość życia mieszkańców,
- łatwiejszy dojazd do części przemysłowej miasta, a tym samym uniknięcie przejeżdżania znacznej

części samochodów ciężarowych przez centrum miasta,

- zmniejszenie uciążliwości w postaci hałasu komunikacyjnego w mieście,
- zmniejszenie emisji spalin w okolicach osiedli mieszkaniowych.

Istotny jest też aspekt wizerunkowy budowy obwodnicy – istnieją przesłanki, że miasto jest postrzegane jako wiecznie zakorkowane. Ogólne ułatwienie komunikacji kołowej wpłynie też na umocnienie pozytywnego wpływu Obszaru Metropolitalnego Warszawy.

Gmina Wyszków systematycznie opracowuje nowe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Plany miejscowe przyspieszają wydawanie zgód na inwestycje, ułatwiają tworzenie ładu przestrzennego, odpowiednie wykorzystanie zasobów i ochronę wartości przyrodniczych oraz kulturowych. Wprowadzają układy drogowe, ścieżki rowerowe, nieraz zawierają nakaz wyposażenia działek budowlanych w wodociągi i/lub kanalizację sanitarną. Można więc stwierdzić, że licznie tworzone dla gminy Wyszków i uchwalane plany miejscowe są istotnym elementem realizacji celów strategicznych. Ustalenia planów mają ścisły związek ze wszystkimi celami strategicznymi wymienionymi w „Programie Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 - 2020".

WNIOSKI ZŁOŻONE DO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WYSZKÓW

Po przyjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania Studium wpłynęło 313 wniosków od osób prywatnych. Znaczna większość dotyczyła terenów miejscowości otaczających miasto Wyszków. Dla obszaru miasta złożono mniej niż 10% wszystkich wniosków od osób prywatnych. Zdecydowana większość wniosków dotyczy zmiany przeznaczenia gruntów na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną lub jednorodzinną z usługami. Kilkanaście wniosków złożono w celu przeznaczenia terenów pod przemysł – produkcję.

MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

Tab. 33. Dochody i wydatki gminy wg Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Wyszków – wg stanu na 25 lutego 2016 r.

	Wykonanie w 2015 r.	Zaplanowane na 2016 r.
DOCHODY OGÓŁEM	**112 114 454,9**	**102 498 017,7**
DOCHODY BIEŻĄCE ŁĄCZNIE, w tym:	106 399 016,40	101 398 017,70
dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	28 346 051,00	29 497 400,00
dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od	1 253 675,13	1 000 000,00

osób prawnych		
podatki i opłaty	28 098 936,99	26 512 690,00
z subwencji ogólnej	26 889 551,00	27 468 149,00
z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	17 578 646,58	15 364 444,00
DOCHODY MAJĄTKOWE ŁĄCZNIE, w tym:	5 715 438,58	1 100 000,00
ze sprzedaży majątku	2 109 971,02	1 000 000,00
z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje	3 417 122,49	0,00
WYDATKI OGÓŁEM	**111 942 679,80**	**116 749 122,70**
WYDATKI BIEŻĄCE	90 103 581,21	97 882 149,00
WYDATKI MAJĄTKOWE	21 839 098,58	18 866 973,74
WYNIK BUDŻETU	**171 775,14**	**-14 251 105,00**

Planowany na 2016 rok deficyt budżetu w wysokości 14 251 105 zł zostanie pokryty przychodami pochodzącymi z planowanej do zaciągnięcia pożyczki.
Przewidziana w prognozie kwota długu na rok 2016 ma wynosić 21 210 878,74 zł.

BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

Na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy oszacowano zapotrzebowanie na nową zabudowę wyrażone w powierzchniach użytkowych zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy. Założono, że na terenie gminy w ciągu najbliższych 30 lat:

- liczba ludności wyniesie około 40 000 – 42 000 mieszkańców; spodziewany wzrost liczby mieszkańców będzie dotyczył ludności utrzymującej się ze źródeł innych niż rolnictwo;
- zwiększy się udział zabudowy mieszkaniowej o charakterze nierolniczym z obecnych 50% do około 75%; powstaną nowe osiedla zabudowy mieszkaniowej, głównie jednorodzinnej, częściowo wyposażone w usługi, zarówno społeczne (w tym nowe przedszkola) jak i komercyjne;
- zwiększy się średnia powierzchnia pojedynczego budynku mieszkalnego;
- funkcje rolnicze nadal będą obecne, ale małe gospodarstwa będą zastępowane dużymi, wysoce zmechanizowanymi;
- przy obwodnicy Wyszkowa i trasie S8 powstaną nowe tereny produkcyjne i usługowe;

Ze względu na niepewność procesów rozwojowych zwiększono zapotrzebowanie w stosunku do wyników analiz o 20%.

W zamieszczonym poniżej w formie tabeli bilansie uwzględniono:

1) maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę;
2) szacowaną chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy;
3) szacowaną chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy;
4) przewidywaną lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu.

Tab. 34. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Rodzaje zabudowy	**1) maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę** (w tys. m^2 powierzchni użytkowej budynków)	w tym:		
		2) uzupełnienia zabudowy istniejącej (w tys. m^2 powierzchni użytkowej budynków)	**3) Zabudowa w planach miejscowych** (w tys. m^2 powierzchni użytkowej budynków)	**4) nowa zabudowa** (poza obszarami 2 i 3) (w tys. m^2 powierzchni użytkowej budynków)
zagrodowa	1421	14	312	1095
mieszkaniowa jednorodzinna	2189	10	1206	973
mieszkaniowa wielorodzinna	103	7	51	45
usługowa	1972	4	1236	732
przemysłowo-produkcyjna	2344	6	1372	966
rekreacji indywidualnej	142	2	92	48

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę, wykazane w powyższym bilansie terenów przeznaczonych pod zabudowę, zostało uwzględnione w kierunkach zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.

POTRZEBY INWESTYCYJNE GMINY WYNIKAJĄCE Z KONIECZNOŚCI REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH ZWIĄZANYCH Z LOKALIZACJĄ NOWEJ ZABUDOWY

Aby minimalizować koszty realizacji zadań własnych gminy, związane z lokalizacją nowej zabudowy, zaleca się uzupełnienia istniejącej zabudowy na wolnych działkach wzdłuż istniejących dróg publicznych, szczególnie tam gdzie jest już zrealizowana sieć wodociągowa i kanalizacyjna. Nowa zabudowa poza tymi obszarami powinna być realizowana w zwartych układach.

W związku z przeznaczeniem nowych terenów pod zabudowę i stopniowo wdrażanymi nowymi planami miejscowymi, konieczna będzie budowa nowych i modernizacja istniejących dróg publicznych, rozbudowa

infrastruktury technicznej. Ze względu na dominującą wśród nowej zabudowy funkcję mieszkaniową i przewidywany znaczny wzrost liczby mieszkańców, niezbędne będzie odpowiednie wyposażenie gminy w przedszkola i świetlice oraz inne elementy infrastruktury społecznej. Konieczne może okazać się wprowadzanie nowych terenów przestrzeni publicznej, z uwzględnieniem potrzeb rekreacyjnych. Drogi na obszarach zabudowanych będą wyposażane w chodniki, przejścia dla pieszych, ścieżki rowerowe lub pasy ruchu rowerowego.

Z kosztami wiąże się potrzeba zaopatrzenia w wodociąg i kanalizację zabudowy usługowej, produkcyjnej oraz gospodarstw rolnych. Modernizacja i rozbudowa układu drogowego na potrzeby tych funkcji także będzie stanowiła duże koszty. Z uwagi na wysokie stawki podatku od nieruchomości na terenach działalności gospodarczej poniesione nakłady powinny się zwrócić z upływem lat. Obecność zakładów produkcyjnych i usług pozytywnie wpłynie na rynek pracy. Wiele osób znajdzie zatrudnienie.

Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego opracowywane są prognozy finansowe, w których wykazuje się jak ustalenia uchwalonego planu wpłyną między innymi na:

- wpływy do budżetu gminy:
  - z podatku od nieruchomości,
  - z opłat od wzrostu wartości nieruchomości tzw. renty planistycznej,
  - z opłaty adiacenckiej,
  - ze sprzedaży gruntów komunalnych;
- wydatki budżetu gminy związane z:
  - wykupem terenów pod drogi,
  - budową i modernizacją dróg,
  - budową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
  - wykupem terenów pod funkcje publiczne,
  - budową obiektów o funkcjach publicznych.

1.14. Wnioski do kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wynikające z analizy uwarunkowań.

1.14.1. Ograniczenia rozwoju gminy

W rozwoju społeczno – gospodarczym i przestrzennym gminy Wyszków można wyodrębnić problemy i ograniczenia rozwojowe, które w wielu dziedzinach utrwalają stan istniejący, a rozwiązanie których wymagać będzie dodatkowych działań i nakładów finansowych.

Z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy wyłaniają się następujące problemy rozwojowe:

- niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna, ze szczególnym uwzględnieniem braków w sieci drogowej, kanalizacji sanitarnej,
- brak jednolitych pod względem prawa własności i uzbrojonych w infrastrukturę techniczną stref inwestycji budowlanych i przemysłowo- gospodarczych
- braki w układzie urbanistycznym, w szczególności kształtujące się Centrum Miasta,
- funkcjonujący w chwili obecnej układ komunikacyjny (brak obwodnicy miasta)

- wciąż znaczne uzależnienie części gospodarstw domowych od kondycji rolnictwa (produkcji rolnej) na terenie Gminy, co przy obecnej kondycji rolnictwa w ogóle, a strukturze rolnictwa wyszkowskiego w szczególności (bardzo małe gospodarstwa, słabe gleby) nie stwarza perspektyw rozwojowych na terenach wiejskich,
- niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych.

1.14.2. Szanse rozwoju gminy

Z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy Wyszków wyłaniają się pewne szanse rozwojowe, które należy wykorzystać w polityce gospodarczej i przestrzennej. Te elementy polityki rozwoju powinny być przedmiotem promocji gminy.

Szansami rozwoju gminy są:
- budowa północno-zachodniej obwodnicy Wyszkowa na odcinku droga krajowa nr 62
- droga krajowa nr 8, która usprawni ruch tranzytowy, a także ruch wewnętrzny w gminie,
- budowa nowej drogi wojewódzkiej Wyszków-Ostrołęka (w rejonie wsi Natalin i Leszczydół Nowiny) o parametrach drogi klasy głównej G,
- wzrost nakładów na inwestycje w rozwój infrastruktury technicznej miasta i gminy,
- atrakcyjne walory przyrodniczo-środowiskowe wraz z małą odległością od aglomeracji warszawskiej,
- wzrost dostępności obszarów dolin Bugu i Liwca, jako przydatnych do rozwoju rekreacji i wypoczynku świątecznego, rozwoju zabudowy letniskowo-rekreacyjnej oraz aktywnych sposobów uprawiania turystyki (rower, spływy rzeczne, wycieczki piesze),
- wzrost migracji z Warszawy na wieś w poszukiwaniu lepszego miejsca zamieszkania (czyste środowisko przyrodnicze) przy stosunkowo krótkim czasie dojazdu, a także migracji z mniejszych miast i wsi w najbliższe otoczenie Wyszkowa,
- walory środowiska przyrodniczego, stwarzające warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz uprawy roślin,
- bliskość rynków zbytu produkcji rolniczej na potrzeby Warszawy.

Czynnikami rozwoju gminy, które muszą być brane pod uwagę, są:
- walory użytkowe wytwarzane przez naturę (gleba, wody, klimat, krajobraz, ukształtowanie powierzchni, surowce mineralne),
- walory użytkowe będące wytworem działań człowieka (obiekty produkcyjne, obiekty infrastruktury technicznej i społecznej),
- instytucje zajmujące się promocją i rozwojem miasta i gminy (banki, agencje rozwoju i inne elementy składające się na tzw. otoczenie biznesu oraz środki uzyskane z funduszy Unii Europejskiej), kultura i tradycja gminy,
- atrakcyjność miejsc przebywania (tradycje mieszkańców, gościnność, porządek na ulicach i w obejściach, zagospodarowanie terenów, urządzenia umożliwiające realizację różnych potrzeb w zakresie wypoczynku, rozrywki, a także stan środowiska naturalnego),
- zasoby pracy (rozmiary, kwalifikacje, wydajność, tradycje solidnej pracy).

1.14.3. Podsumowanie

Stan ładu przestrzennego w gminie w związku z realizacją założeń programów takich jak „Lokalny program rewitalizacji dla obszarów miejskich i poprzemysłowych Wyszkowa na lata 2005 -2012" i „Strategia Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2007 – 2015" - poprawił się. Powstał też „Program Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 - 2020". Poprzez zaplanowane działania jak realizacja północnej obwodnicy miasta, która wyeliminuje ruch tranzytowy z jego centrum oraz wykształcenie Centrum Miasta z placem miejskim i ratuszem, ład przestrzenny będzie sukcesywnie ulegał dalszej poprawie. Za niezwykle istotne uznać należy działania, które mają na celu zintegrowanie miasta z rzeką Bug i wykorzystanie potencjału jakim niewątpliwie jest lokalizacja nad wodą.

Z analizy uwarunkowań przyrodniczych obszaru gminy wynika, że najprzydatniejsze do celów budowlanych są grunty w jej północnej, prawobrzeżnej części. Z kolei obszar tarasu zalewowego Bugu to tereny o gorszych warunkach do posadowienia budowli. W rejonie tym wykształciły się gleby organiczne, co stanowi dodatkową przesłankę przeciw lokowaniu tam zabudowy. Sieć obszarów chronionych Natura 2000 w dużej mierze blokuje inwestowanie w dolinie rzeki Bug. Znaczne powierzchnie stanowią także obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Rozwój przestrzenny gminy objąć powinien w pierwszej kolejności tereny wolne od zabudowy zlokalizowane w obszarach zurbanizowanych, tak by nie rozpraszać zabudowy a uzupełniać istniejącą. Gmina posiada również znaczne rezerwy terenowe, w tym pod zabudowę mieszkaniową, zabezpieczone w obowiązujących planach miejscowych. Z oceny uwarunkowań demograficznych i rozwoju mieszkalnictwa wynika, że rezerwy te w pewnym stopniu pokrywają przyszłe zapotrzebowanie, ale konieczne będzie wyznaczenie wielu nowych obszarów pod zabudowę. Ze strony mieszkańców jest jednak presja by wyznaczać nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową. W dużej mierze ma to związek z nieopłacalnością produkcji rolnej - sprzedaż gruntów stanowi dla mieszkańców alternatywne źródło dochodu. Ze względu na uwarunkowania przyrodnicze oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią większość nowej zabudowy będzie planowana na północ od rzeki Bug.

Zabudowywanie nowych terenów wymagać będzie pozyskania nowych gruntów w celu rozbudowy układu drogowego oraz infrastruktury technicznej, a w dalszej perspektywie inwestycji z zakresu oświaty czy opieki zdrowotnej.

Podobnie jak w przypadku zabudowy mieszkaniowej mieszkańcy wnoszą, by pozyskiwać nowe tereny inwestycyjne na zabudowę produkcyjno - usługową. Presja ta wynika między innymi z nadziei na powstanie nowych miejsc pracy. Decyzje przestrzenne powinny jednak zapobiegać rozpraszaniu zabudowy produkcyjno - usługowej w gminie i lokować ją w zwartych kompleksach.

Gmina Wyszków posiada liczne powiązania społeczno - gospodarcze z aglomeracją warszawską i gminami sąsiednimi, jako siedziba powiatu. Przez gminę przebiegają regionalne, krajowe i międzynarodowe szlaki komunikacyjne. Z tego powodu rozbudowa i modernizacja sieci transportowej jest jednym z istotnych zadań celu publicznego na terenie gminy. Do inwestycji ponadlokalnych, wymienionych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, które swoim zasięgiem obejmują tereny Gminy Wyszków należą: rozbudowa drogi krajowej nr 62, budowa obwodnicy Wyszkowa w ciągu drogi krajowej nr 62, budowa drogi wojewódzkiej na odcinku Ostrołęka-Wyszków i przebudowa linii kolejowej nr 29 Tłuszcz- Ostrołęka.

Wymienione uwarunkowania stanowią zasadniczą podstawę ustaleń niniejszego Studium.

II. CZĘŚĆ DRUGA

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WYSZKÓW

2.1. Polityka przestrzenna gminy

2.1.1. Kierunki rozwoju funkcji gminy

Funkcje gminy:

1) Funkcja usługowo-produkcyjna – rozwijana w terenach poprzemysłowych w mieście Wyszkowie oraz w bezpośrednim sąsiedztwie tras komunikacyjnych – trasy ekspresowej S-8 (Deskurów, Skuszew) i drogi krajowej nr 62 (Rybno),
2) Funkcja mieszkaniowa – rozwijana głównie w mieście Wyszkowie oraz we wszystkich innych miejscowościach (wsiach) w mniejszym stopniu, w zależności od rozwoju i dostępności infrastruktury. Wobec przewidywanego niskiego wzrostu ludności gminy, funkcja ta na części obszaru będzie cechować się stabilnością. Rozwój ilościowy mieszkalnictwa może wystąpić głównie w miejscowościach wielofunkcyjnych, o najlepszych ekonomicznych warunkach rozwojowych.
3) Funkcja administracyjna – rozwijana w oparciu o rolę miasta Wyszkowa w gminie oraz w powiecie, jako ośrodka administracyjnego, politycznego, kulturowego i społecznego.
4) Funkcja turystyczno-rekreacyjna – o zasięgu regionalnym oraz lokalnym, rozwijająca się głównie w dolinie rzek Bug i Liwiec, a także w sąsiedztwie Puszczy Białej i Kamienieckiej. Dominować będzie wypoczynek weekendowy (okazjonalny) i letniskowy (sezonowy), dla ludności z ośrodków miejskich takich jak Warszawa, Wołomin, Tłuszcz, Łochów. Głównie w miejscowościach: Gulczewo, Ślubów, Deskurów, Drogoszewo, osiedle Rybienko Leśne, Kamieńczyk, Fidest oraz Lucynów.
5) Funkcja rolnicza – ukierunkowana na produkcję zbóż i ziemniaków oraz produkcję zwierzęcą, rozwój rolnictwa ekologicznego, które jako jedyne ma szanse konkurować z dużymi zakładami produkcyjnymi.
6) Funkcja ekologiczna – obejmuje tereny dolin rzecznych, lasy, łąki i pastwiska.

Funkcje jednostek administracyjnych – miasta i 28 wsi, będą na ogół stabilne rodzajowo, ze zróżnicowaną dynamiką rozwojową w poszczególnych jednostkach:

1) Miasto Wyszków (w tym Rybienko Nowe i Rybienko Stare), jako odrębna jednostka o funkcjach złożonych, stanowiąca centrum całej gminy i powiatu, mająca największy wpływ na rozwój okolicy, zaopatrzona zarówno w system obsługi mieszkańców pod kątem usług administracji, oświaty, zdrowia, sportu, kultury, jak i komunikacji oraz turystyki zorganizowanej, z dużymi obszarami przeznaczonymi pod handel wielkoprzestrzenny, usługi, bazy transportowe, przemysł i magazynowanie.
2) Jednostki o poszerzonym programie usług podstawowych:
   - Kamieńczyk, z możliwością rozwoju funkcji usługowej, także w zakresie: opieki zdrowotnej, kultury, sportu, turystyki oraz rekreacji; rozwijać się tu będzie funkcja mieszkalnictwa –

w zabudowie jednorodzinnej z dopuszczeniem lokalizacji usług nieuciążliwych i drobnej wytwórczości,

- Leszczydół - Nowiny, z możliwością rozwoju funkcji usługowej w zakresie: szkolnictwa podstawowego, opieki zdrowotnej, kultury i rekreacji; rozwijać się tu będzie funkcja mieszkalnictwa – w zabudowie jednorodzinnej z dopuszczeniem lokalizacji usług nieuciążliwych,
- Rybno, z możliwością rozwoju funkcji usługowo-produkcyjnych, handlu wielkoprzestrzennego i baz transportowych zgrupowanych w sąsiedztwie drogi krajowej nr 62, drobnej wytwórczości oraz funkcji usługowej w zakresie: szkolnictwa podstawowego, kultury i innych, rozwijać się tu będzie funkcja mieszkaniowa – w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej, z dopuszczeniem lokalizacji usług,
- Skuszew, z możliwością rozwoju funkcji usługowej w zakresie: handlu oraz lokalizacji na nowych terenach siedzib firm prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: produkcji i przetwórstwa przemysłowego i rzemieślniczego, drobnej wytwórczości, budownictwa, handlu detalicznego i ekspozycyjnego, handlu hurtowego, hoteli i restauracji, transportu, spedycji, logistyki, gospodarki magazynowej, pośrednictwa finansowego, obsługi technicznej i naprawy pojazdów mechanicznych, sprzedaży paliw do pojazdów przy trasie S8, funkcja mieszkaniowa rozwijać się będzie w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej,
- Ślubów, z możliwością rozwoju na nowych terenach funkcji usługowej w zakresie: produkcji i przetwórstwa przemysłowego i rzemieślniczego, budownictwa, handlu detalicznego i ekspozycyjnego, drobnej wytwórczości, handlu hurtowego, hoteli i restauracji, transportu, spedycji, logistyki, gospodarki magazynowej, pośrednictwa finansowego, obsługi technicznej i naprawy pojazdów mechanicznych, sprzedaży paliw do pojazdów przy trasie S8, funkcja mieszkaniowa rozwijać się będzie w zabudowie zagrodowej, jednorodzinnej i letniskowej,
- Deskurów, z możliwością rozwoju na nowych terenach funkcji usługowej w zakresie: produkcji i przetwórstwa przemysłowego i rzemieślniczego, drobnej wytwórczości, budownictwa, handlu detalicznego i ekspozycyjnego, handlu hurtowego, hoteli i restauracji, transportu, spedycji, logistyki, gospodarki magazynowej, pośrednictwa finansowego, obsługi technicznej i naprawy pojazdów mechanicznych, sprzedaży paliw do pojazdów, funkcja mieszkaniowa rozwijać się będzie w zabudowie zagrodowej, jednorodzinnej i letniskowej,
- Tumanek, z możliwością rozwoju na nowych terenach funkcji usługowej przy trasie S8 w zakresie: handlu detalicznego i ekspozycyjnego, ochrony zdrowia i opieki społecznej, handlu hurtowego, hoteli i restauracji, obsługi technicznej i naprawy pojazdów mechanicznych; funkcja mieszkaniowa rozwijać się będzie w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej,
- Tulewo, z możliwością rozwoju funkcji usługowej w zakresie: handlu detalicznego, ochrony zdrowia i opieki społecznej, handlu hurtowego, hoteli i restauracji, obsługi technicznej i naprawy pojazdów mechanicznych; funkcja mieszkaniowa rozwijać się będzie w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej,
- Olszanka, z możliwością rozwoju funkcji usługowej w zakresie: opieki zdrowotnej, kultury, sportu i innych; rozwijać się tu będzie funkcja mieszkaniowa – w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej, z dopuszczeniem lokalizacji usług,

- Lucynów, z możliwością rozwoju funkcji usługowej w zakresie: szkolnictwa podstawowego, opieki zdrowotnej, kultury i rekreacji oraz rozwoju na nowych terenach funkcji usługowej w zakresie: handlu detalicznego, drobnej wytwórczości, handlu hurtowego, hoteli i restauracji, obsługi technicznej i naprawy pojazdów mechanicznych, sprzedaży paliw do pojazdów, funkcja mieszkaniowa rozwijać się będzie w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej,
- Natalin, z możliwością rozwoju funkcji usługowej w zakresie: opieki zdrowotnej, kultury i rekreacji oraz rozwoju na wyznaczonych terenach funkcji usługowej w zakresie: handlu detalicznego, handlu hurtowego, hoteli i restauracji, obsługi technicznej i naprawy pojazdów mechanicznych, sprzedaży paliw do pojazdów, funkcja mieszkaniowa rozwijać się będzie w zabudowie jednorodzinnej, strefa ochronna ujęć wody wymusi pozostawienie dużych terenów rolnych,
- Gulczewo, z możliwością rozwoju funkcji usługowej w zakresie: kultury, handlu i innych; przewiduje się rozwój funkcji mieszkaniowo-usługowych, agroturystyki oraz mieszkaniowych letniskowych,

3) Jednostki z podstawowym programem usług:
- Lucynów Duży z możliwością rozwoju funkcji usługowej w zakresie: kultury, handlu i innych; przewiduje się rozwój funkcji mieszkaniowo-usługowych,
- Leszczydół Stary z możliwością rozwoju funkcji usługowej w zakresie: szkolnictwa podstawowego, kultury, handlu i innych; przewiduje się rozwój funkcji mieszkaniowo-usługowych,
- Łosinno, z możliwością rozwoju funkcji usługowej w zakresie: szkolnictwa podstawowego, kultury, handlu i innych; przewiduje się rozwój funkcji mieszkaniowo-usługowych oraz działalności pozarolniczej,
- Kręgi Nowe, z możliwością rozwoju funkcji usługowej w powiązaniu z funkcją mieszkaniową – w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej, przewiduje się rozwój funkcji mieszkaniowo-usługowej oraz działalności pozarolniczej,
- Drogoszewo, z możliwością rozwoju funkcji usługowej w powiązaniu z funkcją mieszkaniową – w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej, przewiduje się rozwój funkcji mieszkaniowo-usługowej oraz działalności pozarolniczej,
- Leszczydół-Pustki, z możliwością rozwoju funkcji usługowej w powiązaniu z funkcją mieszkaniową – w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej, przewiduje się rozwój funkcji mieszkaniowo-usługowej oraz działalności pozarolniczej,
- Świniotop, z możliwością rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej, także o charakterze sakralnym oraz funkcji usługowych typu wypoczynek, turystyka, gastronomia, kultura, przewiduje się rozwój funkcji mieszkaniowo-usługowej, zabudowy letniskowej,
- Puste Łąki, z możliwością rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej oraz funkcji usługowych typu wypoczynek, turystyka, gastronomia, kultura, przewiduje się rozwój funkcji mieszkaniowo-usługowej, letniskowej.

4) Jednostki z pojedynczymi usługami elementarnymi (sklep) w obrębie, których dopuszcza się lokalizację budownictwa mieszkaniowego, jednorodzinnego oraz urządzeń usługowych. Są to: Leszczydół -Podwielątki, Leszczydół -Działki, Fidest, Sitno, Loretto i Tulewo Górne.

2.1.2. Cele rozwoju przestrzennego gminy

Główne cele rozwoju gminy:

1) Rozwój gospodarczy i podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej podstawą poprawy życia mieszkańców.
2) Rozbudowa infrastruktury technicznej, ochrona środowiska naturalnego.
3) Rozwój społeczny i poprawa jakości życia mieszkańców.
4) Rozwój funkcji turystyczno – rekreacyjnych.

Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym gminy:

1) Tworzenie warunków do wzrostu ilości miejsc pracy, szczególnie w usługach związanych z przemysłem, wzrostem ilości i jakości ruchu turystycznego, drobnej działalności usługowej, obsłudze transportu i innych usługach oraz urządzeniach obsługi rolnictwa i działalności pozarolniczej.
2) Rozwój mieszkalnictwa, zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich poprzez podnoszenie standardu cywilizacyjnego zamieszkania i podnoszenie standardu technicznego wyposażenia mieszkań.
3) Zapewnienie atrakcyjnego odbioru środowiska przyrodniczego poprzez dalszy rozwój infrastruktury (ścieżki dydaktyczne, przyrodnicze, rowerowe, ciągi spacerowe, tarasy widokowe itp.).
4) Tworzenie warunków dla rozwoju kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

Cele ekologiczne rozwoju gminy:

1) Ochrona funkcjonowania i zachowania ciągłości przestrzennej systemu środowiska przyrodniczego.
2) Wzbogacenie i racjonalne wykorzystanie walorów systemu przyrodniczego dla rekreacji i rolnictwa.
3) Zapewnienie, co najmniej normatywnych warunków sanitarnych zamieszkiwania ludności w zakresie: wysokiej jakości wody pitnej i powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego.
4) Zapewnienie możliwości bezpiecznego dla środowiska odprowadzania nieczystości stałych i płynnych.
5) Pozyskiwanie części energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, np.: elektrowni wiatrowych o mocy do 100 kW , elektrowni fotowoltaicznych.

Cele rozwoju gospodarczego:

1) Rozwój funkcji produkcyjnych na wyznaczonych do tego celu terenach.
2) Rozwój funkcji handlowych i usługowych na wyznaczonych do tego celu terenach.
3) Powiększenie istniejących i uruchomienie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

4) Rozwój funkcji turystycznych i wypoczynkowych na terenach w dolinie rzek Bug i Liwiec oraz terenów Puszczy Kamienieckiej i Białej.
5) Poprawa (powiększenie) struktury obszarowej gospodarstw rolnych.
6) Właściwe wykorzystanie możliwości produkcyjnej rolnictwa zgodnie z uwarunkowaniami wynikającymi z jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Cele rozwoju komunikacji:

1) Zapewnienie funkcjonowania w odpowiednim standardzie i jakości, ruchu kołowego na drogach gminnych i powiatowych.
2) Podnoszenie standardu wyposażenia w urządzenia obsługi dróg.
3) Zapewnienie sprawnych zewnętrznych powiązań komunikacyjnych gminy z obszarami województwa, powiatu i gmin sąsiednich.
4) Zaspokojenie wewnętrznych potrzeb komunikacyjnych mieszkańców gminy w preferowanym przez nich standardzie.
5) Budowa zorganizowanych parkingów i miejsc obsługi podróżnych na trasie S8, a także w ciągu drogi krajowej nr 62.
6) Budowa ścieżek rowerowych na trasach dojazdowych do obiektów i obszarów zarówno ważnych społecznie i gospodarczo (kościoły, cmentarze, urzędy, sklepy), jak i atrakcyjnych kulturowo i krajobrazowo.

Cele rozwoju infrastruktury technicznej:

1) Zaspokojenie zapotrzebowania mieszkańców na dostawę w preferowanym przez nich standardzie ilościowym i jakościowym: wody, energii elektrycznej, gazu, ciepła (z miejskiej sieci ciepłowniczej) i usług telekomunikacyjnych.
2) Ochrona wody, powietrza, gleby i środowiska przyrodniczego, a także miejsc zamieszkania ludności przed zanieczyszczeniami.
3) Zmniejszenie uciążliwości kolizji między sieciami i urządzeniami infrastruktury technicznej, a także siecią osadniczą i elementami systemu przyrodniczego gminy.
4) Sprawne i niezawodne funkcjonowanie systemów infrastruktury technicznej, zapewniające zaspokojenie potrzeb w sposób ciągły i efektywny ekonomicznie.

2.2 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta i gminy

2.2.1. Obszary zagospodarowania przestrzennego

Perspektywiczne kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszków, wynikające z istniejących uwarunkowań przestrzenno-gospodarczych, zamierzeń i działań inwestycyjnych gminy oraz zamierzeń rządowych i instytucji działających na obszarze gminy, powiatu wyszkowskiego i województwa mazowieckiego, stwarzają przesłanki do wyróżnienia na jej terenie dwóch zasadniczych stref zagospodarowania przestrzennego, zróżnicowanych co do celów i instrumentów polityki przestrzennej oraz kierunków zagospodarowania:

- obszary zabudowy**, które będą ulegały przekształceniom przestrzennym,**
- obszary otwarte**, które nadal pozostaną niezabudowane.**

Do obszarów zabudowy gminy zaliczyć należy wszystkie obecnie zainwestowane (zabudowane) tereny będące w posiadaniu (lub władaniu), zarówno osób prywatnych, gminy, skarbu państwa, jak i innych podmiotów oraz wszystkie tereny wyznaczone i przeznaczone w studium pod zorganizowane zainwestowanie (zabudowę).

Do obszaru zabudowy należy zaliczyć całe miasto Wyszków w jego granicach administracyjnych, Leszczydół-Działki, Leszczydół-Podwielątki, Leszczydół-Pustki, Leszczydół-Nowiny, Leszczydół Stary, Rybienko Nowe, Rybienko Stare, za wyjątkiem terenów zieleni w dolinie rzeki Bug.

Obszary zabudowy w gminie będą generalnie kształtowane wzdłuż istniejących i projektowanych ciągów komunikacyjnych oraz projektowanej sieci infrastruktury technicznej, która w różny sposób obejmuje swoją szerokością dotychczasowe tereny otwarte. Są także wyznaczone w rejonach, gdzie właściciele złożyli dużo wniosków o zmianę funkcji terenu.

Terenami preferowanymi do rozwoju rekreacji i wypoczynku, poza istniejącymi terenami w Kamieńczyku, Ślubowie, Gulczewie, Deskurowie, Pustych Łąkach, będą również nowe, wyznaczone na Rysunku nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego, grunty we wsi Fidest, Lucynów, Kamieńczyk (po wschodniej stronie rzeki Liwiec i w południowej części wsi), Ślubów, Gulczewo oraz we wsi Świniotop.

Do obszarów otwartych należy zaliczyć tereny rolne (rolniczej przestrzeni produkcyjnej), leśne i wód powierzchniowych oraz tereny zieleni parkowej i zieleni urządzonej (publicznej).

2.2.2. Kierunki, zasady zagospodarowania i użytkowania obszarów zabudowy gminy

Na terenie gminy Wyszków zostały wyznaczone i oznaczone na Rysunku nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego:

1) **symbolem MU-W - tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej wiejskiej -** tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej oraz usług nieuciążliwych. Dopuszcza się wymianę istniejącej zabudowy zagrodowej na inne typy zabudowy z przeznaczenia podstawowego.
   Tereny oznaczone symbolem MU-W oferują mieszkańcom podstawowe wyposażenie w infrastrukturę socjalną oraz techniczną (wodociąg, sieci elektroenergetyczne, gazowe i telekomunikacyjne).
   Warunkiem realizacji nowego zagospodarowania w strefach oddziaływania dróg krajowych i wojewódzkich, jest określenie w planie miejscowym, a następnie realizacja odpowiednich zabezpieczeń przeciwhałasowych (w postaci pasa zieleni izolacyjnej, odpowiedniego ukształtowania terenu - wałów ziemnych, ekranów akustycznych lub innych zabezpieczeń).
   Zabudowa w poszczególnych terenach powinna być kształtowana przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu w sporządzanych planach i ich zmianach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić lub

utrzymać co najmniej:

- przeznaczenie podstawowe terenu,
- przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym),
- minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniejsza niż – 30%,
- maksymalną wysokość zabudowy - 12 m,
- wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, Parkowanie pojazdów,
- struktura, materiały wykonania projektowanych zabezpieczeń przeciwpowodziowych oraz ich usytuowanie nie może generować negatywnego wpływu na istniejące środowisko naturalne; dodatkowo należy przewidzieć sytuowanie obiektów zabezpieczających przed powodzią w jak najmniejszej odległości od istniejących zabudowań, tak aby zminimalizować ingerencję w środowisko.

W miejscach oznaczonych jako orientacyjne przebiegi migracji drobnej zwierzyny przez tereny ze wskazaniem pozostawienia wyższego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej w mpzp - wskazuje się minimalną powierzchnię biologicznie czynną nie mniejszą niż 50% oraz wymóg realizacji otworów w cokole ogrodzeń, w celu umożliwienia migracji drobnej zwierzyny między ekosystemami.

2) **symbolem MU-M** - **tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej miejskiej -** tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zieleni urządzonej ogólnodostępnej (publicznej) oraz usług nieuciążliwych. Zaleca się wymianę istniejącej zabudowy zagrodowej na inne typy zabudowy z przeznaczenia podstawowego.

Tereny oznaczone symbolem MU-M oferują mieszkańcom bogate wyposażenie w infrastrukturę socjalną oraz techniczną (wodociąg, kanalizację, sieci elektroenergetyczne, gazowe, ciepłownicze i telekomunikacyjne). Zalecane kształtowanie zabudowy w układzie urbanistycznym charakterystycznym dla miasta, z placami, poszerzeniami, linią pierzei ulicy i usługami w kondygnacjach przyziemnych.

Zaleca się, aby na każde przynajmniej 10000 m^2 powierzchni przeznaczonej pod zabudowę, pozostawić 100 m^2 ogólnodostępnych (publicznych) terenów zieleni parkowej, urządzonej, niezależnie od stanu władania tego terenu. Może to być teren wliczony w powierzchnię biologicznie czynną nowej inwestycji.

Zabudowa w poszczególnych terenach musi być kształtowana przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu w sporządzanych planach i ich zmianach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić lub utrzymać co najmniej:

- przeznaczenie podstawowe terenu,
- przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym, komunikacyjne),

- minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniejsza niż – 20%,
- maksymalną wysokość zabudowy - zabudowa wielorodzinna - 27 m, pozostałe typy zabudowy - 12 m,
- wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, Parkowanie pojazdów.
- dla terenów MU-M sąsiadujących z kościołem parafialnym w Wyszkowie wpisanym do rejestru zabytków obowiązuje ograniczenie wysokości zabudowy do max. 12 m a także konieczność wykonania wizualizacji przed przystąpieniem do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w celu zachowania właściwej ekspozycji kościoła i pozostawienia go jako dominanty przestrzennej miasta.

W miejscach oznaczonych jako orientacyjne przebiegi migracji drobnej zwierzyny przez tereny ze wskazaniem pozostawienia wyższego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej w mpzp - wskazuje się minimalną powierzchnię biologicznie czynną nie mniejszą niż 50% oraz wymóg realizacji otworów w cokole ogrodzeń, w celu umożliwienia migracji drobnej zwierzyny między ekosystemami.

3) **symbolem MU-S** - **tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej śródmiejskiej**, z przewagą zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w zwartych pierzejach ulic, jednorodzinnej, z usługami w kondygnacjach przyziemnych budynków, zieleni urządzonej ogólnodostępnej (publicznej) oraz usług nieuciążliwych[2].

Zalecane kształtowanie zabudowy odtwarzające układ urbanistyczny charakterystyczny dla miasta, z placami, poszerzeniami, zwartą pierzeją ulicy, podcieniami i usługami w kondygnacjach przyziemnych.

Tereny oznaczone symbolem MU-S oferują mieszkańcom bogate wyposażenie w infrastrukturę socjalną oraz techniczną (wodociąg, kanalizację, sieci elektroenergetyczne, gazowe, ciepłownicze i telekomunikacyjne) i komunikacyjną.

Zaleca się, aby na każde 10000 m^2 powierzchni przeznaczonej pod zabudowę, pozostawić 100 m^2 ogólnodostępnych (publicznych) terenów zieleni parkowej, urządzonej, niezależnie od stanu władania tego terenu. Może to być teren wliczony w powierzchnię biologicznie czynną nowej inwestycji.

Zabudowa w poszczególnych terenach musi być kształtowana przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu w sporządzanych planach i ich zmianach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić lub utrzymać co najmniej:

- przeznaczenie podstawowe terenu,
- przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym, komunikacyjne),

[2] Należy przez to rozumieć usługi nie zaliczone do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, których ewentualna uciążliwość, mierzona zgodnie z przepisami odrębnymi, nie przekracza granic terenu inwestycji, ani nie powoduje innych uciążliwości na sąsiednich działkach, zgodnie z przepisami odrębnymi.

- minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej – nie mniejsza niż – 20%,
- maksymalną wysokość zabudowy - 27 m,
- wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, Parkowanie pojazdów.

4) **symbolem ML – tereny zabudowy letniskowej i rekreacyjnej**, z dopuszczeniem w nowym planie miejscowym zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przy zachowaniu parametrów jak dla zabudowy letniskowej we wsi Deskurów, Gulczewo, Kamieńczyk oraz Puste Łąki, położone w zachodniej i wschodniej części gminy. Obszary te wyznaczone są w pewnej odległości od istniejących ciągów komunikacyjnych i pozostające bez infrastruktury technicznej, za wyjątkiem sieci elektroenergetycznej i lokalnych źródeł wody.

Przed przystąpieniem do realizacji zabudowy (w terenach objętych formą ochrony przyrody - Natura 2000) wymienionej w ramach terenu ML, powinna być wykonana ocena oddziaływania na obszary Natura 2000. Realizacja zabudowy jest możliwa w przypadku oceny stwierdzającej brak znacząco negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000.

Wyznacza się nowe tereny zabudowy letniskowej i rekreacyjnej w miejscowości Fidest i Lucynów. W przypadku realizacji zabudowy letniskowej w Lucynowie szczególną uwagę należy zwrócić na ochronę istniejących siedlisk chronionych w ramach obszaru Natura 2000 Wydmy Lucynowsko - Mostowieckie – PLH 140013 wskazanych na Rysunku nr 1 Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego.

Na etapie miejscowych planów obejmujących tereny położone w obszarach Natura 2000 należy zweryfikować rozmieszczenie wskazanych siedlisk chronionych z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, z uwagi na to, iż niektóre typy siedlisk są nietrwałe, zmienne i mogą zanikać.

Zagospodarowanie w poszczególnych terenach ML musi być kształtowane przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu w sporządzanych planach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić co najmniej:

- przeznaczenie podstawowe terenu,
- przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym),
- minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej – nie mniejsza niż – 60%,
- maksymalną wysokość zabudowy – 9 m,
- wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, Parkowanie pojazdów,
- struktura, materiały wykonania projektowanych zabezpieczeń przeciwpowodziowych oraz ich usytuowanie nie może generować negatywnego wpływu na istniejące środowisko naturalne; dodatkowo należy przewidzieć sytuowanie obiektów zabezpieczających przed powodzią w jak najmniejszej odległości od istniejących zabudowań, tak aby zminimalizować ingerencję w środowisko.

5) **<u>symbolem U/M</u> – tereny zabudowy usługowo - mieszkaniowej -** tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej.

Dopuszcza się lokalizację zabudowy mieszkaniowej na terenach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jednak na obszarze nie większym niż 20% powierzchni danej jednostki U/M.

Dopuszcza się lokalizację obiektów elektrowni wiatrowych o mocy do 100 kW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na warunkach określonych w planach miejscowych.

Zabudowa w poszczególnych terenach musi być kształtowana przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Przy formułowaniu w sporządzanych planach i ich zmianach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić lub utrzymać co najmniej:

- przeznaczenie podstawowe terenu,
- przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym),
- minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej – nie mniejsza niż – 20%,
- maksymalną wysokość zabudowy – 12 m,
- wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, Parkowanie pojazdów.

6) **<u>symbolem U</u> – tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej** – (w tym przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko) o szeroko rozumianej funkcji w zakresie: handlu (z wyłączeniem handlu o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m^2), ochrony zdrowia i opieki społecznej, edukacji (ośrodki publiczne i prywatne), kultury, turystyki i sportu, gastronomii, łączności, obsługi nieruchomości, pośrednictwa finansowego, administracji, drobnej wytwórczości, siedziby firm prowadzących działalność gospodarczą (biura), salony sprzedaży, obsługi technicznej i naprawy pojazdów mechanicznych, sprzedaży paliw do pojazdów, parkingi.

Dopuszcza się lokalizację obiektów elektrowni wiatrowych o mocy do 100 kW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na warunkach określonych w planach miejscowych.

Przed przystąpieniem do realizacji obiektów (w terenach objętych formą ochrony przyrody - Natura 2000), wymienionych w ramach terenu U, powinna być wykonana ocena oddziaływania na obszary Natura 2000. Realizacja tych obiektów jest możliwa w przypadku oceny stwierdzającej brak znacząco negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000.

Na etapie miejscowych planów obejmujących tereny położone w obszarach Natura 2000 należy zweryfikować rozmieszczenie wskazanych na Rysunku nr 1 Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego siedlisk chronionych z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, z uwagi na to, iż niektóre typy siedlisk są nietrwałe, zmienne i mogą zanikać.

Zabudowa w poszczególnych terenach musi być kształtowana przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu w sporządzanych planach i ich zmianach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić lub

utrzymać co najmniej:

- przeznaczenie podstawowe terenu,
- przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym),
- minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej – nie mniejsza niż – 20%,
- maksymalną wysokość zabudowy - 15 m,
- wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, Parkowanie pojazdów.

W strefach sanitarnych 50 m od cmentarza nie dopuszcza się lokalizowania zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności.

7) **symbolem UK – tereny zabudowy usługowej – kultura i kult religijny**, tereny obecnie zainwestowane i przeznaczone pod zagospodarowanie zabudową usługową kultury i kultu religijnego.
Zabudowa w poszczególnych terenach musi być kształtowana przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu w sporządzanych planach i ich zmianach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić lub utrzymać co najmniej:
   - przeznaczenie podstawowe terenu,
   - przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym),
   - minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej – nie mniejsza niż – 30%,
   - maksymalną wysokość zabudowy – 15 m, dla obiektów świątyń w tym wież dopuszcza się – 25 m,
   - wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, parkowanie pojazdów.

8) **symbolem UZ – tereny zabudowy usługowej - zdrowie**, tereny zabudowy, takiej jak: szpitale, przychodnie, apteki, sanatoria, ośrodki opiekuńczo-wychowawcze i lecznicze oraz inne. Na terenie UZ dopuszcza się lokalizację lądowiska dla śmigłowców ratownictwa medycznego.
Zabudowa w poszczególnych terenach musi być kształtowana przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu w sporządzanych planach i ich zmianach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić lub utrzymać co najmniej:
   - przeznaczenie podstawowe terenu,

- przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym),
- minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej – nie mniejsza niż – 20%,
- maksymalną wysokość zabudowy - 15 m,
- wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, Parkowanie pojazdów.

9) **symbolem UO – tereny zabudowy usługowej - oświata**, takiej jak: żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie, szkoły wyższe. Obszary obecnie zainwestowane oraz nowe, przeznaczone pod inwestycje oraz rozbudowę istniejących (dobudowa sal gimnastycznych, basenów itd.).

Zabudowa w poszczególnych terenach musi być kształtowana przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu w sporządzanych planach i ich zmianach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić lub utrzymać co najmniej:

- przeznaczenie podstawowe terenu,
- przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym),
- minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej – nie mniejsza niż – 20%,
- maksymalną wysokość zabudowy – 15 m, dla obiektów sportowych dopuszcza się - 18 m,
- wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, Parkowanie pojazdów.

- **symbolem UO-U– tereny zabudowy usługowej – oświata i inne usługi nieuciążliwe -** ustalenia jak wyżej odnośnie terenów UO oraz usługi nieuciążliwe jako przeznaczenie dopuszczalne.

10) **symbolem UP – tereny zabudowy usługowej – usługi publiczne**, tereny obiektów użyteczności publicznej, przeznaczonych do realizacji celów publicznych: usługi oświaty, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, administracji publicznej, kultury i nauki oraz inne. Dopuszcza się usługi towarzyszące z wyłączeniem usług uciążliwych i mieszkania integralnie związane z prowadzoną działalnością.

Zabudowa w poszczególnych terenach musi być kształtowana przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu w sporządzanych planach i ich zmianach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić lub utrzymać co najmniej:

- przeznaczenie podstawowe terenu,

- przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym),
- minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej – nie mniejsza niż – 20%,
- maksymalną wysokość zabudowy – 18 m,
- wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, Parkowanie pojazdów.

11) **symbolem US** –**tereny usług sportu, rekreacji i turystyki**, takich jak: obiekty terenowe (ścieżki rowerowe, boiska, przystań rzeczna), stadiony, hale sportowe, baseny, ośrodki wczasowe, hotele, restauracje, z uzupełniającą zabudową usług gastronomii i handlu.
Przed przystąpieniem do realizacji obiektów (w terenach objętych formą ochrony przyrody-Natura 2000) -wymienionych w ramach terenu US, powinna być wykonana ocena oddziaływania na obszary Natura 2000. Realizacja tych obiektów jest możliwa w przypadku oceny stwierdzającej brak znacząco negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000.
Studium nie przesądza lokalizacji przystani rzecznych, a jedynie wskazuje możliwy teren pod ich realizację.
Zabudowa w poszczególnych terenach może być kształtowana przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu w sporządzanych planach i ich zmianach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić lub utrzymać co najmniej:
- przeznaczenie podstawowe terenu,
- przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym),
- minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej – nie mniejsza niż – 50%,
- maksymalną wysokość zabudowy - 10 m, dla obiektów sportowych dopuszcza się - 18 m,
- wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, Parkowanie pojazdów.

12) **symbolem PU – tereny zabudowy przemysłowo – produkcyjno – usługowej**, zabudowa o wielofunkcyjnym przeznaczeniu: siedziby firm prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: produkcji i przetwórstwa przemysłowego i rzemieślniczego, budownictwa, handlu detalicznego (z wyłączeniem handlu o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m^2) i hurtowego, ekspozycji, hoteli i restauracji, transportu, spedycji, logistyki, gospodarki magazynowej, poczty i telekomunikacji, administracji, pośrednictwa finansowego, obsługi technicznej i naprawy pojazdów mechanicznych, sprzedaży paliw do pojazdów oraz szeroko rozumianych usług dla innych podmiotów gospodarczych i ludności, a także zakłady i bazy, w których ta działalność jest prowadzona oraz usługi recyklingu. Dopuszcza się zachowanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej (bez możliwości rozbudowy) z zaleceniem jej wymiany na typy zabudowy z przeznaczenia podstawowego.

Dopuszcza się lokalizację obiektów elektrowni wiatrowych o mocy do 100 kW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na warunkach określonych w planach miejscowych.

Zabudowa w poszczególnych terenach musi być kształtowana przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu w sporządzanych planach i ich zmianach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić lub utrzymać co najmniej:

- przeznaczenie podstawowe terenu,
- przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym),
- minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej – nie mniejsza niż – 10%,
- maksymalną wysokość zabudowy – 18 m, za wyjątkiem zabudowy istniejącej oraz masztów, kominów itp.
- wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, Parkowanie pojazdów.

W obrębie terenów PU na rysunku studium wskazane zostały obszary gdzie dopuszczona została lokalizacja handlu o powierzchni sprzedaży ponad 2000 m^2 oraz teren gdzie dopuszcza się lokalizację usług recyklingu i utylizacji odpadów (komunalnych).

Dla wszystkich terenów PU w przypadku sąsiedztwa funkcji mieszkaniowej ustala się obowiązek urządzenia zieleni izolacyjnej ograniczającej uciążliwości dla funkcji mieszkaniowej.

Wprowadza się zakaz budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii w granicach administracyjnych miasta oraz w obrębie zwartej zabudowy wsi.

W strefach sanitarnych 50 m od cmentarza nie dopuszcza się lokalizowania zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności.

13) **<u>symbolem PG</u> - teren górniczy (WYSZKÓW-SKUSZEW)**

Zalicza się do niego istniejące granice terenu PG zgodnie z koncesją. Zgodnie z rejestrem, na terenie gminy Wyszków znajduje się teren górniczy Wyszków I oznaczony w rejestrze numerem 7/1/28a. Po zakończeniu eksploatacji, na tym terenie obowiązuje rekultywacja w kierunku leśnym. Wyżej wymieniony teren górniczy pokazano na rysunku studium, przy czym przebieg jego granic może ulec zmianie zgodnie z koncesją.

Określa się zasady zagospodarowania przestrzennego dla obszarów działalności górniczej – tereny PG:

- racjonalne wykorzystanie złoża i kopaliny z uwzględnieniem ochrony środowiska,
- stosowanie technologii, zapewniających ograniczenie ujemnego wpływu eksploatacji na środowisko przyrodnicze, a w szczególności na powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, środowisko gruntowe i krajobraz,
- zakaz zabudowy, z dopuszczeniem obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych związanych z eksploatacją kopalin,

- ograniczenie ewentualnych uciążliwości związanych z powierzchniową eksploatacją surowców do granic terenu, do którego inwestor posiada tytuł prawny,
- zachowanie pasów ochronnych o parametrach zgodnych z obowiązującą normą,
- przeciwdziałanie degradacji powierzchni ziemi i krajobrazu poprzez sukcesywne prowadzenie rekultywacji i zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych.

14) **symbolem ZZ** – **tereny obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, zurbanizowane**, na których ustala się obowiązek zagospodarowania terenu zgodnie z przepisami odrębnymi oraz zgodnie z rozdziałem 2.3.6 Kierunki ochrony przed powodzią.
Na terenie ZZ w miejscowości Skuszew obowiązuje zachowanie i ochrona płata łąki selernicowej Cnidion dubii oraz starorzeczy i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych ze zbiorowiskami Nympheion, Potamion wskazanych na Rysunku nr 1 Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego.
Na terenie ZZ w Wyszkowie, w pobliżu mostu kolejowego obowiązuje zachowanie i ochrona siedliska łęgów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych oraz starorzeczy i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych ze zbiorowiskami Nympheion, Potamion wskazanych na Rysunku nr 1 Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego.

15) **symbolem PT – tereny obsługi technicznej miasta**, tereny infrastruktury technicznej – obiektów i urządzeń związanych z siecią energetyczną, gazową, ciepłowniczą i telekomunikacyjną oraz gospodarki stałymi odpadami komunalnymi (recyklingu, utylizacji, składowania). Dopuszcza się obiekty związane z potrzebami technologicznymi, jednak nie więcej niż 30% przeznaczenia podstawowego.
Dopuszcza się lokalizację obiektów elektrowni wiatrowych o mocy do 100 kW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na warunkach określonych w planach miejscowych.
Zabudowa w poszczególnych terenach może być kształtowana przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu w sporządzanych planach i ich zmianach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić lub utrzymać co najmniej:
- przeznaczenie podstawowe terenu,
- przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym),
- minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej – nie mniejsza niż – 10% w zależności od potrzeb technologicznych,
- maksymalną wysokość zabudowy - 10 m lub w zależności od potrzeb technologicznych,
- wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, Parkowanie pojazdów.

16) **symbolem TZ – tereny zamknięte: kolejowe i wojskowe**, przez który rozumie się tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych, o których mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. Z 2016 r., poz. 1629).

17) **symbolem Tbk- teren bocznicy kolejowej,** teren infrastruktury kolejowej. Dopuszcza się infrastrukturę techniczną, ścieżki rowerowe, piesze, zieleń urządzoną.

Zasięgi terenów funkcjonalnych wskazanych w studium ustalono jako przybliżone i należy je uszczegóławiać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się wymienność funkcji mieszkaniowej na usługową i odwrotnie.

Tereny te w części wymagają uzyskania na etapie sporządzania planów miejscowych zgody odpowiedniej instytucji na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych lub leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne. Bez ostatecznej decyzji nie jest możliwa jakakolwiek inwestycja na danym terenie. Na Rysunku nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego wskazano „grunty leśne do zmiany przeznaczenia" oraz „grunty rolne do zmiany przeznaczenia", które będą wymagały wspomnianej zgody.

Określa się nadskarpowy pas ochronny ok. 50 m wzdłuż części północnej krawędzi erozyjnej doliny Bugu w celu ochrony walorów krajobrazowych skarpy oraz zabezpieczenia przed ruchami masowymi. W pasie tym należy ograniczyć wprowadzanie nowej intensywnej zabudowy, zapewnić trwałe pokrycie roślinnością ze znacznym udziałem zieleni wysokiej (drzew i krzewów) oraz wykluczyć prace ziemne mogące spowodować uruchomienie ruchów masowych ziemi – zwłaszcza osuwiskowych. Konieczne specjalistyczne badania stabilności skarpy. Wszelkie podejmowane działania w obrębie pasa ochronnego powinny uwzględniać i zabezpieczać chronione siedliska przyrodnicze i siedliska gatunków w ramach obszaru Natura 2000 "Ostoja Nadbużańska".

Przy udostępnianiu nowych terenów pod inwestycje należy uwzględnić w szczególności:

- położenie terenu z punktu widzenia zapewnienia zwartości struktury przestrzennej gminy i dostępności do infrastruktury społecznej, zwłaszcza szkół i przedszkoli, a także miejsc pracy mieszkańców,
- możliwości efektywnego wykorzystania istniejących elementów infrastruktury technicznej (elektroenergetycznej, wodociągowej, gazowej, a także w przyszłości kanalizacyjnej),
- położenie terenu w stosunku do głównych ciągów komunikacyjnych i możliwość powiązań z już istniejącym układem drogowym,
- możliwość wykształcenia terenów publicznych - (placów i skwerów w projektowanych zespołach zabudowy mieszkaniowej, w tym także plombowej o większej ilości działek oraz poprawę estetyki zabudowy w trakcie jej modernizacji i uzupełnień,
- stosowanie tam, gdzie to możliwe w świetle przepisów prawa – scaleń i podziałów terenów budowlanych dla uzyskania racjonalnych rozwiązań planistycznych, uniknięcia ich przypadkowości wynikającej ze stanu własnościowego i minimalizacji konfliktów z tytułu wyznaczania terenów publicznych (ulic, placów, terenów pod urządzenia infrastruktury),
- sposób posadowienia i podpiwniczenia obiektów budowlanych musi uwzględniać utrudnione warunki gruntowo-wodne.

W odniesieniu do realizacji inwestycji w sąsiedztwie linii kolejowej w planach miejscowych należy uwzględnić przepisy odrębne.

2.2.3. Kierunki, zasady zagospodarowania i użytkowania obszarów otwartych gminy

Na terenie gminy Wyszków zostały wyznaczone i oznaczone na Rysunku nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego następujące rodzaje obszarów funkcjonalnych:

1) **symbolem R – tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej** – grunty orne, łąki i pastwiska, sady oraz nieużytki rolne, tereny małych cieków wodnych, ciągi powiązań przyrodniczych.

   Na terenach oznaczonych na rysunku studium symbolem R obowiązuje zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, usługowej, usługowo-produkcyjnej oraz ferm hodowlanych powyżej 60 DJP[3]. Na terenach tych dopuszcza się prowadzenie ciągów ponadlokalnej i lokalnej infrastruktury technicznej oraz dróg określonych na rysunku studium. Dopuszcza się także obiekty niekubaturowe służące rekreacji i wypoczynkowi (np.: ziemne tory jazdy konnej, turystyka rowerowa i piesza) poza siedliskami chronionymi w ramach obszarów Natura 2000, oznaczonymi na Rysunku nr 1 Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego i o ile ich oddziaływanie nie wpłynie znacząco negatywnie na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000).

   Na etapie miejscowych planów obejmujących tereny położone w obszarach Natura 2000 należy zweryfikować rozmieszczenie wskazanych ww. siedlisk chronionych z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, z uwagi na to, iż niektóre typy siedlisk są nietrwałe , zmienne i mogą zanikać .

   Dopuszcza się realizację zabudowy zagrodowej dla rolnika czynnie działającego w rolnictwie. Siedlisko rolne lokalizować wyłącznie przy drodze publicznej z wykorzystaniem dostępnych sieci infrastruktury technicznej na gruntach rolnych poza glebami chronionymi klasy II i III. Maksymalna wysokość zabudowy – 12 m.

   Zakaz lokalizacji zabudowy zagrodowej w obrębie płatów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w ramach obszarów Natura 2000 występujących na obszarze objętym studium.

   Możliwość zalesienia terenów oznaczonych symbolem R zostanie określona w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach o warunkach zabudowy terenu, w miejscach, gdzie nie obowiązuje żaden plan miejscowy.

   Zakaz zalesiania terenów R w obrębie płatów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w ramach obszarów Natura 2000 występujących na obszarze objętym studium, dla których zalesianie stanowi jedno z zagrożeń np. siedliska murawowe i łąkowe.

   Podstawowe kierunki zagospodarowania tych obszarów to:
   - zachowanie funkcji rolnej oraz ochrona terenów rolnych przed zainwestowaniem i degradacją sanitarną,
   - ochrona istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz wprowadzanie nowych,
   - utrzymania istniejących łąk i pastwisk,
   - podwyższenia poziomu wód gruntowych w dolinach rzek, nadmiernie odwodnionych w wyniku regulacji koryt i melioracji łąk,
   - poprawienia wilgotności dolin rzek,

[3] Współczynniki przeliczeniowe sztuk zwierząt na duże jednostki przeliczeniowe inwentarza (DJP) określa załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz. U. 2016, poz. 71).

- ochrona układu hydrograficznego rzek i rowów melioracyjnych.

Realizacja ww. kierunków wymagać będzie uwzględnienia w planach miejscowych oraz w decyzjach o warunkach zabudowy, a szczególnie:

- lokalizowania budynków i urządzeń służących wyłącznie rolnictwu,
- utrzymania dotychczasowego sposobu użytkowania dolin rzecznych jako ciągów naturalnej zieleni łąkowo-pastwiskowej z lokalnymi skupiskami wysokiej zieleni łęgowej wraz z możliwością realizacji w ich obrębie zbiorników małej retencji wodnej,
- wyznaczenia gruntów do zalesienia,
- zakazu wykonywania prac ziemnych naruszających w sposób istotny rzeźbę terenu i układ stosunków wodnych,
- zakazu odprowadzania ścieków sanitarnych (nie oczyszczonych i oczyszczonych) w ilości, która nie pozwala na utrzymanie odpowiedniej (planowanej) klasy czystości wód poszczególnych odbiorników,
- zakazu realizacji obiektów kubaturowych oraz zbiorników i rurociągów do magazynowania i transportu olejów i smarów,
- zakazu zakładania i budowy stacji paliw,
- zakazu lokalizacji wysypisk odpadów stałych i płynnych,
- odtworzenie małej retencji poprzez budowę zbiornika małej retencji przy rzece Bug,
- wprowadzenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zakazów i ograniczeń dotyczących głównie:
  - zabudowy z wyjątkiem urządzeń integralnie związanych z ich funkcją,
  - wykonywania melioracji trwale naruszających układ stosunków wodnych w dolinach rzecznych i prac ziemnych naruszających w istotny sposób rzeźbę terenu,
  - niszczenie zadrzewień śródpolnych.

<u>symbolem R1</u> – tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią – tereny dolin rzek: Bug i Liwiec oraz innych mniejszych cieków wodnych, ciągi powiązań przyrodniczych, grunty orne, łąki i pastwiska, sady oraz nieużytki rolne.
Na terenach oznaczonych na rysunku studium symbolem R1 obowiązuje zagospodarowanie terenu zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego.

2) **<u>symbolem ZN</u> – tereny zieleni nieurządzonej, nieużytki, łąki, doliny rzek, wyspy** – tereny zieleni nieurządzonej (prywatnej i publicznej), łąki, pastwiska, zbiorniki małej retencji, nieużytki rolne w dolinach rzecznych z dopuszczeniem terenowych urządzeń sportu i rekreacji (ścieżki rowerowe, boiska, przystań rzeczna), małej architektury itp. Na terenach zieleni nieurządzonej na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązuje zagospodarowania terenu zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego.
Dopuszcza się lokalizację zbiorników retencyjnych w dolinie rzeki Bug i Liwiec w celach ochrony przeciwpowodziowej, o funkcji rekreacyjnej. Studium nie przesądza lokalizacji zbiorników, a jedynie wskazuje możliwą strefę ich realizacji.

Przed przystąpieniem do realizacji obiektów - ścieżek rowerowych, boisk, przystani rzecznych, zbiorników małej retencji (w terenach objętych formą ochrony przyrody - Natura 2000), powinna być wykonana ocena oddziaływania na obszary Natura 2000, a ich realizacja możliwa w przypadku oceny stwierdzającej brak znacząco negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000.

Dopuszczenie ścieżek rowerowych, boisk, przystani rzecznych, zbiorników małej retencji jest możliwe poza siedliskami chronionymi w ramach obszarów Natura 2000, oznaczonymi na Rysunku nr 1 Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego.

Na etapie sporządzania miejscowych planów obejmujących tereny położone w obszarach Natura 2000 należy zweryfikować rozmieszczenie wskazanych siedlisk chronionych z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, z uwagi na to, iż niektóre typy siedlisk są nietrwałe, zmienne i mogą zanikać.

Na terenach ZN w obrębie obszaru Natura 2000 Wydmy Lucynowsko- Mostowieckie obowiązuje redukcja samosiewów i podrostów drzew w celu ochrony siedliska 4030 - suche wrzosowiska (Calluno-Genistion, Pohlio- Callunion, Calluno-Arctostaphylion). Powstrzymywanie sukcesji poprzez redukcję (wycinkę i karczowanie) 100% samosiewów i podrostów drzew (brzoza i sosna) wraz z usunięciem pozyskanej biomasy poza obszar Natura 2000. Rozpoczęcie realizacji działania w pierwszych trzech latach obowiązywania Planu Zadań Ochronnych. Zabieg wycinania i karczowania należy przeprowadzić w pierwszym kwartale roku, co zapobiegnie silnemu odnawianiu i rozrastaniu gatunku z szyjek korzeniowych. Karczowanie karp korzeniowych spowoduje odsłonięcie gleby, co sprzyja rozwojowi wrzosowisk.

Podstawowy kierunek zagospodarowania zieleni nieurządzonej to ochrona jej powierzchni i form zagospodarowania przed likwidacją z wyjątkiem szczególnych przypadków realizacji niezbędnych elementów komunikacyjnych lub infrastrukturalnych.

Możliwość zalesienia terenów oznaczonych symbolem ZN zostanie określona w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach o warunkach zabudowy terenu, w miejscach, gdzie nie obowiązuje żaden plan miejscowy.

Zakaz zalesiania terenów ZN w obrębie płatów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w ramach obszarów Natura 2000 występujących na obszarze objętym studium, dla których zalesianie stanowi jedno z zagrożeń np. siedliska murawowe i łąkowe.

Realizacja ochrony zieleni urządzonej wymagać będzie w szczególności:

- zakazu przeznaczenia tych terenów na inne cele w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy,
- doboru odpowiednich do warunków siedliskowych i układów przestrzennych gatunków zieleni.

3) **<u>symbolami Ls</u> – tereny lasów** - tereny przeznaczone pod lasy, w tym tereny niezagospodarowane lub tereny rolne przeznaczone do zalesienia. Przeznaczenie podstawowe: prowadzenie gospodarki leśnej wraz z budynkami, uzbrojeniem terenu i pozostałymi urządzeniami służącymi gospodarce leśnej zgodnie z przepisami odrębnymi o lasach. Na terenach leśnych na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązuje zagospodarowanie terenu zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego.

Tereny leśne występują na obszarze całej gminy. Wyznacza się dla tych terenów funkcje: ekologiczną, gospodarczą, krajobrazową i lokalnie rekreacyjną. Lasy gminy Wyszków w powiązaniu z ciągami

ekologicznymi ekosystemu lasów (Puszcza Biała i Puszcza Kamieniecka) zachowują układ ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego.

Dla obszaru lasów podlegających ochronie oznaczonych na rysunku studium symbolem Ls nadano funkcje zgodnie z Rysunkiem nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego.

Podstawowe kierunki zagospodarowania obszarów leśnych to:

- ochrona ich walorów przyrodniczych i użytkowych,
- utrzymanie ciągłości przestrzennej funkcjonowania w ramach systemu ekologicznego gminy, powiatu i województwa oraz racjonalne wykorzystanie dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjno - wypoczynkowych.

Realizacja w/w kierunków wymagać będzie w szczególności:

- zachowania lasów jako elementów krajobrazu naturalnego,
- prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z ustaleniami planów urządzenia lasów uwzględniając głównie zasadę powszechnej ochrony, trwałości utrzymania ciągłości użytkowania oraz dostosowania do ustalonych w planie funkcji i form użytkowania niezależnie od struktury własnościowej lasów (państwowe, prywatne),
- udostępniania i częściowego przystosowania niektórych kompleksów leśnych położonych na terenach głównie w sąsiedztwie rzeki Bug oraz rejonu wsi Kamieńczyk i rzeki Liwiec dla potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych,
- wykonania sukcesywnej rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych i wysypiska śmieci o kierunku leśnym, zalesienia nieużytków i gruntów rolnych nieprzydatnych do produkcji rolnej oraz enklawy w kompleksach leśnych.

<u>symbolem ZP</u> – tereny zieleni urządzonej – przeznaczone pod zieleń parkową, tereny zieleni urządzonej (publicznej), parki miejskie i wiejskie z towarzyszącą zabudową, z dopuszczeniem terenowych urządzeń sportu i rekreacji (ścieżki rowerowe, boiska, przystań rzeczna), małej architektury, pawilonów parkowych, pawilonów wystawienniczych, drobnej gastronomii w tym kawiarni, muszli koncertowych, zieleń uliczna, ogródki przydomowe, zieleń przykościelna, parki podworskie tereny itp. Są to elementy uzupełniające system przyrodniczy gminy o znaczeniu lokalnym, funkcjonujące głównie w większych jednostkach osadniczych gminy.

Podstawowy kierunek zagospodarowania zieleni urządzonej to ochrona jej powierzchni i form zagospodarowania przed likwidacją z wyjątkiem szczególnych przypadków realizacji niezbędnych elementów komunikacyjnych lub infrastrukturalnych.

Dopuszcza się zachowanie istniejącej zabudowy bez możliwości jej rozbudowy i realizacji nowych obiektów niezwiązanych z funkcją podstawową.

Realizacja ochrony zieleni urządzonej wymagać będzie w szczególności:

- doboru odpowiednich do warunków siedliskowych i układów przestrzennych gatunków zieleni,
- zachowania funkcji zieleni cmentarnej i parków podworskich łącznie z ich układem przestrzennym, fizjograficznym i przyrodniczym,
- minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniej niż 70%,
- przestrzegania wymogów konserwatorskich w użytkowaniu i zagospodarowywaniu obiektów stanowiących przedmiot ochrony konserwatorskiej.

4) **symbolem ZD – tereny ogrodów działkowych** - tereny obecnie zainwestowane i przeznaczone pod zagospodarowanie - ogrody działkowe. Dla każdego terenu na obszarach ZD wymagane jest wprowadzenie lub utrzymanie w sporządzanych planach miejscowych i ich zmianach ustalenia dotyczącego:
   - zakazu naruszania naturalnej rzeźby terenu,
   - zakazu lokalizowania zabudowy trwale związanej z gruntem,
   - zakazu przeznaczenia tych terenów na inne cele,
   - doboru odpowiednich do warunków siedliskowych i układów przestrzennych gatunków zieleni,
   - zachowania funkcji zieleni ogólnodostępnej, służącej mieszkańcom gminy,
   - minimalnej powierzchni biologicznie czynnej dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniej niż 70%.

5) **symbolem ZC – tereny cmentarzy wraz z granicami stref sanitarnych 50 m i 150 m od cmentarza** obejmujące rezerwę terenu pod ich planowane powiększenie. Dopuszcza się zabudowę towarzyszącą cmentarzom, typu: kaplica, dom pogrzebowy, budynki administracji cmentarza.
   Zabudowa w poszczególnych terenach musi być kształtowana przy pomocy sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu w sporządzanych planach i ich zmianach ustaleń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenów, należy określić lub utrzymać co najmniej:
   - przeznaczenie podstawowe terenu,
   - przeznaczenie dopuszczalne terenu (w szczególności lokalne urządzenia infrastruktury technicznej, niezbędne dla uzbrojenia terenów i nie kolidujące z przeznaczeniem podstawowym) i komunikacji (w tym parkingi),
   - wymagania związane z lokalizacją zabudowy w strefach sanitarnych 50 m i 150 m od cmentarza[4],
   - wymagania związane z parkowaniem pojazdów - zgodnie z zasadami i wskaźnikami, o których mowa w rozdz. 2.5.3. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, Parkowanie pojazdów.

6) **symbolem WS – tereny wód powierzchniowych** – tereny rzek Bug i Liwiec, zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi wód powierzchniowych.

Zasięgi obszarów funkcjonalnych wskazanych w studium ustalono jako przybliżone i należy je uszczegóławiać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy określić lub utrzymać następujące zasady istotne dla ochrony środowiska:
- zachowanie i ochrona wartościowej zieleni wysokiej,
- ochrona układu hydrograficznego rzek i rowów melioracyjnych,
- zakaz naruszania naturalnej rzeźby terenu, a w szczególności terenów chronionych wydm,
- zakaz lokalizowania obiektów uciążliwych poza obszarami do tego wyznaczonymi.

[4] Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. 1959 nr 52 poz.315)

2.3. Kierunki i zasady ochrony środowiska przyrodniczego i jego zasobów

Zakłada się zachowanie podstawowych elementów systemu przyrodniczego gminy – ochronę i wzbogacanie walorów ekologicznych i wartości użytkowych oraz ich racjonalne wykorzystanie w rozwoju gminy przy zapewnieniu sprawnego funkcjonowania całego systemu przyrodniczego w powiązaniu z systemem wojewódzkim i krajowym.

2.3.1. Predyspozycje przestrzenne wynikające z warunków środowiska

Specyfika położenia terenu i zróżnicowany charakter warunków środowiska umożliwiają organizację przestrzeni gminy w taki sposób, by osiągnąć maksymalne ograniczenie ingerencji w środowisko na obszarach szczególnie wartościowych przyrodniczo, objętych formami ochrony przyrody oraz pozytywnie wpływających na warunki klimatyczne.

W obszarze gminy wyróżniają się zdecydowanie dwie zasadnicze strefy:

- <u>część północna</u>, prawobrzeżna, obszar wysoczyzny poza zasięgiem doliny Bugu.
  - Tereny predysponowane do utrzymania i intensyfikacji funkcji mieszkaniowej i funkcji usługowych skupiają się w rejonie miasta. Główne przekształcenia środowiska zostały tu już dokonane, a skupienie zabudowy pozwala łatwiej wyposażyć ją w niezbędne dla ochrony czystości środowiska elementy infrastruktury. Skupienie zabudowy w tej części gminy zrekompensuje brak możliwości realizacji inwestycji na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią znajdujących się po drugiej stronie rzeki Bug. Preferowane kierunki rozwoju miasta to: zachód i północ;
  - Północno - zachodnia część gminy, (poza miastem) z lepszymi glebami, charakteryzuje się stosunkowo korzystnymi warunkami dla gospodarki rolnej.
- <u>część południowa</u>, lewobrzeżna oraz dolina Bugu predysponuje przede wszystkim do funkcji przyrodniczych, funkcji bazujących na wykorzystaniu unikatowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych, lokalizacji funkcji przyjaznych środowisku.
  - naturalna w swym charakterze dolina Bugu z starorzeczami, roślinnością szuwarową i przywodną, łęgami, rozległymi łąkami, ostoja i korytarz ekologiczny o randze europejskiej wymaga utrzymania dotychczasowego charakteru, predysponuje do zachowania terenów doliny w dotychczasowym użytkowaniu, do celów ekstensywnej turystyki (pieszej, rowerowej, wodnej),
  - południowo wschodnie fragmenty gminy, wielkoprzestrzenne kompleksy leśne, predysponowane są do gospodarki leśnej oraz do turystyki o charakterze jak wyżej,
  - pozostałe (poza doliną Bugu oraz ww. kompleksami leśnymi) tereny części lewobrzeżnej gminy to tereny o stosunkowo mało korzystnych warunkach dla rolnictwa, słabych glebach, w większości podmokłe, ale o dużych walorach krajobrazowych. Predysponowane są do utrzymania funkcji rolniczej w formach ekstensywnych (rolnictwo ekologiczne, agroturystyka, przy zalesianiu najsłabszych gruntów rolnych) oraz do zagospodarowania turystycznego. Możliwość ograniczonego rozwoju ekstensywnych form rekreacji (zespoły zabudowy letniskowej).

2.3.2. Podstawy prawnej ochrony przyrody

2.3.2.1. Warunki ochrony obszarów Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000

Wg ustawy z 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody Art.33 ust.1 „*zabrania się podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000*”.

Wszystkie inwestycje, które nie mają istotnego negatywnego wpływu na siedliska przyrodnicze i gatunki roślin i zwierząt, dla których ochrony został powołany Obszar, są dopuszczalne. W przypadku oceny negatywnej planu lub projektu przeprowadzenie inwestycji jest możliwe tylko wtedy „jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym i wobec braku rozwiązań alternatywnych. Konieczne jest jednak zminimalizowanie negatywnego wpływu, a gdy nie jest to możliwe, skompensowanie szkód poniesionych przez przyrodę, aby utrzymać integralność sieci”.

Dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych na okres 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków. Plan Ochrony ma zawierać:

- *„opis i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków,*
- *opis warunków zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków,*
- *wykaz zadań ochronnych, z określeniem sposobu ich wykonywania, rodzaju, zakresu i lokalizacji, na okres stosowany do potrzeb,*
- *określenie zakresu monitoringu przyrodniczego,*
- *opis przebiegu granic obszaru Natura 2000”.*

Z wyżej przytoczonego zapisu Ustawy wynika, że:

- dokładne granice obszarów chronionych, w tym siedlisk i gatunków chronionych występujących w obrębie danego fragmentu Obszaru, przynależnego do gminy, będą wyznaczone w ww. Planie Ochrony,
- Plan Ochrony zidentyfikuje również faktyczne zagrożenia i skonkretyzuje warunki gospodarowania na wyznaczonym obszarze Natura 2000.

2.3.2.2. Warunki ochrony obiektów posiadających odrębny status prawny oraz pozostałych szczególnych obiektów i obszarów przyrodniczych

Warunki gospodarowania w obrębie obiektów szczególnych, w tym w obszarach projektowanych rezerwatów przyrody

Warunki gospodarowania w obszarze rezerwatów określane są przez wojewodę, rozporządzeniem uznającym dany obszar za rezerwat przyrody oraz przez plan ochrony rezerwatu. Do czasu uzyskania przez te obiekty statusu prawnego wskazane są działania ochronne warunkujące utrzymanie walorów przyrodniczych, które kwalifikują określony obiekt do ochrony, jak:

- zabezpieczenie przed niszczeniem lub uszkadzaniem obiektów przyrodniczych (np. drzew, gatunków chronionych, siedlisk),
- wykluczenie działań mogących zakłócić stosunki wodne, zanieczyszczających środowisko (powietrze, wody, powierzchnię ziemi, grunt),
- ograniczenie penetracji.

Postuluje się pozostawienie obiektów w dotychczasowym użytkowaniu.

Warunki ochrony pomników przyrody

Drzewa – pomniki przyrody wymagają 15 metrowej strefy ochronnej, liczonej od pni drzew, z wykluczeniem wszelkich prac ziemnych oraz zakazem zmian stosunków wodnych w ich otoczeniu. W tym zabronione jest:

- wznoszenie obiektów budowlanych i urządzeń stałych, tymczasowych, trwale i nietrwale związanych z gruntem,
- prowadzenie prac ziemnych,
- dokonywanie zmian ukształtowania rzeźby terenu.

Wszelka działalność projektowa i inwestycyjna wymaga uzgodnień z Konserwatorem Przyrody.

Warunki ochrony obiektów zieleni znajdujących się w rejestrze Konserwatora Zabytków

Warunki gospodarowania w obrębie obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej określa Konserwator Zabytków. Z punktu widzenia ochrony środowiska konieczna jest ochrona i pielęgnacja drzewostanu.

2.3.2.3.Tereny postulowane do objęcia ochroną przez organy administracji rządowej na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody:

Projektowany rezerwat przyrody „Fidest”, obejmujący uroczysko Fidest pomiędzy wsiami Fidest i Tumanek, jako obszar chroniony ze względu na występujące tu chronione gatunki roślin oraz ptaków. Szczegółowy przebieg granic, szczególne cele ochrony oraz warunki ochrony zostaną określone w akcie prawnym ustanawiającym rezerwat oraz następnie w planie ochrony. Granice zostały wyznaczone orientacyjnie na Rysunku nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego.

2.3.2.4. Kierunki ochrony wynikające z położenia w obszarze Zielone Płuca Polski

Idea „Zielonych Płuc Polski" zakłada integrację ochrony środowiska z rozwojem gospodarczym i postępem cywilizacyjnym. Deklaracja Sejmu RP uznała obszar Zielonych Płuc Polski za region, w którym należy przestrzegać zasad ekorozwoju.

Przekłada się to na działania na rzecz:

- stworzenia warunków do zachowania i wzmocnienia ekosystemów, ochrony zasobów wodnych i krajobrazowych poprzez:
  - zachowanie naturalnego charakteru rzeki Bug i jej doliny;
  - ochronę powierzchni leśnych oraz zadrzewień śródłąkowych, śródpolnych, przydrożnych, preferowanie zalesień terenów mało przydatnych rolniczo (nieużytków oraz gleb klas V, VI i VIz);
  - ochronę stosunków wodnych oraz zabezpieczenie czystości środowiska (wód, powierzchni ziemi, gruntów) rozległych terenów podmokłych – obszarów retencji wód, terenów źródliskowych i obszarów wododziałowych, ochrona oczek wodnych, starorzeczy, torfowisk;
  - ochronę i wzmocnienie zieleni w obszarze miasta;
- stworzenia warunków do zabezpieczenia czystości środowiska we wszystkich jego elementach poprzez:
  - unikanie lokalizacji przedsięwzięć generujących znaczące emisje zanieczyszczeń powietrza, ścieków, odpadów;
  - kontynuacje prowadzonych działań na rzecz prawidłowej gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami.

Kierunki stwarzania warunków do zachowania walorów i wzmocnienia zasobów środowiska, wzmocnienia biologicznie słabych struktur przyrodniczych oraz stymulacji utrzymania czystego środowiska powinny być realizowane przy jednoczesnej aktywizacji gospodarczej zharmonizowanej z wymaganiami środowiska i rozwoju infrastruktury.

2.3.3. Kształtowanie struktury przyrodniczej gminy, korytarze ekologiczne

Wyraźny podział terenu gminy na część północną i południową, których granicą jest skarpa doliny Bugu ma zasadniczy wpływ na wzajemne powiązania ekologiczne obszarów. Stanowiąca przyrodniczą oś terenu rzeka Bug wraz z tarasem zalewowym tworzy ciąg główny, korytarz ekologiczny o skali ponadkrajowej. Regionalnym ciągiem jest dolina Liwca.

Na lewym brzegu zaznaczają się ponadto dwa kierunki powiązań przyrodniczych związane ze środowiskiem leśnym:

- od rejonu Strachowa nad Liwcem (gmina Łochów) w kierunku północno – zachodnim (Drogoszewo),
- od doliny Liwca (Puste Łąki) w kierunku południowo- zachodnim (Mostówka).

Oba te ciągi łączą dolinę Liwca z rzeką Bug poprzez zwarte kompleksy leśne.

W północnej części gminy powiązania rzeki z terenami leśnymi są przerwane wskutek intensywnego

zainwestowania miejskiego bądź zagospodarowania rolniczego. Nawet dolinki boczne, które potencjalnie mogą stanowić ciągi ekologiczne, pozbawione są naturalnej szaty roślinnej i nie odgrywają żadnej roli w układzie naturalnych powiązań przyrodniczych.

Efektywność funkcjonowania korytarzy (ciągów) przyrodniczych zależna jest przede wszystkim od:

- potencjału biologicznego ekosystemów tworzących ciąg przyrodniczy,
- ciągłości przebiegu i nawiązania do potencjału ekosystemów zasilających.

Główne i lokalne istniejące powiązania ekologiczne, w tym lokalne ciągi ekologiczne wskazane Na Rysunku nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego, jako trzon systemu przyrodniczego w skali gminy powinny być chronione przed przerwaniem lub osłabieniem. Przekłada się to na zalecenia:

- utrzymania ciągłości i wzmocnienia struktur biologicznie czynnych: lasów, zadrzewień i zakrzewień o charakterze naturalnym, łąk i mokradeł, cieków i zbiorników wodnych, z wykluczeniem zabudowy;
- zapewnienia czystości środowiska.

2.3.4. Ochrona walorów krajobrazowych

Obszar gminy Wyszków charakteryzuje się dużą różnorodnością krajobrazu. Największym walorem krajobrazowym gminy jest dolina Bugu, z naturalnie meandrującą rzeką, licznymi starorzeczami i wyspami w nurcie, piaszczystymi łachami, skarpami. Drugą grupę walorów stanowią duże kompleksy leśne, stanowiące pozostałości dawnych puszcz. Unikatowym elementem rzeźby terenu jest skarpa doliny Bugu, cennym urozmaiceniem rzeźby i krajobrazu są wydmy.

Warunki ochrony walorów krajobrazowych doliny Bugu oraz rejonów leśnych sprowadzają się do ochrony przed intensywnymi formami zainwestowania, ochrony przed nadmierną antropopresją, ochrony przed zniszczeniem elementów kształtujących tożsamość przyrodniczą i krajobrazową tych terenów (np. wód, lasów, zadrzewień, ekosystemów bagiennych).

Wybitny element krajobrazowy stanowi **skarpa doliny Bugu**. Znaczna wysokość względna, przeważająca południowa ekspozycja, kontakt z lasami i łąkami tarasu zalewowego decydują o jej szczególnych walorach. W granicach miasta skarpa ulega częściowej degradacji na skutek wprowadzania zabudowy na stoki i w rejon korony skarpy, dewastację roślinności, zaśmiecenia (głównie u jej podnóża), liczne nieuporządkowane rozcięcia. Jako podstawowe kierunki ochrony skarpy wskazuje się ochronę przed:

- zmianą naturalnej konfiguracji,
- degradacją roślinności utrwalającej skarpę,
- zainwestowaniem i tworzeniem nowych rozcięć.

Zaleca się, zwłaszcza na odcinku pomiędzy Rybienkiem Nowym, a Tulewem, utworzenie ochronnego pasa nadskarpowego, o szerokości ok. 50 m, z ograniczeniem wprowadzania nowej intensywnej zabudowy oraz wykluczeniem prac ziemnych mogących spowodować uruchomienie ruchów masowych ziemi – zwłaszcza osuwiskowych. Pas ten powinien być pokryty w maksymalnym stopniu roślinnością, w tym zielenią wysoką. Jego celem jest ochrona przed degradacją walorów krajobrazowych skarpy i zabezpieczenie jej stabilności.

Cennym urozmaiceniem rzeźby i krajobrazu są **wydmy**. Będąc zalesionymi, znajdują się przeważnie wewnątrz zwartych kompleksów leśnych. Powinny być chronione przed zainwestowaniem i nadmierną

penetracją. Wprowadzanie na nie zabudowy degraduje je, powodując uruchomienie procesów eolicznych. Ochrony wymaga roślinność pokrywająca te formy. Wydmy stanowią słabe siedliska, wybitnie nieodporne na antropopresję.

Wskazuje się na Rysunkach: nr 1 Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego, nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego - granice lasów uznanych za ochronne na mocy decyzji Ministra Środowiska z dnia 30 stycznia 2001 r. Na terenie lasów ochronnych obowiązują odpowiednie przepisy ustawy o lasach, w tym zasady prowadzenia gospodarki leśnej określone w przepisach szczegółowych.

2.3.5. Kierunki rozwoju zabudowy a warunki budowlane

W obszarze miasta i gminy Wyszków generalnie wyróżniają się trzy główne strefy gruntów z punktu widzenia ich przydatności do celów budowlanych. Pokrywają się one w zasadzie z głównymi jednostkami morfologicznymi. Najkorzystniejsze warunki gruntowe dla celów budowlanych występują na obszarze wysoczyzny polodowcowej.

Strefa I – to grunty nośne w obrębie wysoczyzny, która obejmuje północną, prawobrzeżną część miasta i gminy;

Strefa II – to grunty o zróżnicowanej nośności, z przewagą nośnych, występujące w obrębie tarasu nadzalewowego Bugu oraz Równiny Wołomińskiej i doliny Liwca, mniej korzystne warunki budowlane występują w obniżeniach z wysokim poziomem wody gruntowej;

Strefa III – to obszar tarasu zalewowego Bugu, starorzeczy, obniżeń i den dolinek bocznych. Obszary te są zbudowane w przewadze z gruntów słabonośnych lub nienośnych, silnie nawodnionych.

Zaleca się określenie w mpzp nadskarpowego pasa ochronnego, ok. 50 m wzdłuż części północnej krawędzi erozyjnej doliny Bugu, w celu ochrony walorów krajobrazowych skarpy oraz zabezpieczenia przed ruchami osuwiskowymi. W pasie tym należy ograniczyć wprowadzanie nowej intensywnej zabudowy, zapewnić trwałe pokrycie roślinnością ze znacznym udziałem zieleni wysokiej (drzew i krzewów) oraz wykluczyć prace ziemne mogące spowodować uruchomienie ruchów masowych ziemi – zwłaszcza osuwiskowych. Konieczne będą specjalistyczne badania stabilności skarpy.

W celu ochrony doliny rzeki Bug i rzeki Liwiec ustala się:

- zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w odległości minimum 50 m od linii brzegowej rzeki Bug i rzeki Liwiec.
- nakaz lokalizowania ogrodzeń (ażurowych, nie związanych trwale z gruntem) w odległościach umożliwiających swobodny dostęp do rzeki.

2.3.6. Kierunki ochrony przed powodzią

Warunki ochrony ludzi i mienia przed powodzią reguluje Ustawa - Prawo wodne.

Na terenie gminy Wyszków występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi na terenach położonych nad rzeką Bug i Liwiec, zostały one naniesione na rysunek Studium w oparciu o mapy zagrożenia powodziowego. W Studium wskazano:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat lub na których istnieje prawdopodobieństwo zdarzenia ekstremalnego.

Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy i nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych w zakresie ochrony przed powodzią - prawo wodne. W Studium na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią nie wprowadza się nowych terenów budowlanych. Natomiast dla terenów już zurbanizowanych, które zlokalizowane są na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, nie dopuszcza się rozwoju nowej zabudowy.

Na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat lub na którym istnieje prawdopodobieństwo zdarzenia ekstremalnego należy podczas zagospodarowania przestrzennego terenów uwzględnić niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi.

W ramach inwestycji celu publicznego związanego z ochroną przeciwpowodziową na Rysunku nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego wskazuje się strefę możliwej lokalizacji zbiornika retencyjnego o powierzchni przekraczającej 20 ha. Studium nie przesądza lokalizacji zbiorników, a jedynie wskazuje możliwą strefę ich realizacji.

2.3.7.Kierunki ochrony przed uciążliwościami

Stan czystości środowiska w obszarze miasta i gminy ocenia się pozytywnie. Znaczącymi obiektem powodującym uciążliwości dla środowiska są i pozostaną obiekty komunikacyjne.

Dla utrzymania czystego środowiska i przeciwdziałania uciążliwościom rysują się następujące kierunki działań:

- konsekwentne unikanie lokalizacji przedsięwzięć generujących duże emisje zanieczyszczeń powietrza, ścieków, odpadów, obiektów wodochłonnych;
- prowadzenie działań na rzecz prawidłowej gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami - sukcesywne wprowadzanie kanalizacji na tereny zabudowy wiejskiej,
- dalsza rekultywacja składowiska odpadów w Skuszewie i użytkowanie zgodne z przeznaczeniem wskazanym w planie: US- usługi sportu i rekreacji.
- unikanie lokalizacji obiektów wrażliwych na uciążliwość hałasu w sąsiedztwie linii kolejowej;

Drogi krajowe (Nr 8 i Nr 62), droga wojewódzka, oraz linia kolejowa przebiegające przez teren gminy są i będą znaczącymi źródłami hałasu. W bezpośrednim otoczeniu ww. obiektów (orientacyjnie do odległości ok. 100 m bez zabezpieczeń) nie powinno się lokalizować obiektów związanych ze stałym i wielogodzinnym przebywaniem dzieci i młodzieży, a zabudowa mieszkaniowa powinna być projektowana z zabezpieczeniami, zapewniającymi osiągnięcie w pomieszczeniach warunków akustycznych zgodnych z polską normą (np. stosowanie okien o zwiększonej izolacyjności akustycznej).

Inwestorzy powinni być informowani o możliwości wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Korzystnym rozwiązaniem z punktu widzenia ochrony środowiska jest przeznaczenie terenów w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów generujących nadmierny hałas pod usługi. Mniej wrażliwe na uciążliwość hałasu obiekty usługowe ekranują wówczas położone w drugiej linii zabudowy tereny mieszkaniowe. Lokalnie w budynkach mieszkalnych i usługowych najbardziej narażonych na hałas może zaistnieć konieczność zastosowania przegród zewnętrznych o wysokiej izolacyjności np. okien o zwiększonej izolacyjności akustycznej.

Linie wysokich napięć wprowadzają w swoim sąsiedztwie ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym. Z wyjątkiem obiektów z czułą aparaturą radioelektroniczną takich jak szpitale, centra nadawcze itp., wyżej wspomniane ograniczenia występują w pasach terenu o szerokości: 19 m licząc od osi linii 110 kV oraz 34 m dla linii 220 kV.

2.3.8. Kierunki w zakresie unieszkodliwiania odpadów

Rozwiązywanie gospodarki odpadami zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami z uwzględnieniem ustaleń Wojewódzkiego planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023.

2.4. Kierunki i zasady ochrony dóbr kultury

Obowiązek ochrony środowiska kulturowego wynika z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku z poźn. zmianami, która ustala nadzór Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nad wszelkimi działaniami w obrębie obiektów zabytkowych lub ich sąsiedztwie.
Występujące na obszarze gminy Wyszków dobra kultury (obiekty, obszary zabytkowe i o charakterze zabytkowym oraz obiekty archeologiczne) będą nabierały z biegiem lat jeszcze większej wartości historycznej. Obiekty te będą także ulegały dalszej dewastacji technicznej, jeżeli nie podejmie się odpowiednich działań w celu utrzymania ich należytego stanu lub rekonstrukcji niektórych z nich. Rozwiązanie tego problemu będzie wymagało skoordynowania działań administracji rządowej i samorządowej.

Kierunki działań:

- ustalenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy odpowiednich zaleceń co do zasad i metod ochrony zabytków i obiektów o wartościach kulturowych,
- ścisła współpraca władz gminy z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- kontrola stanu technicznego obiektów zabytkowych oraz udzielanie pomocy ich właścicielom, z udziałem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w celu należytego utrzymania obiektów,
- zapewnienie właściwego użytkowania obiektów zabytkowych,
- w szczególnych przypadkach pozyskiwanie obiektów zabytkowych przez gminę i wtórnego ich zbycia, nabywcom gwarantującym właściwe ich utrzymanie lub zagospodarowanie.

2.4.1. Ochrona obiektów i obszarów zabytkowych

Wymagane jest objęcie pełną ochroną wymienionych w punkcie 1.6.2 Dziedzictwo kulturowe chronione prawem obszarów i obiektów dziedzictwa kulturowego:
- z uwzględnieniem w sporządzanych planach miejscowych i ich zmianach, warunków i zasad określonych w Ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
Opieka nad zabytkami polegać powinna w szczególności na zapewnieniu warunków:
- badania naukowego i dokumentowania zabytku;
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

2.4.1.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Wyszków

- Rzeźba N.P. Marii Niepokalanego Poczęcia, barokowa, z w. XVIII, drewniana, wysokość ok. 1 m, znajdująca się w kapliczce przy drodze /ulicy/ prowadzącej z Rynku do kościoła parafialnego (św. Idziego) w Wyszkowie (decyzja nr 411/60 z dn. 17.01.1971 r.).
- Obelisk Wazów pochodzący z 1655 roku znajdujący się przy ulicy 3-go Maja wraz z wyznaczoną strefą ochronną (decyzja nr 102 B, z dn. 29.09.1997 r.) - obelisk wystawiony po 1655 r., najprawdopodobniej z fundacji Jana Kazimierza, według projektu Giovaniego Babtysty Giseleniego, dla uczczenia pamięci i śmierci biskupa płockiego Karola Ferdynanda Wazy, czwartego syna Zygmunta III, przyrodniego brata Jana Kazimierza.
- Najstarsza część cmentarza parafialnego rzymsko katolickiego (nr rej. A-536, decyzja nr 218 z dn. 30.01.1986 r.) - murowana kaplica cmentarna z 1863 r. oraz brama cmentarza z 1888 r.
- Zespół pałacowo - parkowy z parkiem i otoczeniem w promieniu 200 m (nr rej. A-378, decyzja nr 60/6/56/3 z dn. 19.05.1956 r.) - pałac klasycystyczny, murowany, wybudowany około 1760 r.

- Kościół parafialny p. w. św. Idziego wraz z najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m (nr rej. A-421, decyzja nr 641/62 z dn. 5.04.1962 r.) - kościół murowany, stanowiący rekonstrukcję pierwotnego klasycystycznego założenia z przełomu XVIII/XIX wieku.
- Zabytkowy park o powierzchni 9,96 ha (nr rej. A-516, decyzja nr 187 z dn. 27.01.1984 r.) - przykład XIX wiecznego założenia parkowego. Pozostałość zespołu dworskiego biskupów Płockich.
- Drewniany kościół p.w. Matki Bożej Królowej Polski wybudowany w latach 1920 – 1932 wg projektu Juliana Bursche, ul. Słowackiego 1, wraz z najbliższym otoczeniem; (nr rej. A-293, decyzja nr 94/04 z dn. 02.02.2004 r.) - drewniany kościół stanowiący naturalne uzupełnienie osiedla Rybienko Leśne, założonego w latach 20-tych XX w. na wzór miast - ogrodów. Architektura kościoła prosta i funkcjonalna, w formie czerpie inspiracje ze stylu zakopiańskiego, co widoczne jest przede wszystkim w formie fasady.
- Willa murowana wraz z tarasem i terenem ogrodu, wzniesiona w latach 1933 – 1936, Aleja Wolności 30 (nr rej. A-414, decyzja nr 818/05 z dn. 13.05.2005 r.).
- Murowany budynek plebanii wzniesiony pod koniec XIX wieku, znajdujący się przy ul. Białostockiej (nr rej. A-1236, decyzja nr 207/14 z dn. 06.03.2014 r.).
- Murowany budynek stajni w zakresie elewacji, bryły i gabarytu wzniesiony w latach 30-tych XX wieku, znajdujący się przy ul. 3-go Maja (nr rej. A-1302, decyzja nr 600/15 z dn. 03.07.2015 r.).

Deskurów

- Osada wczesnośredniowieczna (stanowisko I) (decyzja nr 910/295 z dn. 02.10.1971 r.).
- Osada wczesnośredniowieczna (stanowisko VII) (decyzja nr 909/68 z dn. 02.10.1971 r.).

Skuszew

- Osada wczesnośredniowieczna (stanowisko I) (decyzja nr 908/294 z dn. 02.10.1971 r.).
- Osada wczesnośredniowieczna (stanowisko III) (decyzja nr 907/293 z dn. 02.10.1971 r.).

Olszanka

- Zabytkowy park podworski o pow. 6,5 ha z XIX w. (nr rej. A-577 decyzja nr 271 z dn. 08.07.1986 r.).

Puste Łąki

- Dwór w Halinie (nr rej. A-497 decyzja nr 283 z dn. 18.12.1987 r.).
- Zabytkowy park dworski w Halinie o powierzchni 3,69 ha (nr rej. A-497 decyzja nr 169 z dn. 27.01.1984 r.).

Kamieńczyk

- Kościół parafialny neogotycki, murowany, zbudowany na przełomie XIX i XX wieku wg projektu architekta Józefa P. Dziekońskiego (nr rej. A-435 decyzja nr 1094/94 z dn. 10.04.1975 r.).
- Murowany budynek plebanii wzniesiony w 1901 roku w zakresie elewacji, bryły i gabarytu, znajdujący się przy ul. Wyszyńskiego 6 (nr rej. A-1235 decyzja nr 206/14 z dn. 06.03.2014 r.).

- Drewniany budynek dzwonnicy wzniesiony w 1885 roku; teren cmentarza przykościelnego w granicach działki nr ew. 70; neogotycka brama główna prowadząca na teren cmentarza od strony ul. Wyszyńskiego (nr rej. A-1242 decyzja nr 370/14 z dn. 11.04.2014 r.).

Stanowiska archeologiczne w rejestrze WKZ:

- Deskurów - stanowisko I (nr rej. 910/295, 1971 r.)
  - ślady osady wczesnośredniowiecznej (XI – XII w. n.e.)
- Deskurów - stanowisko VII (nr rej. 909/68, 1971 r.)
  - ślady osady wczesnośredniowiecznej (XI – XII w. n.e.)
- Skuszew – stanowisko I (nr rej. 908/294, 1971 r.)
  - ślady osady wczesnośredniowiecznej (XI – XIII w. n.e.)
- Skuszew – stanowisko III (nr rej. 907/293, 1971 r.)
  - ślady osady wczesnośredniowiecznej (XI – XII w. n.e.)

Dla zespołów i obiektów należących do rejestru zabytków Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora zabytków obowiązuje umieszczenie ich w planach zagospodarowania przestrzennego i ochrona zgodnie z przepisami odrębnymi i uzgodnieniami z Mazowieckim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

2.4.1.2. Pozostałe obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków

Dla zespołów i obiektów należących do Gminnej Ewidencji Zabytków wymienionych w punkcie 1.6.2 Dziedzictwo kulturowe obowiązuje umieszczenie ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wraz ze szczegółowymi ustaleniami dotyczącymi sposobu ochrony: bryły, fasady, wnętrz i zagospodarowania działek, na której występuje zabudowa. W przypadku zespołów urbanistycznych sposobu i parametrów ewentualnej zabudowy uzupełniającej. W przypadku stanowisk archeologicznych, sposobu prowadzenia inwestycji i zakresu dopuszczalnych ingerencji.

2.4.1.3. Strefy ochrony konserwatorskiej:

- **Strefy ochrony układu urbanistycznego:**
  - średniowiecznego układu urbanistycznego w Kamieńczyku,
  - osiedla letniskowego Rybienko Leśne w Wyszkowie.
- **Strefa ochrony widokowej obiektów zabytkowych:**
  - kościoła św. Idziego w Wyszkowie,
  - zespołu pałacowo-parkowego przy ul. 3-maja (zasięg strefy pokrywa się z zasięgiem strefy ochronnej 200 m od wpisanego do rejestru konserwatora zab. zespołu pałacowo–parkowego**)**
- **Stanowiska archeologiczne:**

Wszystkie wymienione w punkcie 1.6.2. Dziedzictwo kulturowe chronione prawem.

2.4.2. Ochrona wartości kulturowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z Art. 7 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. z późn. zmianami, formami ochrony zabytków są m. in. odpowiednie ustalenia zawarte w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
Postuluje się więc wyznaczanie w sporządzanych planach miejscowych stref widokowych (ekspozycji), podkreślenie osi kompozycyjnych i układów urbanistycznych, zarówno obiektów zabytkowych wraz z otoczeniem, jak też innych, uznanych za cenne dla lokalnej kultury i sztuki, ale nie wpisanych jeszcze do zasobów konserwatora zabytków. Warto również odpowiednio oznakować tego typu miejsca oraz przygotować materiały promocyjne. Zwiększy to dostępność i poprawi odbiór przestrzenny tych obiektów oraz podniesie atrakcyjność turystyczną gminy.

W sporządzanych planach miejscowych i ich zmianach, obejmujących swoim obszarem wymienione obiekty lub strefy, należy określić lub utrzymać odpowiednio następujące zasady istotne dla ochrony dziedzictwa kulturowego:

- zachowanie i ochronę obiektów i obszarów zabytkowych wpisanych do rejestru WKZ, wymienionych w pkt. 1.6.2 i 2.4.1.1., zgodnie z przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- w odniesieniu do pozostałych obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków wymienionych w pkt. 1.6.2:
  - zachowanie i ochronę, z dopuszczeniem przebudowy w uzgodnieniu z odpowiednimi służbami konserwatorskimi,
  - wykluczenie lokalizowania obiektów dysharmonizujących z zabytkiem lub przesłaniających obiekty zabytkowe, w tym ograniczenie lokalizowania naziemnych obiektów infrastruktury technicznej (przepompownie, stacje transformatorowe, maszty oświetleniowe),
  - przestrzeganie wymogów konserwatorskich przy przekształcaniu otoczenia zabudowy,
  - realizację nowej zabudowy w sąsiedztwie oraz nawierzchni placów i ulic z materiałów wysokiej jakości i o dużych walorach estetycznych oraz użytkowych,
  - określenie zasad realizacji nowych reklam,
  - ograniczenie dowolności stosowania rozwiązań komunikacyjnych, materiałowych i kolorystycznych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów i obszarów chronionych,
- w strefie ochrony konserwatorskiej – obszarach stanowisk archeologicznych:
  - obowiązek poprzedzenia zmian użytkowania terenu archeologicznymi badaniami sondażowymi, a po ewentualnym ujawnieniu przez te badania nawarstwień kulturowych lub obiektów archeologicznych - przeprowadzenie archeologicznych badań wykopaliskowych pod nadzorem właściwych służb konserwatorskich,
  - obowiązek uzgodnienia ze służbami konserwatorskimi wszelkich zmian użytkowania terenu, mogących naruszyć strukturę gruntu poniżej warstwy ornej (głębiej niż 30 cm poniżej poziomu terenu) przez organ ustalający decyzje o pozwoleniu na budowę dla terenu położonego na obszarze stanowiska archeologicznego,
- w strefie ochrony konserwatorskiej – ochrony układu urbanistycznego:

- ochronę układu ulicznego,
- ochronę podziałów własnościowych,
- ograniczenie skali zabudowy (wysokość, gabaryty),
- lokalizację nowej zabudowy jedynie w istniejących liniach zabudowy,
- określenie zasad realizacji nowych reklam,

– w strefie ochrony konserwatorskiej – ochrony widokowej obiektów zabytkowych:
  - zakaz realizacji obiektów wysokich, konkurujących z obiektami zabytkowymi,
  - realizację nowej zabudowy, nawierzchni placów i ulic z materiałów wysokiej jakości,
  - określenie zasad realizacji nowych reklam.

2.5. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego

Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, wraz z orientacyjnym przebiegiem układu drogowo-ulicznego oraz orientacyjną lokalizacją obiektów obsługi ruchu, wskazano na Rysunku nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego.

2.5.1. Układ drogowy

Na obszarze gminy znajdują się następujące drogi publiczne:

– droga krajowa – wykaz dróg jak w rozdziale 1.11,
– drogi wojewódzkie - wykaz dróg jak w rozdziale 1.11,
– drogi powiatowe - wykaz dróg jak w rozdziale 1.11,
– drogi gminne - wykaz dróg jak w rozdziale 1.11.

Koncepcja systemu transportowego miasta i gminy opracowana została zgodnie z ustaleniami dotyczącymi: kraju, województwa, gminy oraz postulatami miejscowych władz i mieszkańców.

<u>Rozwój układu drogowo-ulicznego</u>

W powiązaniach zewnętrznych przewiduje się usprawnienia następujących połączeń:

– budowę planowanej północnej obwodnicy miasta w ciągu drogi krajowej nr 62 o parametrach drogi głównej ruchu przyspieszonego,
– budowę nowej drogi wojewódzkiej Wyszków – Ostrołęka (w rejonie wsi Natalin i Leszczydół Nowiny) o parametrach drogi klasy głównej G,
– modernizację ciągu drogi krajowej nr 62 (Serock – Wyszków – Łochów), w tym ul. Serockiej, ul. Kościuszki, ul. Warszawskiej, która usprawni ruch pojazdów na kierunku wschód –zachód,
– modernizację drogi wojewódzkiej nr 618 (Pułtusk – Wyszków), jako drogi klasy głównej oraz zachowanie jej ściśle ograniczonej dostępności poza zabudową miasta.
  Ze względu na ograniczoną dostępność drogi wojewódzkiej obowiązuje wprowadzenie drogi serwisowej do obsługi wyznaczonych terenów zabudowy mieszkaniowej lub drogi dojazdowej gminnej.

Podstawowy układ komunikacyjny wewnętrzny obsługujący miasto i gminę tworzyć będą:

– wewnętrzna obwodnica miasta umożliwiająca ominięcie centrum;

- ul. 3-go Maja i jej przedłużenie w kierunku południowo-zachodnim przez Gulczewo, na terenie gminy droga powiatowa nr 4418W – droga klasy zbiorczej, usprawni obsługę i powiązania w południowo-zachodniej części miasta i gminy;
- droga powiatowa nr 4417W łącząca drogę krajową nr 62 z drogą wojewódzką nr 618 przez sołectwa Kręgi Nowe, Sitno, Olszanka – droga klasy zbiorczej usprawni powiązania w północno-zachodniej części gminy;
- ul. Leśna i jej przedłużenie, w gminie droga powiatowa nr 4415W – droga klasy zbiorczej, usprawni powiązania w północno-zachodniej części miasta i gminy
- ciąg ulic Daszyńskiego – I Armii Wojska Polskiego i jego przedłużenie w gminie droga powiatowa nr 4408W– drogi klasy zbiorczej usprawnią powiązania w północnej części miasta i gminy;
- ulice: Pułtuska, Dworcowa, Prosta, Matejki, Sikorskiego, Okrzei, fragment Sowińskiego, KEN, Kasztanowa, Białostocka – drogi klasy zbiorczej usprawnią obsługę i powiązania w centralnej części miasta;
- ul. Zakręzie - droga powiatowa nr 4403W klasy zbiorczej, umożliwia powiązanie z miejscowością Brańszczyk;
- ulice przebiegające w ciągu drogi powiatowej nr 4406W przez miejscowość Kamieńczyk - drogi klasy zbiorczej, usprawniają powiązania we wschodniej części gminy;
- ciąg ulic Skarżyńskiego – Aleja Wolności oraz jego przedłużenie (w południowej części gminy), droga powiatowa nr 4419W – droga klasy zbiorczej, umożliwia powiązanie w południowej części miasta i gminy;
- projektowane drogi funkcjonujące w rejonie wsi Lucynów Mały, Deskurów, Ślubów posiadające powiązanie z projektowaną drogą krajową nr 8 poprzez węzły „Deskurów" i „Mostówka";
- ul. Warszawska (dotychczas funkcjonująca w ciągu drogi krajowej nr 8) – droga klasy zbiorczej, umożliwiająca powiązania w południowej części miasta i gminy.

Pozostałe ulice i drogi oznaczone na rysunkach studium to układ komunikacyjny uzupełniający i drugorzędny.

Dla dróg i ulic podstawowego układu komunikacyjnego powinna być przyjęta minimalna szerokość pasa drogowego w oparciu o obowiązujące przepisy. W przypadkach uzasadnionych trudnymi warunkami terenowymi lub istniejącym zagospodarowaniem dopuszczalne jest zmniejszenie szerokości ulic po przeprowadzeniu szczegółowych analiz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Drogi i ciągi publiczne o znaczeniu drugorzędnym powinny być wyznaczone w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Bieżące remonty i modernizacje dróg należy wykonywać z uwzględnieniem priorytetów dla:

- odcinków dróg obsługujących największą liczbę mieszkańców i obszary o najwyższej w skali gminy aktywności gospodarczej,
- odcinków o największym zagrożeniu funkcjonowania ruchu, mogących wywołać paraliż życia społeczno-gospodarczego obszarów zurbanizowanych.

2.5.2. Komunikacja zbiorowa

Powiązania zewnętrzne realizowane będą poprzez komunikację:

- autobusową dalekobieżną i regionalną - w oparciu o istniejący dworzec autobusowy
- kolejową - w oparciu o istniejącą stację kolejową Wyszków i przystanki osobowe: Lucynów, Rybienko Leśne, Leszczydół-Nowiny.

Powiązania wewnętrzne realizowane będą głównie poprzez komunikację autobusową.

Trasy autobusów powinny być prowadzone ulicami układu podstawowego. Należy zapewnić obsługę obszarów z istniejącym zagospodarowaniem, a w następnej kolejności obszarów planowanego zainwestowania po wybudowaniu nowych elementów układu drogowego.

Rozwiązania i parametry techniczne ulic i dróg powinny uwzględniać prowadzenie komunikacji autobusowej (odpowiednia szerokość i nośność nawierzchni jezdni, rezerwy terenu na przystanki i pętle autobusowe oraz miejsca na wiaty przystankowe).

Zapewnienie właściwego standardu obsługi podróżnych wymagać będzie:

- utrzymanie we właściwym stanie technicznym dróg, po których kursują autobusy,
- sukcesywnej wymiany starych autobusów na nowoczesne, bardziej funkcjonalne z dostosowaniem dla ludzi niepełnosprawnych i mniej uciążliwych dla środowiska,

2.5.3. Parkowanie pojazdów

Potrzeby parkingowe powinny być zabezpieczone na terenie lokalizacji własnej inwestora, tzn. na działce budowlanej, na której realizowana jest inwestycja bądź na terenie objętym wspólnym zamierzeniem budowlanym. Minimalna ilość miejsc parkingowych powinna być obliczona wg wskaźników w zależności od proponowanego zagospodarowania. Zalecane jest, aby w sporządzanych planach miejscowych i ich zmianach, określać minimalne wskaźniki parkingowe dla obiektów nowo wznoszonych i rozbudowywanych, na następującym poziomie:

- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - 2 m.p./dom,
- dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej 1 m.p./1 lokal mieszkalny
- dla obiektów administracji - 25 m.p./1000 m^2 p.uż.,
- dla handlu (sklepy, punkty usługowe) - 20 m.p./1000 m^2 powierzchni sprzedaży,
- dla hurtowni - 5÷15 m.p./1000 m^2 p.sprzedaży.,
- dla targowisk - 25 m.p./1000 m^2 p.targowej,
- dla zakładów produkcyjnych - 15 m.p./100 zatrudnionych,
- dla szkół ponadpodstawowych – 10 m.p./100 zatrudnionych,
- dla restauracji i kawiarni - 15 m.p./100 miejsc konsumpcyjnych,
- dla obiektów sportowych - 5 m.p./100 użytkowników jednocześnie,
- dla przychodni zdrowia: rejonowych - 10 m.p./1000 m^2p.uż.; pozostałych - 2 m.p./gabinet,
- dla klubów i domów kultury - 10 m.p./100 użytkowników jednocześnie,

- dla stacji obsługi samochodów - 4 m.p./1 stanowisko naprawcze,
- dla banków - 20 m.p./1000 m^2p.uż.,
- dla kościołów - 10 m.p./1000 mieszkańców,
- dla cmentarzy - 7 m.p./ha.

Dopuszcza się urządzenie parkingów ogólnodostępnych w obrębie terenów ulic – pod warunkiem zachowania wymaganych parametrów technicznych ulic i zgody zarządcy.
Dopuszcza się urządzanie miejsc parkingowych podziemnych pod terenami o innym przeznaczeniu (np. pod boiskami, terenami zielonymi itp.), dopuszcza się obniżenie wskaźników o 50% w przypadku wyznaczenia miejsc parkingowych na działkach wydzielanych dla zabudowy istniejącej.
Dopuszcza się zbilansowanie miejsc parkingowych w bezpośrednim położeniu inwestycji.
Gmina Wyszków planuje przystąpić do budowy miejsc parkingowych wzdłuż ul. Leśnej w Wyszkowie – projekt ,,Parkuj i jedź".
Proponuje się wyznaczenie dla transportu ciężkiego parkingów w rejonie wsi Rybno przy drodze krajowej nr 62 oraz w rejonie wsi Deskurów i wsi Turzyn (gmina Brańszczyk) przy drodze krajowej nr 8 na projektowanych terenach usługowo-przemysłowych. Parkingi te powinny posiadać odpowiednią infrastrukturę, zapewniającą komfort odpoczynku osobom korzystającym.

2.5.4. Ruch rowerowy

Przewiduje się prowadzenie ścieżek rowerowych wzdłuż ulic i dróg gminnych i powiatowych. Zaleca się realizację ścieżek również niezależne od ulic, prowadzone przez tereny usługowe, mieszkaniowe oraz sportowe i rekreacyjne, łączące zarówno interesujące miejsca i zabytki kultury, jak też prezentujące atrakcje przyrodnicze, pomniki przyrody i miejsca widokowe. Jedną z najciekawszych ścieżek rowerowych proponuje się wyznaczyć wzdłuż rzeki Bug, w pierwszej kolejności na odcinku miejskim, który będzie najbardziej wykorzystywany.

Wyznaczone ciągi rowerowe powinny umożliwić przede wszystkim: dojazd do stacji i przystanków kolejowych, dojazd do pracy, zapewniając powiązania z sąsiednimi miejscowościami, istniejącymi szkołami, urzędami, ważniejszymi ośrodkami handlowymi, a przede wszystkim terenami rekreacyjnymi w Kamieńczyku, Deskurowie, Ślubowie i Gulczewie.

Pożądane jest zapewnienie urządzeń do parkowania rowerów przy celach podróży (dworzec, szkoły, kościoły, obiekty użyteczności publicznej).

2.6. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

Wszelkie obiekty i urządzenia o wysokości równej lub wyższej niż 50 m nad poziom terenu podlegają uzgodnieniu z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP.

2.6.1. Kierunki rozwoju systemu elektroenergetycznego

2.6.1.1. Standardy obsługi

Przyjmuje się, że energia elektryczna dostarczana będzie, jak dotychczas, wszystkim potencjalnym odbiorcom.

Dla gospodarstw domowych przewiduje się pełne pokrycie potrzeb w zakresie zużycia energii elektrycznej dla celów tradycyjnych tzn. oświetlenia i zasilania sprzętów gospodarstwa domowego. Przewiduje się również w niewielkim zakresie wykorzystanie energii elektrycznej do celów ogrzewania, uzyskania ciepłej wody i klimatyzacji pomieszczeń.

2.6.1.2. Źródła zasilania

Obecne zapotrzebowanie na moc miasta i gminy ocenia się na ok. 20 – 23 MW.

Zaopatrzenie w energię elektryczną obiektów zlokalizowanych na rozpatrywanym terenie odbywać się będzie w oparciu o istniejącą i projektowaną sieć elektroenergetyczną 15 kV wyprowadzoną z istniejących stacji 110/15 kV „Wyszków 1" i „Wyszków 2".

Stacja 110/15 kV „Wyszków 1" zlokalizowana jest na terenie miasta przy ulicy Pułtuskiej w rejonie skrzyżowania z ulicą Sikorskiego.

Stacja „Wyszków 1" zlokalizowana jest w bezpośredniej bliskości północno-wschodniej granicy gminy, tuż za jej granicą, w miejscowości Turzyn.

Obie stacje posiadają obecnie rezerwy mocy, a przy wymianie transformatorów 110/15 kV na jednostki o mocy 25 MVA (na które zaprojektowano fundamenty) moc obciążenia tych stacji może wzrosnąć o 35-40 MW. Dlatego też nie przewiduje się ograniczeń w rozwoju miasta i gminy z powodu braku możliwości dostarczenia energii elektrycznej.

Studium dopuszcza lokalizacje na terenach U/M, U, PU i PT obiektów elektrowni wiatrowych o mocy do 100 kW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną.

2.6.1.3. Potrzeby terenowe, warunki lokalizacji, strefy ochronne

Na terenie miasta i gminy Wyszków nie przewiduje się budowy urządzeń elektroenergetycznych znaczenia podstawowego pracujących na napięciu 110 kV i wyższym.

Do dalszej eksploatacji w okresie perspektywicznym adaptowano w niniejszym studium: istniejące linie napowietrzne 110 kV i 220 kV oraz stacje elektroenergetyczne 110/15 kV Wyszków 1" i „Wyszków 2".

Linie wysokich i najwyższych napięć wprowadzają w swoim sąsiedztwie ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym. Z wyjątkiem obiektów z czułą aparaturą radioelektroniczną takich jak szpitale, centra

nadawcze itp. wyżej wspomniane ograniczenia występują w pasach terenu o szerokości:

- 19 m licząc od osi linii 110 kV
- 34 m licząc od osi linii 220 kV

Zagospodarowanie w bliższych odległościach od linii należy rozpatrywać indywidualnie w dostosowaniu do warunków lokalnych i konstrukcji linii. Dokumentację linii posiada jej właściciel i on udziela każdorazowo konsultacji i uzgodnień we wspomnianym zakresie.

Ewentualna wymiana transformatorów 110/15 kV na jednostki większe nie wywoła potrzeb zwiększenia terenu stacji.

Przewiduje się rozbudowę sieci energetycznej napowietrznej i kablowej średniego i niskiego napięcia oraz budowę nowych stacji SN/nN.

2.6.2. Kierunki rozwoju gazownictwa

2.6.2.1. Standardy obsługi

Zakłada się, że docelowo gaz ziemny będzie pokrywał w znacznym procencie potrzeby ludności miasta i gminy w zakresie przygotowania posiłków, ciepłej wody oraz ogrzewania mieszkań.

2.6.2.2. Koncepcja obsługi

Źródło zasilania w zakresie zaopatrzenia w gaz, stanowić będą istniejące stacje redukcyjno - pomiarowe I^{o} zlokalizowane w miejscowościach:

- Wyszków – wydajność 3000 m^3/h
- Drogoszewo – wydajność 6000 m^3/h
- Leszczydół-Nowiny – wydajność 3000 m^3/h
- Rybno – wydajność 3000 m^3/h.

Dalsza gazyfikacja jest możliwa, o ile będą zawarte porozumienia pomiędzy dostawcą gazu a odbiorcą, po spełnieniu kryteriów ekonomicznej opłacalności dostaw gazu dla przedsiębiorstwa gazowniczego.

2.6.2.3. Potrzeby terenowe, warunki lokalizacji, strefy ochronne

Istniejące gazociągi wysokiego ciśnienia Ø 250 mm PN 6,3 MPa oraz Ø 100 mm PN 6,3 Mpa o długości 2,5 km relacji Leszczydół Stary – PEC Wyszków, adaptowano w niniejszym Studium do dalszej eksploatacji w okresie perspektywicznym.
Adaptowano też do dalszej eksploatacji istniejące stacje redukcyjno - pomiarowe I^{o}.
Strefa ochronna dla gazociągu Ø 250 wysokiego ciśnienia PN 6,3 MPa relacji Nieporęt – Białystok wynosi 30 m tj. po 15 m od osi przewodu gazowego, na całej długości z wyjątkiem nowego odcinka gazociągu przy drodze ekspresowej S8 w Deskurowie, gdzie strefa wynosi 10 m tj. po 5 m od osi przewodu gazowego.
W opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego lub zmianach planów należy uwzględnić

następujące uwarunkowania:

- powyższe warunki dla gazociągu wysokiego ciśnienia, każda nowa lokalizacja obiektów w pobliżu gazociągu wysokiego ciśnienia oraz stacji gazowej I^{o} powinna być uzgodniona z operatorem gazociągów przesyłowych,
- warunki techniczne jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i usytuowanie wg rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. (Dz.U. z 2013 poz.640),
- w liniach rozgraniczających dróg publicznych i niepublicznych stanowiących dostęp z terenów z zabudową do dróg publicznych, należy zarezerwować trasy dla sieci gazowej,
- podział terenu na działki powinien gwarantować możliwość wykonania indywidualnego przyłącza do budynku,
- nasadzanie zieleni wysokiej i krzewów możliwe jest w odległości 2,0 m od osi gazociągu,
- linia ogrodzeń powinna przebiegać min. 0,5 m od gazociągu,
- dla budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego szafki gazowe winny być zlokalizowane w liniach ogrodzeń, w pozostałych przypadkach w miejscu uzgodnionym z operatorem sieci dystrybucyjnej,
- gazociągi, które w wyniku modernizacji ulic i dróg znalazłyby się pod jezdnią należy przenieść w pas drogowy poza jezdnię na koszt inwestora budowy,
- podczas prowadzenia prac modernizacji ulic i dróg należy zabezpieczyć istniejące gazociągi przed uszkodzeniem przez ciężki sprzęt budowlany i samochody.

2.6.3.Zaopatrzenie w wodę

Prawidłowy rozwój i zagospodarowanie przestrzenne terenów miasta i gminy Wyszków uwarunkowane są między innymi właściwym stanem infrastruktury, obejmującej również zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków.

Przewidywanymi docelowymi rozwiązaniami w tym zakresie jest 100% zaopatrzenie ludności miasta i wsi w wodę, dostarczaną przy pomocy wodociągów. Do czasu jego realizacji źródłem zaopatrzenia w wodę będą lokalne ujęcia z zasobów wód podziemnych w warstwie czwartorzędowej oraz z indywidualnych studni kopanych.

Dla osiągnięcia tych zamierzeń przewiduje się konieczność realizacji szeregu działań o charakterze zarówno inwestycyjnym, jak i organizacyjnym:

- budowę odrębnej stacji wodociągowej w Kamieńczyku oraz sieci wodociągowej we wsiach Kamieńczyk, Puste Łąki, Świniotop i Ślubów,
- rozbudowę sieci wodociągowej i jej unowocześnienie we wsiach Leszczydół-Nowiny, Leszczydół-Pustki, Łosinno, Ślubów oraz płn. część miasta Wyszków, Natalin.

Dla terenów w strefach sanitarnych cmentarzy czynnych (cmentarze w mieście Wyszków oraz we wsiach Lucynów Duży, Kamieńczyk oraz projektowany nowy cmentarz w Leszczydole-Nowinach) wymagane jest określenie lub utrzymanie ustaleń, zgodnie z przepisami dotyczącymi cmentarzy.

2.6.4. Kierunki rozwoju kanalizacji

Prawidłowy rozwój i zagospodarowanie przestrzenne terenów miasta i gminy Wyszków uwarunkowane są między innymi właściwym stanem infrastruktury, obejmującej również zaopatrzenie w wodę oraz

odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków.

Przewidywanymi docelowymi rozwiązaniami w tym zakresie jest 100% odprowadzanie ścieków sanitarnych przy pomocy zbiorczej kanalizacji sieciowej, z wykorzystaniem centralnej oczyszczalni ścieków dla ich utylizacji przed wprowadzeniem do odbiorników – płynących wód powierzchniowych.

Dla osiągnięcia tych zamierzeń przewiduje się konieczność realizacji szeregu działań o charakterze zarówno inwestycyjnym, jak i organizacyjnym, a mianowicie:

- sukcesywną budowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenie poszczególnych wsi, w pierwszej kolejności w Olszance, Leszczydole Starym, Leszczydole-Podwielątki, Leszczydole-Pustki, Leszczydole-Działki, Łosinnie, Natalinie z podłączeniem do istniejącej centralnej miejskiej oczyszczalni ścieków w Wyszkowie,
- budowę odpowiednich podczyszczalni ścieków deszczowych z miasta, obejmujących osadniki oraz separatory produktów ropopochodnych, zlokalizowanych na wylotach poszczególnych kolektorów kanalizacji deszczowej do rzeki Bug i Strugi.

Wobec niewystarczającej sieci kanalizacji w większości wsi gminy Wyszków, w istniejącym stanie ich zagospodarowania i wiążącego się z tym długotrwałego procesu budowy tejże kanalizacji, dopuszcza się istnienie i użytkowanie na terenach wiejskich zbiorników bezodpływowych (szamb szczelnych) oraz przydomowych oczyszczalni indywidualnych z odprowadzaniem ścieków oczyszczonych do gruntu lub rowów melioracyjnych. Utrzymanie tego stanu jest przewidziane do czasu wybudowania sieci kanalizacyjnej.

Odprowadzanie ścieków deszczowych na terenach wiejskich odbywać się będzie do gruntu, rowów melioracyjnych oraz przydrożnych rowów odwadniających.

2.6.5. Możliwości rozwoju systemu ciepłowniczego w mieście

Miejski system ciepłowniczy zapewnia możliwość obsługi planowanego budownictwa mieszkaniowego i usługowego oraz produkcyjno-przemysłowego poprzez rozbudowę istniejących sieci cieplnych. Rezerwę mocy źródła ciepła (elektrociepłowni miejskiej) określa się na około 13,0 MW. Niezależnie od miejskiego systemu ciepłowniczego będą nadal instalowane lokalne źródła ciepła opalane różnymi paliwami (węgiel, gaz płynny, gaz ziemny).

Na terenie Gminy Wyszków są i będą nadal eksploatowane indywidualne źródła ciepła. Paliwami dla tych źródeł będą paliwa stałe, gazowe i płynne. W celu ograniczenia negatywnego wpływu na stan środowiska wskazane jest eliminowanie węgla i oleju opałowego jako paliwa w kotłowniach indywidualnych. Dlatego miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego powinny dopuszczać stosowanie energii elektrycznej, gazu oraz indywidualnych źródeł energii odnawialnej.

2.6.6. Kierunki rozwoju telekomunikacji

Dostosowanie systemu telekomunikacyjnego do potrzeb wynikających z rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy wymagać będzie:

- pełnego wykorzystania i utrzymania istniejących urządzeń, które odpowiadają obecnym standardom,
- rozbudowy istniejącej sieci abonenckiej na terenie gminy, tam gdzie występuje zapotrzebowanie potencjalnych abonentów oraz na terenach rozwojowych, szczególnie budownictwa mieszkaniowego,

- utrzymania pasów ochronnych pod urządzenia radiokomunikacji i teletransmisji.

Za zabezpieczenie możliwości rozwoju sieci i urządzeń odpowiadają właściwe przedsiębiorstwa i zainteresowani operatorzy, nie leży to w kompetencji władz samorządowych.

2.6.7. Kierunki rozwoju urządzeń melioracji

Dla utrzymania właściwych stosunków gruntowo-wodnych na terenach przeznaczonych pod zabudowę konieczne jest uwzględnienie kompleksowych rozwiązań dotyczących ewentualnej przebudowy oraz przejęcia obowiązków utrzymywania i konserwacji urządzeń melioracji szczegółowych. W związku z powyższym:

- plany zagospodarowania terenów przyległych do powierzchniowych wód publicznych stanowiących urządzenia melioracji wodnych podstawowych winny być uzgadniane z ich administratorem,
- w celu umożliwienia prowadzenia prac konserwacyjnych i renowacyjnych na tych urządzeniach należy zachować minimum 7 m odległości od linii brzegowej cieków przy realizacji nowych obiektów budowlanych oraz minimum 4 m dla ogrodzeń stałych,
- konieczność ochrony istniejących rowów melioracyjnych oraz uzgadnianie nowych inwestycji na terenach ich występowania z właściwym Wojewódzkim Zarządem Melioracji,
- obowiązek likwidacji lub przebudowy urządzeń melioracji szczegółowej (rowów), spoczywa na właścicielach działek na terenach zmeliorowanych i należy go wykonać przed zatwierdzeniem podziału obszarów rolniczych na działki budowlane.

2.7. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

W granicach gminy Wyszków nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi obejmują sąsiedztwo rzeki Bug i Liwiec oraz ich dopływów. W studium wskazano obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat lub na których istnieje prawdopodobieństwo zdarzenia ekstremalnego. Powyższe obszary zostały naniesione na rysunek Studium w oparciu o mapy zagrożenia powodziowego sporządzone w 2015 roku.

Kierunki zagospodarowania terenów na tych obszarach omówione zostały w rozdziale 2.3.6. Kierunki ochrony przed powodzią.

2.8. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

W granicach gminy Wyszków występują obszary wymagające przekształceń i rehabilitacji.

Jako obszary wymagające przekształceń i rehabilitacji określa się zdegradowane przestrzennie, urbanistycznie i architektonicznie tereny położone w centrum miasta ograniczone ulicami: Dworcową, I Armii Wojska Polskiego, skarpą rzeki Bug i linią kolejową PKP, a zwłaszcza teren ograniczony ulicami Pułtuską,

Daszyńskiego, Kościuszki i 11 Listopada.

W sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, obejmujących tereny centrum miasta, należy przyjąć następujące ustalenia:

1. jako priorytetowe należy przyjąć kształtowanie zwartej pierzei ulic miejskich,
2. jako element jasno wskazujący centrum miasta, należy wykształcić w zabudowie – duży plac miejski z wyraźnym akcentem urbanistycznym (np. ratusz miejski, kościół),
3. należy kształtować zabudowę tak, aby partery budynków posiadały funkcje usługowe ogólnodostępne (podcienia),
4. należy wykształcić place miejskie, podkreślające ciekawy układ urbanistyczny i elementy małej architektury we wnętrzu,
5. należy ograniczyć lokalizowanie naziemnych obiektów infrastruktury technicznej (przepompownie, stacje transformatorowe, maszty oświetleniowe),
6. nowa zabudowa, nawierzchnie placów i ulic oraz mała architektura powinna być wykonana z materiałów wysokiej jakości, o dużych walorach estetycznych oraz użytkowych,
7. należy dążyć do udostępnienia ścisłego centrum jedynie pieszym – ograniczając ruch samochodowy.

2.9. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Zgodnie z potrzebami rozwoju układu drogowego, szkolnictwa, zwiększenia reprezentacyjności gminy, koniecznością zapewnienia prawidłowej gospodarki odpadami stałymi, a także rozwojem funkcji turystycznych gminy Wyszków, wyznacza się obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

2.9.1. Szczegółowa dokumentacja zadań inwestycji celu lokalnego (gminnego)

Zgodnie z dokumentem „Program Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 – 2020 ” (Uchwała Nr XIX/197/16 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 31 marca 2016 r.). Potrzeby i możliwości rozwoju gminy sformułowano w formie „celów strategicznych” i „programów realizacyjnych”. Poniżej przytoczono te spośród „programów realizacyjnych”, które mają wpływ na zmiany zagospodarowania przestrzennego:

- **Dalsza rozbudowa układu drogowego,**
  Za strategiczne uznaje się (…): generalną przebudowę drogi nr 62 (wraz z dostosowaniem jej do aktualnych standardów) oraz budowę obwodnicy północno -zachodniej Wyszkowa (jako łącznika dróg krajowych Nr 8 i 62). (…) Konieczne jest doprowadzenie do uruchomienia procesu decyzyjnego przez stosowne instytucje.
  Drugim ważnym elementem rozbudowy układu drogowego jest budowa i modernizacja dróg gminnych. W pierwszej kolejności należy zmodernizować centrum Wyszkowa (…).Nie mniej ważne

jest wyprowadzenie ciężkiego ruchu samochodowego z centrum miasta. W tym celu niezbędne jest zakończenie budowy obwodnicy śródmiejskiej i jak wspomniano wcześniej, lobbowanie za rozpoczęciem budowy obwodnicy północno-zachodniej.
Nie należy też zapominać o terenach wiejskich. Priorytetem do 2020 roku winna być modernizacja nawierzchni wszystkich głównych dróg gminnych polegająca na zmianie nawierzchni z gruntowych na utwardzone (…).

- **Rozwój infrastruktury proekologicznej,**
  Gospodarka odpadami zgodna z gminnym planem gospodarki odpadami, dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnych i wodociągowych, są szczególnie ważne dla zaspokojenia potrzeb bytowych naszych mieszkańców (…).

- **Stworzenie centrum miasta - jako miejsca koncentrowania się funkcji miejskich – w tym budowa rynku miejskiego,**
  Plan zagospodarowania przewiduje powstanie rynku miejskiego i ratusza – te inwestycje mają kluczowe znaczenie dla integracji mieszkańców i poprawy miejskiego wizerunku naszego miasta. Realizacja tego zadania spowoduje również rozwój usług towarzyszących. Plac miejski umożliwi też organizację różnego rodzaju przedsięwzięć o charakterze kulturalno-rozrywkowym. Centralne położenie placu ułatwi dostęp do usług i imprez publicznych.

- **Działania na rzecz zagospodarowania centrum miasta oraz przestrzeni publicznych,**
  Niezbędnym czynnikiem rozwoju społeczności lokalnej jest jej działanie w przestrzeni publicznej. Części tej przestrzeni należy nadać materialne kształty, określić funkcję i wartości, które stworzą miejsce – centrum, będące podstawą poczucia wspólnoty, identyfikacji i integracji w kategoriach społecznych i kulturowych. Z tego też względu kluczową rolę odgrywa zagospodarowanie terenu centrum miasta poprzez budowę i modernizację istniejącej infrastruktury oraz udostępnienie terenów inwestycyjnych potencjalnym inwestorom (zgodnie z planem zagospodarowania centrum miasta). Niezbędna jest też budowa rynku miejskiego jako centrum koncentrującego funkcje społeczne i kulturalne, ale też budującego tożsamość. Realizacja powyższego programu wpłynie na poprawę estetyki i atrakcyjności społecznej i turystycznej miasta.

- **Tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa,**
  Priorytetem będzie tworzenie warunków dla budownictwa indywidualnego i wielorodzinnego poprzez elastyczne dostosowywanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zbywanie zbędnych nieruchomości z gminnego zasobu, budowa infrastruktury na nowych osiedlach i jej modernizacja na już istniejących. Do poprawy warunków mieszkaniowych swój wkład wniesie również spółka samorządu – WTBS – która powinna sukcesywnie oddawać nowe obiekty przyczyniając się do wzrostu podaży mieszkań. Drugim ważnym działaniem będzie stopniowa budowa mieszkań socjalnych, tak by zapewnić podstawowe warunki bytowe dla osób, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić potrzeb w tym zakresie.

- **Rozwój infrastruktury z zakresu: szkolnictwa, kultury, sportu i rekreacji,**

  W ramach rozwoju społecznego niezbędna jest modernizacja infrastruktury społecznej z zakresu: szkolnictwa, kultury, sportu i rekreacji. Z analiz demograficznych wynika, że w zakresie szkolnictwa nie ma potrzeby budowy nowych placówek oświatowych natomiast istniejąca sieć wymaga racjonalizacji. Niemniej jednak istniejące obiekty wymagają remontów i modernizacji w celu dostosowania ich do aktualnych standardów. W ramach modernizacji obiektów szkolnych planowane jest również pełne zagospodarowanie terenów przy obiektach oświatowych, w tym tworzenie nowych placów zabaw i gier, sal gimnastycznych oraz boisk przyszkolnych. Ważnym zadaniem jest zapewnienie najmłodszym mieszkańcom gminy bezpiecznej drogi do szkoły. Również obiekty związane z działalnością kulturalną wymagają modernizacji – w szczególności dalszej modernizacji wymaga budynek miejskiego domu kultury. W celu poprawy jego funkcjonalności i dostępności planuje się dalszą modernizację tego obiektu. W zakresie sportu i rekreacji modernizacji wymaga stadion miejski – zaś pełna modernizacja wymaga wykorzystania środków zewnętrznych. W ramach rozwoju infrastruktury dla potrzeb rekreacji planowana jest również rewitalizacja parku miejskiego.

- **Wspieranie działań mających na celu ochronę krajobrazu, siedlisk fauny i flory (Natura 2000, park krajobrazowy i rezerwaty przyrody),**

  W celu ochrony tego naturalnego dziedzictwa konieczne jest wspieranie wszelkich działań dążących do zachowania środowiska w niepogorszonym stanie, tym bardziej, że ewentualne utworzenie parku krajobrazowego czy rezerwatu przyrody poprawiłoby atrakcyjność turystyczną naszej Gminy. Planując ochronę krajobrazu nie można jednak zapominać o gospodarczych aspiracjach naszego miasta – działania ochronne muszą korespondować z potrzebami przedsiębiorców i mieszkańców.

- **Podnoszenie atrakcyjności turystycznej miasta i gminy,**

  Istnieje potrzeba kontynuowania prac nad zagospodarowaniem turystycznym, rozwojem tzw. małej architektury oraz przygotowaniem szlaków wodnych (spływy kajakowe), stworzeniem kąpielisk nadrzecznych w obrębie miasta i gminy. Podstawowym elementem podniesienia atrakcyjności tego miejsca będzie zagospodarowanie nabrzeża rzeki Bug.

- **Rozbudowa ścieżek rowerowych, pieszych, konnych,**

  Bardzo ważnym elementem podniesienia atrakcyjności naszej gminy jest wytyczenie i budowa sieci tras pieszych, rowerowych i konnych. Dzięki rozbudowie tej infrastruktury turystycznej łatwiej będzie można korzystać i odkrywać uroki wyszkowskiej ziemi. Gmina winna więc uczestniczyć we wszelkich inicjatywach, mających na celu budowę szlaków rowerowych i promowanie turystyki rowerowej i pieszej. Przy tworzeniu sieci ścieżek wskazane jest uregulowanie kwestii własnościowych, dotyczących gruntów i nawiązanie długoletnich porozumień z właścicielami nieruchomości.

- **Wspieranie rozwoju bazy turystycznej,**

  (…) podstawowym działaniem gminy powinno być wypromowanie atrakcyjnych terenów, które będą w przyszłości przeznaczone pod budowę infrastruktury turystycznej, celem pozyskania inwestora zewnętrznego. (…) W ramach rozwoju bazy turystycznej celowe jest uruchomienie na bazie

wiejskich placówek oświatowych lokalnych schronisk turystycznych.

W Studium wskazano ponadto następujące zadanie: budowa zbiornika retencyjnego – w ramach wskazanej strefy jego możliwej lokalizacji.

2.10. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Zgodnie z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego wyznacza się obszar rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Na terenie gminy Wyszków inwestycje takie stanowią: budowa obwodnicy Wyszkowa w ciągu drogi krajowej nr 62, rozbudowa drogi krajowej nr 62, budowa drogi wojewódzkiej Ostrołęka-Wyszków, budowa przechodzącej przez Wyszków linii 400 kV Ostrołęka-Stanisławów, budowa stacji 400/110 kV Wyszków, przebudowa linii kolejowej nr 29 Tłuszcz- Ostrołęka, budowa zbiornika wodnego o powierzchni przekraczającej 20 ha w Wyszkowie – Rybienko Stare.

2.11. Obszary obowiązkowego sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W studium nie wyznacza się granic obszarów obowiązkowego sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

2.12. Obszary zamierzonego sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W studium wyznacza się granice obszarów zamierzonego sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Do tych terenów należy zaliczyć m.in. obszary wsi Leszczydół Stary, Leszczydół-Pustki, Leszczydół-Działki, Leszczydół-Podwielątki, Gulczewo. Tereny te zostały wskazane na Rysunku nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego.

Docelowo planuje się objąć nowymi planami zagospodarowania przestrzennego (zmianą obecnie obowiązujących i niedokładnych) wszystkie obszary w gminie, za wyjątkiem terenów rolnych, kompleksów leśnych i wód otwartych.

Tereny wskazane w kierunkach Studium pod zabudowę, w części wymagają uzyskania na etapie sporządzania planów miejscowych zgody odpowiedniej instytucji na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych lub leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne. Bez ostatecznej decyzji nie jest możliwa jakakolwiek inwestycja na danym terenie. Na Rysunku nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego wskazano „grunty leśne do zmiany przeznaczenia” oraz „grunty rolne do zmiany przeznaczenia”, które będą wymagały wspomnianej zgody.

III. CZĘŚĆ TRZECIA

UZASADNIENIE I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

3.1. Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania – uzasadnienie przyjętych rozwiązań

Zakres i układ treści Studium Gminy Wyszków dostosowane są wprost do zapisów Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. oraz wydanego w oparciu o nią przepisu wykonawczego (Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z dnia 28 kwietnia 2004 r., Dz.U. z 2004 r. nr 118, poz. 1233).

W związku z tym, tekst obejmuje trzy części:

część 1 Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego,

część 2 Kierunki zagospodarowania przestrzennego,

część 3 Uzasadnienie i synteza ustaleń Studium.

W dokumentacji uwzględniono m. in.:

- ogólną charakterystykę gminy i jej usytuowanie w powiecie oraz w województwie mazowieckim,
- uwarunkowania ponadlokalne: materiały dotyczące gminy znajdujące się w Strategii rozwoju województwa mazowieckiego oraz teksty i rysunki Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego,
- uwarunkowania lokalne: tekst i rysunki obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta,
- tekst Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszków,
- tekst Strategii Rozwoju Turystyki dla Miasta i Gminy Wyszków,
- tekst Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Wyszków,
- „Program Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016 – 2020”,
- „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022”,
- „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wyszkowskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku”,
- „Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszkowskiego do roku 2025”.

Gmina posiada uchwalone plany miejscowe dla większej części (prawie 92%) swego obszaru.

Na obszarze gminy występuje istotna rozbieżność między stanem ładu przestrzennego a stanem dalece sprecyzowanych wymogów jego ochrony. Znaczną część obszaru gminy stanowią tereny rolnicze niezabudowane i tereny leśne (nie licząc miasta). Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i siedliskowa rozciąga się głównie wzdłuż istniejących dróg. Rozpraszaniu zabudowy szczególnie sprzyja brak systemu wodociągowo – kanalizacyjnego, mała i słabej jakości sieć dróg oraz znaczne obszary położone na wąskich działkach rolniczych, prostopadłych do głównych dróg.

Możliwość tworzenia spójnych układów zabudowy i świadomych kompozycji urbanistycznych, a zwłaszcza - niezbędnych dla integracji społeczności - koncentracji usług i miejsc publicznych jest znacznie utrudniona przez brak odpowiednio położonych, większych terenów stanowiących własność gminy.

Duże wartości przyrodnicze i krajobrazowe gminy stanowią doliny rzeki Bugu i Liwca oraz lasy. Lasy i tereny leśne zajmują 28,9% powierzchni gminy, przy czym większość powierzchni lasów koncentruje się w południowej (fragmenty Puszczy Kamienieckiej), lewobrzeżnej części oraz północnej (fragmenty Puszczy Białej). Grunty orne skupiają się przede wszystkim w północnej, prawobrzeżnej części gminy, gdzie stanowią większe kompleksy przestrzenne. Tereny te są praktycznie pozbawione roślinności naturalnej. Nawet zadrzewienia śródpolne i przydroże występują sporadycznie.

W obrębie terenów zainwestowanych miasta, skupionych w części prawobrzeżnej, pokrycie zielenią jest niewielkie, zwłaszcza na terenach przemysłowych. W rejonach zabudowy mieszkaniowej ogródki przydomowe zagospodarowane są głównie jako uprawy, czasem z niewielkim udziałem drzew leśnych. Obrzeża miasta to w przeważającej części grunty orne.

Wejście Polski do Unii Europejskiej skutkowało objęciem najcenniejszych przyrodniczo obszarów gminy Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000.

Gmina Wyszków jest położona w obszarze Zielonych Płuc Polski, dlatego na jej terenie należy konsekwentnie przestrzegać zasad ekorozwoju.

W obszarze miasta i gminy Wyszków obiekty i obszary objęte ochroną rezerwatową nie występują. Do tego typu ochrony udokumentowano 2 obiekty: fragment uroczyska leśnego Fidest oraz wrzosowiska mącznicowe na Wydmach Lucynowsko – Mostowieckich.

Występujące na obszarze gminy Wyszków dobra kultury (obszary zabytkowe i o charakterze zabytkowym oraz obiekty archeologiczne oraz stanowiska archeologiczne w rejestrze konserwatora zabytków) będą nabierały z biegiem lat jeszcze większej wartości historycznej. Potencjalnie wartościowe kulturowo obiekty mogą dopiero zostać odsłonięte w kilku strefach ochrony konserwatorskiej wyznaczonych głównie na terenach niezabudowanych, rolnych.

Warunki i jakość życia mieszkańców gminy w zakresie warunków mieszkaniowych i infrastruktury społecznej nie są korzystne w porównaniu z warunkami panującymi w mieście Wyszków, ale podobne do warunków życia w gminach rolniczych powiatu wyszkowskiego o zbliżonej liczbie ludności.

Gmina Wyszków ze względu na liczne walory przyrodnicze i krajobrazowe jest bardzo atrakcyjna turystycznie. Walory naturalne gminy to przede wszystkim doliny rzeki Bug i Liwiec oraz ich rozlewiska, meandry rzeki Bug, rozległe łąki, obszary leśne obejmujące aż 28,9% powierzchni gminy, m.in. Puszcza Biała i Kamieniecka. Wśród innych atrakcji turystycznych wymienić należy: tereny łowieckie z drobną zwierzyną i ptactwem wodnym, szlaki turystyczne (piesze, rowerowe i wodne – w sumie 173 km), wreszcie szczególny mikroklimat występujący w Rybienku Leśnym, Kamieńczyku i Gulczewie oraz ich okolicach. Walory turystyczne stanowią również zabytki kultury na terenie miasta i gminy Wyszków.

Gmina nie dysponuje niestety zbyt szeroką ofertą turystyczną. Niewystarczająco dobrze rozwinięta jest baza noclegowa, ukierunkowana zresztą głównie na obsługę tranzytową, a nie turystyczną. Na terenie całej gminy znajduje się ok. 60 hoteli, moteli i gospodarstw agroturystycznych o nie najwyższym standardzie. Działa tu wiele ośrodków wypoczynkowych, które są jednak zaniedbane i wymagają remontu. Trudna do oszacowania

jest baza noclegowa w gospodarstwach agroturystycznych. Zgodnie ze „Strategią Rozwoju Turystyki dla Miasta i Gminy Wyszków" w przyszłości spodziewać się można zaktywizowania tej formy działalności wśród rolników.

Podstawowy układ drogowo-uliczny miasta i gminy Wyszków umożliwiający powiązania zewnętrzne z innymi rejonami tworzą:

- droga ekspresowa S8
- droga krajowa nr 8 (Warszawa - Radzymin - Wyszków - Białystok - granica państwa), w ciągu której przebiegają ulice: Warszawska, Białostocka,
- droga krajowa nr 62 (Strzelno - Włocławek - Serock - Wyszków - Łochów - Drohiczyn), w ciągu której przebiegają ulice: Serocka, Kościuszki, fragment ul. Warszawskiej,
- droga wojewódzka nr 618 (Pułtusk - Wyszków), w ciągu której przebiegają ulice: Pułtuska do skrzyżowania z ul. Sowińskiego oraz fragment ul. Sowińskiego, oraz drogi powiatowe i gminne.

Drogi i ulice układu podstawowego mają przeważnie nawierzchnie bitumiczne, ale często zdarzają się nawierzchnie utwardzone, żwirowe. Mniejsze ulice i drogi gminne mają nawierzchnie ziemne, często nieutwardzone.

Mniejsze znaczenie w obsłudze pasażerskiej miasta i gminy ma komunikacja kolejowa. Przez teren miasta i gminy Wyszków przebiega linia kolejowa Warszawa - Tłuszcz - Wyszków - Ostrołęka. W granicach miasta zlokalizowana jest stacja kolejowa Wyszków i przystanek osobowy Rybienko Leśne, natomiast na terenie gminy przystanki osobowe: Lucynów i Leszczydół-Nowiny.

Na terenie gminy Wyszków występuje znaczne niedoinwestowanie w zakresie infrastruktury technicznej.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę miasta i poszczególnych wsi gminy Wyszków jest wodociąg miejski. Wodociąg ten obsługuje miasto oraz 24 wsie gminy Wyszków. Natomiast 4 wsie: Kamieńczyk, Puste Łąki, Ślubów i Świniotop nie mają zorganizowanego systemu zaopatrzenia w wodę: zaspokajanie potrzeb odbywa się z lokalnych przydomowych studni kopanych, bądź „abisynek".

Odprowadzanie ścieków w sposób zorganizowany, tj. przy pomocy sieci kanalizacyjnej, odbywa się wyłącznie z terenu miasta Wyszkowa oraz wsi Leszczydół-Nowiny i Drogoszewo, Rybienko Nowe, Rybienko Stare, Tulewo podłączonych do systemu kanalizacji miejskiej.

Przez teren Gminy Wyszków przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia Ø 250 mm o ciśnieniu nominalnym 6,3 MPa, relacji Nieporęt – Białystok. Przy gazociągu wysokiego ciśnienia na terenie Gminy Wyszków wybudowane zostały 4 stacje gazowe redukcyjno-pomiarowe I^{o} dla potrzeb gazyfikacji miasta i gminy Wyszków. Długość sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia na terenie gminy wynosi 110 km. Dostęp do gazu ziemnego mają mieszkańcy Wyszkowa, Leszczydołu - Nowin, Drogoszewa, Deskurowa, Lucynowa, Lucynowa Dużego, Rybienka Starego, Rybna, Skuszewa, Rybienka Nowego. Liczba przyłączy gazowych wynosi ponad 3200 szt.

Miasto i gmina Wyszków zasilane są w energię elektryczną z dwóch stacji 110/15 kV: „Wyszków 1" i „Wyszków 2".

Stacja „Wyszków 2" zlokalizowana jest na terenie miasta, przy ulicy Pułtuskiej w rejonie skrzyżowania z ulicą Sikorskiego. Jest głównym źródłem zasilania miasta. Powiązana jest za pomocą jednotorowych linii

napowietrznych 110 kV ze stacjami „Wyszków 1” i „Ostrołęka”.

Stacja „Wyszków 1” zlokalizowana jest w bezpośredniej bliskości północno-wschodniej granicy gminy, tuż za jej granicą, w miejscowości Turzyn w gminie Brańszczyk. Udział ludności korzystającej z sieci elektrycznej wynosił 100%.

3.2. Synteza ustaleń Studium

Planowane w Studium przeznaczenie terenów tworzy prostą strukturę przestrzenną:

- obszary zabudowy, które będą ulegały przekształceniom przestrzennym,
- obszary otwarte, które nadal pozostaną niezabudowane.

Do obszarów zabudowy gminy zaliczyć należy wszystkie obecnie zainwestowane (zabudowane) tereny będące w posiadaniu (lub władaniu), zarówno osób prywatnych, gminy, skarbu państwa, jak i innych podmiotów oraz wszystkie tereny wyznaczone i przeznaczone w studium pod zorganizowane zainwestowanie (zabudowę).

Do obszaru zabudowy należy zaliczyć całe miasto Wyszków, w jego granicach administracyjnych z Rybienkiem Nowym i Rybienkiem Starym, za wyjątkiem terenów zieleni w dolinie rzeki Bug, oraz Leszczydół-Podwielątki, Leszczydół Stary, Leszczydół-Pustki, Leszczydół-Nowiny, Leszczydół-Działki.

Obszary zabudowy w gminie będą generalnie kształtowane wzdłuż istniejących i projektowanych ciągów komunikacyjnych oraz projektowanej sieci infrastruktury technicznej, która w różny sposób obejmuje swoją szerokością dotychczasowe tereny otwarte. Są także wyznaczone w rejonach, gdzie właściciele złożyli dużo wniosków o zmianę funkcji terenu.

Terenami preferowanymi do rozwoju rekreacji i wypoczynku, poza istniejącymi terenami w Kamieńczyku, Deskurowie, Ślubowie i Gulczewie, położonymi w bezpośredniej bliskości doliny rzeki Bug, będą również nowe, wyznaczone na Rysunku nr 2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego, grunty we wsi Kamieńczyk (po wschodniej stronie rzeki Liwiec i w południowej części wsi), Ślubów, Gulczewo, wsi Świniotop, Fidest oraz Lucynów.

Do obszarów otwartych należy zaliczyć tereny rolne (rolniczej przestrzeni produkcyjnej), leśne i wód powierzchniowych oraz tereny zieleni parkowej i zieleni urządzonej (publicznej), wskazane w Studium do pozostawienia bez zainwestowania.

Studium określa dla poszczególnych terenów funkcjonalnych wskaźniki zabudowy, zasady obsługi w zakresie komunikacji i infrastruktury technicznej.
Tereny wskazane do zmiany funkcji, wymagają sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i uzyskaniu zgody odpowiedniej instytucji na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych lub leśnych na nierolnicze lub nieleśne, kiedy jest to wymagane.

Studium zaleca sukcesywne sporządzanie planów miejscowych i ich zmian (uaktualnień) dla obszarów zabudowy gminy, w zależności od tempa narastania popytu na działki budowlane mieszkaniowe i usługowe

oraz od wyczerpywania się wcześniej stworzonych zasobów.

W ustaleniach studium utrzymuje się lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, przewidzianych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, tj. budowa północno-zachodniej obwodnicy miasta na drodze krajowej nr 62, rozbudowa drogi krajowej nr 62, budowa drogi wojewódzkiej Ostrołęka-Wyszków, budowa przechodzącej przez Wyszków linii 400 kV Ostrołęka-Stanisławów, budowa stacji 400/110 kV Wyszków, przebudowa linii kolejowej nr 29 Tłuszcz- Ostrołęka, budowa zbiornika wodnego o powierzchni przekraczającej 20 ha w Wyszkowie. Studium określa następujące obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym:

- rozbudowę kompleksu sportowego w Wyszkowie,
- rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej,
- rozbudowę sieci dróg lokalnych,
- lokalizację szkół (w zachodniej części miasta),
- rozbudowę istniejących szkół (budowę sal gimnastycznych) w Rybnie, Lucynowie i Leszczydole Starym,
- budowę placu miejskiego i rausza,
- wyznaczenie strefy możliwej lokalizacji zbiornika retencyjnego,
- wyznaczenie strefy możliwej lokalizacji zakładu utylizacji odpadów komunalnych.

BIBLIOGRAFIA

Podstawą opracowania jest własne rozpoznanie terenowe wykonane na jesieni 2013 roku oraz wykorzystane poniższe publikacje, materiały archiwalne i akty prawne:

Opracowania kartograficzne:

- Mapy topograficzne w skali 1: 10000 z zasobów Centralnego Państwowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej,
- Mapy topograficzne Polski w skali 1:10000, sekcje: Leszczydół Stary, Rybno, Wyszków, Wyszków-Rybienko Leśne. Główny Geodeta Kraju, Warszawa 1994
- Mapa ewidencyjna w skali 1: 5 000 z Urzędu Miasta Wyszków
- Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:5000, U. M. Wyszków
- Zdjęcia lotnicze gminy Wyszków w skali 1:1000
- mapy zagrożenia powodziowego z 2015 roku

Opracowania tekstowe:

- Dane z Urzędu Miasta Wyszków,
- J. Szczepański „Dzieje Wyszkowa i okolic", 1998
- T. Glinka, M. Kamiński, M.Piasecki, K. Przygoda, A. Walenciak „Mazowsze Północne", 1998
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2000,
- Woś A., Klimat Polski, PWN, Warszawa 1999,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (2011),
- Strategia rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku, 2013, Warszawa,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 180/14 z dnia 7 lipca 2014 r.,
- Aktualizacja Strategii Rozwoju Turystyki miasta i gminy Wyszków na lata 2007- 2015. Raport IBC Group,
- Strategia Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2007-2015,
- Program Rozwoju Gminy Wyszków na lata 2016-2020,
- Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu wyszkowskiego do roku 2015,
- Gmina Wyszków - Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe, styczeń 2006 r.,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wyszkowskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą do 2020 roku,
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Wyszków na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022,
- Obowiązujące na obszarze gminy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego do 2015 r.,
- Dokumentacja hydrogeologiczna ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych, Archiwum CAG, PIG Warszawa,
- Urząd Statystyczny w Warszawie „Województwo Mazowieckie – Podregiony, Powiaty, Gminy", 2015
- WIOŚ. Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2012 r,
- Rejestr Regionalnego Konserwatora Przyrody,

- Rejestr Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- Załącznik nr 4 do Protokołu z sesji Rady Miejskiej w Wyszkowie: „Sprawozdanie Komendanta Powiatowego Policji ze stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie miasta i gminy Wyszków w 2015 roku”,
- Uchwała Nr XVIII/187/16 Rady Miejskiej w Wyszkowie z dnia 25 lutego 2016 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2016 – 2023.

Ustawy

- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27.03.2003 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 778, z późn. zm.),
- Ustawa o lasach z dn. 28.09.1991 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 2100 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1440),
- Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dn. 23.07.2003 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1330),
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dn. 03.02.1995 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 909, z późn. zm.),
- Ustawa o ochronie przyrody z dn. 16.04.2004 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1651, z późn. zm.),
- Ustawa o rolnictwie ekologicznym z dnia 25 czerwca 2009 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 497, z późn. zm.),
- Ustawa o transporcie kolejowym z dn. 28.03.2003 r. (Dz.U. z 2015 poz. 1297 z późn. zm.),
- Ustawa Prawo ochrony środowiska dn. 27.04.2001 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 672, z późn. zm),
- Ustawa Prawo wodne dn. 18.07.2001 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 469 z późn. zm.),
- Ustawa o zmianie ustawy o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia z dn. 14.02.2003 r. (Dz.U. 2003 r. Nr 46, poz. 392, z późn. zm.),
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2016 r. poz.353, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U. z 2016 r. poz. 124).

Przewodnicząca Rady

Elżbieta Piórkowska